

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TARİHSELDEN GÜNCELE BAĞIMSIZ SINIF TAVRI

Sırrı Öztürk

TARİHSELDEN GÜNCELE BAĞIMSIZ SINIF TAVRI

SIRRI ÖZTÜRK

Sorun Yayınları

Sorun Broşür Dizisi: 11
Birinci Baskı: Mayıs 1999

© Yayın Hakkı : Sorun Yayınları
Baskı : Kurtiş Matbaacılık
Kapak : Özgür Ajans
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://trantey.org>
ISBN 975-431-092-0

TARİHSELDEN GÜNCELE BAĞIMSIZ SINIF TAVRI

*Sorun Yayınları Kolektifi Adına
Sırrı Öztürk*

Sorun Yayınları

Baş Musahip Sokak No : 3 /2 Cağaloğlu-İstanbul-34410

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi : <https://www.kitaparsivi.org>

Fax : (0 212) 519 05 60

İÇİNDEKİLER

27 Mayıs 1960 Harekâtı İşçi Sınıfı ve Emekçilerin Taleplerini Karşıladı mı?	7
Gelenekten-Geleceğe 15-16 Haziran	19
İşçi Sınıfının Sendikal ve Siyasal Birliği ve Günümüz	27
İlerici-Devrimci Yayıncılığımızın Sorunları ve Sorumluluğumuz	52
Komünizm Tüccarlığı: «Bilirkişi» Kurumu ve Mağdurları Üzerine	63
«Demokratik Halkçı» ve «Ulusal Halkçı» Söylemler Sosyal Sınıf Gerçekliği ve İşçi Sınıfı Faktörü	66
Kütlelerin Eseri Olan Kalkışmalara Methiyeler Düzererek Marksizm Yorumlanamaz Teorik Yeniden Üretim Gerçekleştirilemez	73
İşçi Sınıfı ve Emekçi Halkların Davasından Kopmuş Komünist Geçinen Yarım-Doğruları Tekrarlayan Yarım-Aydınlar Üzerine	90
Bilimsel Komünizmi Kavrayıp Özümleme Üzerine	95
Dünü-Günü Anlamak ve Davranmak Üzerine	100-124

Yazarın Yayınlanmış Kitapları:

1. İŞÇİ SINIFI-SENDİKALAR VE 15-16 HAZİRAN-1976
Olaylar/Nedenleri/Davalar/Belgeler/Anılar/Yorumlar.
2. OPORTÜNİZM YARGILANIYOR-1980
3. İLERİCİ YAYINCILIĞIMIZIN SORUMLULUĞU-1985
4. PARTİLEŞME SORUNU I-1986
5. PARTİLEŞME SORUNU II-1987
6. PARTİLEŞME SORUNU III-1988
7. 15-16 HAZİRAN-DİRENİŞİN ANILARI-1990
8. GECİKMiŞ BİR HESAPLAŞMA-1992
9. SOSYALİZMİN SORUNLARI ÜZERİNE
AÇILIM TARTIŞMALARI (Anonim)-1992
10. DİSK «ÖREN TEZLERİ» VE
SOSYALİST TAVIR (Anonim)-1992
11. 12 MART 1971'DEN PORTRELER I-1993-1999
12. 12 MART 1971'DEN PORTRELER II-1994
13. 12 MART 1971'DEN PORTRELER III-1997
14. «TERÖRİST»İN GÜNLÜĞÜ-1995
15. 1995 MİLLETVEKİLİ «SEÇİM»LERİNDE
MARKSİST SOLUN TAVRI-1995
16. «SEÇİM» HESAPLAŞMASININ MARKSİST YORUMU-1995
17. What is This Party? ÖDP vb. ÜZERİNE-1996
(Orhan Gökdemir-Sırrı Öztürk)
18. GELENEKTEN GELECEĞE 15-16 HAZİRAN-1996
19. DENEY VE BELGELER ARASINDA
MARKSİST SOLUN KRİZİ-1996
20. DURUM-KUŞATMA-SATAŞMA-ELEŞTİRİ
ÜSTÜNE POLEMİKLER-1998
(Ali Özdoğru-Sırrı Öztürk)
21. HANGİ «HUKUK»? (Ali Özdoğru-Sırrı Öztürk)-1998
22. HANGİ «RESTORASYON»?
23. HANGİ «BİRLİK»? PARTİLEŞME MÜCADELESİNİN
NERESİNDEYİZ? KOMÜNİSTLERİN BİRLİĞİ-1998
24. SEÇİMLERDE SOLUN İKİ TAKTİĞİ
(Orhan Gökdemir-Sırrı Öztürk)-1999
25. TARİHSELDEN GÜNCELE
BAĞIMSIZ SINIF TAVIRI-1999

27 MAYIS 1960 HAREKÂTI İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİLERİN TALEPLERİNİ KARŞILADI MI?*

27 Mayıs 1960 Harekâtı ile Türk Silahlı Kuvvetleri iktidara el koyarak, sistemin yukardan değişimini gerçekleştirmek istemiştir. 27 Mayıs üzerine çok yönlü değerlendirmeler yapıldığı bilinmektedir. Günümüzde ise, bu Harekâtın işçi sınıfı ve emekçilerin taleplerini karşılamada hangi ölçüleri kullandığını sorgulamak zorundayız. Çünkü 27 Mayıs üzerine tarih ve sınıf bilincimizin uzantısında doğru, doğruya yakın değerlendirmelerin yapılmadığını düşünüyorum.

27 Mayıs Harekâtının öteki askeri darbelere göre temelde bazı farklılıkları vardır. Darbeyi gerçekleştirecek cunta'nın örgütlenişi, strateji ve taktik anlayışı, doğrudan DP iktidarını alaşağı etmesi, parlamentoyu feshedişi, siyasal-ekonomik yapıda değişiklik yapması, yeni bir anayasa ve onun uzantısında bazı yasal yeniliklerin gerçekleştirilmesi, vb. vb. gibi, DP iktidarının «demokrasi» anlayışını reddeden bir yapılanmaya yönelişi, 27 Mayıs üzerine yapılan tartışmaların ana noktalarını oluşturmaktadır.

27 Mayıs Harekâtının getirdiği «yeni» sürece, bilimsel bilgi ve bilinçleriyle doğru değerlendirme yapanlar olduğu gibi, bu değişikliği «tamamlanmamış devrim» ya da «sosyal devrim» olarak tanımlayanlara da rastlanılmaktadır.

Bilindiği gibi siyasal-sosyal devrimlerin yasallıkları vardır. Konuya bu açıdan bakınca, 27 Mayıs örneğinde, sistemin dev-

* Toplum ve Hekim, sayı: 60, Cilt: 9, s.37-41, Mart-Nisan '94, İçin Hazırlandı.

rimci değişim ve dönüşümünde esas olan üretim, mülkiyet, dağıtım-paylaşım ilişkilerinde herhangi bir köklü dönüşüm söz konusu değildir. Sosyoekonomik yapıda bir değişiklik yoktur. Alt ve üstyapı kurumları yerli yerinde durmaktadır. Geleneksel bütün anlayışlara karşı bir Kültür saldırısı yoktur. Emperyalizmi-kapitalizmi karşıya alan bir tutum yoktur. Uluslararası tekelci sennayenin ekonomik, ticarî, malî, askerî ve kültürel kuşatmasına karşı «ulusal çıkarları» gözeten hiçbir işarete rastlanılamamaktadır. vb. vb.

27 Mayıs'ın bu türden bir konumu açık-seçik ortadayken, onu neden bir «sosyal devrim» olarak tanımlayanlar çıkmıştır? Soruyu ve sorunu açmak açısından bu sorulara daha pekçok soru eklemek mümkündür. Örneğin kimler 27 Mayıs Harekâtını doğru değerlendirdi? Kimler sosyal sınıf bakış açısından kalkarak doğru değerlendirmeler yapamadı?

27 Mayıs 1960 Harekâtı, dönemin DP iktidar mensuplarını hapsederek yargılaması, ülkedeki «demokrasi» geleneğinin CHP ve daha sonra DP iktidarılarıyla yürümeyeceğinin kütteleler katında anlaşılması sürecinde gerçekleşmiştir. Cunta'nın örgütlenmesi, ülkedeki sosyal uyanışa ve işçi sınıfı ile emekçilerin giderek artan hoşnutsuzluklarının boyutlandığı bir döneme rast gelmektedir.

T.C.'nin kuruluşundan bu yana, Anadolu coğrafyasındaki emekçi halklar mozayığı, sosyal sınıf gerçekliği, hakim sınıflar ittifakınca sürekli baskı, sömürü ve zulüm altında tutulmak istenmiştir. Resmî devlet ideolojisi olarak tanımlanan kemalizm, dünyadaki güçler denge ve ilişkisine göre, ve yerine göre, zamanı gelmiş «emperyalizme karşı», zamanı gelmiş «sosyalizme yakın» durmayı uygun bulmuştur.

M. Kemal, bir yandan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ve yeni Sovyet Devleti ile sıcak ve yakın ilişkiler içine girmiş, SSCB'nin maddi, manevi ve diplomatik desteğini almıştır. T.C.'nin kurulmasında, savaş sonrası yenilen Osmanlı topraklarının emperyalist devletlerce ele geçirilip kuşatılması sürecinde, M. Kemal'in çok yönlü ve çok esnek bir politika gütmesi doğal ve anlaşılır birşeydir. O, yalnızca Sovyet dış politikası ve «sosyalist kuruculuk»un çeşitli sorunlarının, bir Yakın Doğu ülkesi

ve halkların mozayiği olan bir bölgede nasıl çözümleneceği konusunda değil, birçok açıdan da, örneğin İngiliz emperyalizminin bölgedeki çıkar ve taleplerini de hesaba katmıştır. Başta İngiliz ve öteki emperyalist devletlerle kurulan çok yönlü ilişkilerle ancak T.C.'nin bugünkü «Misak-ı Millî» diye adlandırılan bir coğrafyaya sığdırılarak, «Ulusal Kurtuluş Mücadelesi»nin gerçekleştirileceğinin bilincindeydi.

O nedenle burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını kollayıp gözeten M. Kemal, emperyalist-kapitalist sisteme karşı ve yeni sosyalist devlete karşı tutumunda, ne anti-emperyalist ne de sosyalist olmuştur. «Ulusal Kurtuluş Mücadelesi» olarak tarihe kaydını düşüren olgu, onun dünya ve bölge dengelerini kollayarak kurduğu burjuva devletin yeniden oluşturulması sürecinin bir ifadesidir.

T.C. burjuvazisinin tarih sahnesine geç gelişi, kır ve kent burjuvazisinin palazlanmasının güç olmadığını ve giderek, önceleri levanten, komprador niteliğindeki işbirlikçi sermaye birikiminin yerli toprak, ticaret, sanayi ve malî sermaye ile buluşması, ardından uluslararası tekelci sermaye ve çok uluslu holdinglerin yerli ortakları olarak yerini alması çok uzun bir öykünün kapsamına girer.

T.C. burjuvazisi, «Millî Şef», «Ebedî Şef» nitelemesiyle, CHP'nin tek parti diktatörlüğünde yerli sermaye, finans-oligarşisi diye nitelenebilecek bir konuma gelmiştir.

Yerli sermayenin gelişme sürecinde, toprak, ticaret, sanayi ve malî sermayenin arasındaki ittifakın bozularak yeni nitelikler kazanmasında, işçi sınıfı, işsizler, emekçi katmanlar, yoksul köylülük ve emekten yana aydınların örgütlülüğü ve talepleri, baskı altında tutulacaktı. Nitekim öyle de oldu. Bu coğrafyada Osmanlı'dan bu yana gerçekleşen halk hareketleri, işçi ve emekçilerin talepleri sürekli baskı altında tutulmuştur.

Uluslararası andlaşma ve ilişkilerde, «Biz, Türk ve Kürt halklarının ortak özgür iradesini temsil ediyoruz...» diyenler, millî mesele ve etnik sorunlar söz konusu olunca, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda, özgürlük talepleri sürekli boğulmuş ve bastırılmıştır.

Öte yandan bir sosyal sınıf olarak proletaryanın Osmanlı'dan bu yana eksilmeyen taleplerine ve örgütlü mücadelelerine de rastlamaktayız. Anadolu coğrafyasındaki işçi sınıfı ve emekçi katmanların tarihsel evriminin öyküsü de başlıbaşına bir incelemeyi kapsayacağından, burada konuyu ana başlıklarıyla anarak sözü 27 Mayıs'a getirmek amacını taşıdığımızı da belirtmeliyiz.

«Ulusal Kurtuluş Mücadelesi» sürecinde, ülkedeki işçi sınıfının sayısı 72 bin civarındadır. Nitelik olarak modern proleter bir kimlik taşıyıp taşımadığı sorunu bir yana, bu işçi kitlesi, belli başlı sanayi, ticaret, tarım vb. işlerde çalışmaktadır.

Modern sanayi devrimi ile gelişip güçlenen batı burjuvazisinin evrimi ile modern sanayi devrimini gerçekleştiremeyen Türk burjuvazisinin evrimi elbette farklı olacaktı. Türkiye'de gerçekleştirilen burjuva reformları, kimilerince «Atatürk Devrimleri» olarak sunulsa da, ortada gerçekleştirilmiş bir ulusal-sosyal kurtuluş mücadelesi ve siyasal-sosyal devrim asla söz konusu değildi.

T.C.'nin uluslararası kuvvet ilişkileri ve dengeleri uzantısındaki kuruluşunda ne sosyal sınıf temelinde ne de millî mesele temelinde işçi sınıfı ve emekçi halkların ulusal-sosyal kurtuluşu söz konusuydu. «Ulusal Kurtuluş Mücadelesi» olarak sunulan, Osmanlı'dan miras bir kalıntının, yerli burjuvazi yaratma çabalarının, ancak tek parti ve tek şef yönetimlerince gerçekleşeceği bilincinin ağır basmasıydı.

T.C. burjuvazisinin ilkel, gaddar ve kıyıcılığının tarihsel kökleri işte bu türden bir sosyoekonomik yapıdan, bu temelden gelişinde aranacaktır. Yerli burjuvazinin bu kimlikle gelişmesi, ülkedeki, avanta ve yağmanın çok büyük oluşundan da ileri geliyordu. Türkiye, genç nüfusu, yeraltı ve yerüstü zenginliği ve çok yönlü potansiyeli ile önemli bir ülkeydi; burjuvazi bunun bilincindeydi.

Burjuvazinin baskı, terör, sömürü ve asimilasyoncu politikalarına karşı işçi sınıfı ve emekçi katmanların mücadelesi nasıldı? Bu coğrafyada bir sosyal sınıf olarak işçi sınıfının mücadelesi süreklilik kazanamasa da, organik mücadele gelenekleri günü-

müze taşınamasa da, her dönem vardı. İşçi sınıfının nicel ve nitel konumu ayrıntılı tartışılabilir.

Genç T.C.'nin kuruluşunda, işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarları uzantısında Tarihi TKP'nin 10 Eylül 1920'de bütün komünist delegelerin katılımıyla kurulduğunu biliyoruz. TKP'yi oluşturan komünist gruplar Anadolu coğrafyasından, yurtdışında öğrenim gören genç aydınlardan ve Ekim Devrimi sürecinde Bolşevik kümelenmelere katılan SSCB'deki komünistlerden oluşuyordu. Aynı dönemlerde gerçekleştirilen «Doğu Halkları Kurultayı»na da yine bu coğrafyadan giden 89 delegayı ve bunlar arasında, Türk, Kürt, Türkmen, Çerkes, Gürcü, Laz, Azeri, Acem, Arap, Süryani vb.lerinin olduğunu da vurgulamalıyız.

Türk burjuvazisinin önünde en büyük engel, işçi sınıfı ve emekçilerin ulusal-sosyal kurtuluş talepleri ve örgütlenmeleriydi. Burjuva sermayesinin mayalanması emekçilerin sömürülmesinden, taleplerinin çiğnenmesinden geçecekti. İşçi sınıfının grev ve sendika özgürlüğü talepleri cumhuriyetin, günümüz dahil hiçbir döneminde hakiki anlamıyla gerçekleşmemiştir.

II. Dünya Savaşı sürecinde yerli burjuvazi, karaborsacı ve harp zengini de olacaktı. Tefecilik, rüşvet ve yolsuzluk bu dönemde katmerlenecekti. T.C. Devleti, bu süreci, öteden beri «Kahrolsun komünistler, bölücüler ve vatan hainleri!..» edebiyatı ile sürdürecekti. «Takrîr-î Sükûn Kanunu», emekçi halk hareketlerinin, ulusal ve etnik taleplerin şiddetle bastırılması bu döneme rastlamaktadır.

Burjuvazi, sıkıyönetim ve özel mahkemelerin estirdiği devlet terörünün himayesinde palazlanacaktı. Grev hakkı yenilmiş, sendika hakları elinden alınmış, siyasi örgütleri kapatılarak gizli çalışmaya yöneltilmiş bir sosyal sınıfın kütle ile bağı kurulamamıştı. Nedenleri ayrıntılı tartışılabilir.

II. Dünya Savaşı sonunda Hitler Nazizmi yenilgiye uğratılınca, dünyada ve ülkemizde «yeni» bir «demokrasi» rüzgarı da esmeğe başlayacaktı. Savaşı sona erdiren irade, başta genç Sovyet devleti ve müttefiklerin sonradan katıldığı bir süreçte gerçekleşmişti. Emperyalizmin baskı ve sömürüsü altındaki sömürge ve yarisömürge uluslar, bu süreçte «özgürlük» ve «sosyal kurtuluş»

talepleriyle öne çıktılar. Batı kapitalizminin diktatörlüğü altında-ki işçi sınıfı ve emekçi halkların nisbi demokratik haklarını daha da ileri boyutlara taşıma mücadelesinde «Sosyalist Sistem» bütün kusurlarına rağmen, emperyalist kuşatma karşısında bir bari- kat görevini yerine getiriyordu. Bu olgu, o günkü kuvvet ilişkile- rinde hesaba katılıyordu.

Dünyanın bu yeni çehreye kavuşmasında, kapitalist blokun da kimi çıkarları söz konusuydu. 2. Dünya Savaşı'nın en büyük yağmasını başta ABD olmak üzere öteki büyük kapitalist ülkeler elde etmişti.

Kapitalizmin bu «yeni» yüzü, «demokrasi» ve «insan hakla- rı» belgisini de öne çıkarınca, kapitalizm insana karşı olan bu çirkin yüzünü maskelemek imkânına da kavuşacaktı. Artık kla- sik siyasal-ekonomi yerine, günümüz politikacılarının sıkça kul- landığı eskimiş, bilimsel bir değeri olmayan «teori» ve «tez»lere bürünecekti.

Türkiye bu durumda ne yapmalıydı?

CHP faşizmiyle iktidarını yürüten burjuvazinin, «demokra- si» modasına uyma dışında bir seçeneği yoktu. CHP, içindeki toprak ağası ve mütagallibe takımına; sahte demokrat bir parti kurdurarak T.C.'nin belirgin faşist karakterli vitrinini yenilemek istiyordu. Çünkü işçi sınıfı ve emekçilerin artan taleplerini baskı ve terör altında tutamayacağını hissediyordu.

2. Dünya Savaşı sonu, dünyadakine paralel biçimde, 1946 yılında bu sürece açık siyasi mücadele amacıyla katılan, müda- hale eden iki sosyalist partimizi de bu arada anmak gerekiyor. İkişer ay ara ile TKP'nin MK kararıyla kurulan Türkiye Sosyalist Partisi (TSP) ile Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi (TSEKP)'ni ve ardından 1954'de kurulan Vatan Partisi (VP)'ni anmak yerinde olacaktır. Yerli burjuvazimizin 'ne deve ne kuş' olan «demokrasi» anlayışı, işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarını gözetecek siyasi partileri, bu arada sendikal alanda da Sendikalar Birliği'ni kapatmaya kadar gidecekti. Millî meselenin «halledil- mesi» ise zaten «cihet-î askeriyeye'ye,» Genel Vali'lere bırakıl- mıştı.

1946'larda da sınıf esasına dayalı demek, sendika ve parti kurulması resmen yasaklanınca, trenin makası sahte DP'ye açılacaktı. DP, 1946 seçimlerini zorladıysa da, ancak 14 Mayıs 1950 seçimlerinde iktidarı ele geçirebilecekti.

DP muhalefeti, emekçi halk kitlelerinin sosyal uyanışını demagogilerle maskeleyen bir konumdaydı. İç ve dış politikada, ABD uydusu kimliğini, pragmatist yaklaşımlarıyla gizlemiyordu. CHP'nin «Truman Doktrini», «Marshall Yardımı» ilişkilerini NATO ve CENTO andlaşmalarıyla, iktidara geldiğinde, daha da ileri bir düzeye götürecekti.

10 yıllık DP iktidarı döneminde de, kitlelerin onlarca yıllık bastırılmış özgürlük hak ve taleplerinin daha fazla zora başvuru-arak götüremeyeceği anlaşılmıştı. İşçi ve emekçi kesimlerde büyük bir muhalefet odağı oluşmaktaydı. Kitlelerin sosyal uyanışından, asker-sivil bürokrasi de elbette etkileniyordu. Yüzyıllık «Batılılaşma» çabaları, işsizlik ve pahalılık cehenneminde hiçbir işe yaramayınca bu muhalefet odağı mutlaka biçimlenecekti. Henüz uluslararası tekelci sermayenin kesin denetimine girmemiş yurtsever askerlerin cunta arayışı bu döneme rastlamaktadır. Onlar da ülkedeki sosyal muhalefetten kendi siyasal ve ekonomik anlayışları ölçüsünde etkilenmişti. Bu muhalefeti bir sosyal devrime taşıyacak örgütlü ve donanımlı bir işçi sınıfı hareketi olmadığı için, sistemi sorgulayan emekçi halk kitlelerinin potansiyel gücü, ancak bir askeri darbenin cuntasal kalkışmasıyla durdurulabilir ve bu süreçte sermaye sınıfının ihtiyaç duyduğu yapısal bazı reformlar gerçekleştirilebilirdi.

27 Mayıs 1960 Harekâtını örgütleyen askerlerin ülkedeki işçi sınıfı ve emekçi katmanlarla hiçbir organik ilişkisi yoktu. Yalnızca CHP Genel Başkanı ile, o da İ. İnönü'nün: «Biz 27 Mayıs'ın ne içinde ne de dışındaydık» «özdeyişi» çerçevesinde bir ilişki içindeydi.

27 Mayıs 1960 öncesinde ABD emperyalizminin de devreye girdiğini, sermayenin «yeni» nitelikler kazanarak vitrinini düzeltmesi gereğini öne çıkararak, emekçi halk muhalefetine sınıf-sal bir kümelenmede odaklaşmasını engellediğini de söyleyebiliriz.

Dönem öncesinde, faşist devlet terörü altında sindirilen bir sol hareketin, 27 Mayıs Harekâtına olduğundan fazla değer vermesi, zaman zaman askerlerin yüceltilmesine kadar vardırılan düşünce ve davranış çizgileri, bugünkü sınırlı bilgilerimiz ışığında da olsa eleştirilmektedir; bu yöndeki eleştirinin katkı yerine geçmesi, sosyal muhalefetin o günkü nesnel konumuna, sınıfsal ilişkilere, çelişki ve çatışkılarının nedenlerine ve boyutlanmasına ve neler yapılabilirdi, niçin yapılamadı sorularının, tarihsel-sınıfsal bilgi ve bilincimizi ören sürecin öteki bütün faktörlerine göre ele alınmalıdır.

Tarihsel olay ve olguları idealizme düşmeden, nesnel koşulları içinde incelemek bilimsel yöntemin bir gereğidir.

27 Mayıs'ın haklılığını ileri süren ve bu hareketin ideoloğunu geliştirmeye aday Doğan Avcıoğlu, bütün çalışmalarında, «Atatürk devrimlerinin amacı olan Batılılaşmak!...»tan söz etmektedir. «Batılılaşma» arayışları, birbirinin içine karışmış, bilimsel bir açıklaması bulunmayan bir «doktrin» arayışıdır: «Sömürüyü kaldırmak, sosyal adaleti sağlamak ve planlı üretim yapmak» olarak özetlenebilir. Bu yönelişlere karşı çıkarak: «Ama nasıl?» denildiğinde, 27 Mayıs 1960 Harekâtı gibi tepeden iktidara gelerek bazı reformların işçi sınıfı ve emekçi halkların onay ve katılımını almadan gerçekleşeceğini söyleyenler çıkacaktır.

Türkiye'nin siyasal-sosyal devrimini gerçekleştirmek mücadelesinde, çeşitli ve çok yönlü mücadele biçim ve yöntemlerini öne çıkaran, çoğu da Batı'dan devşirme teori ve tezlere oldukça fazla rastlanılmaktadır. Oysa ülkenin sosyal sınıf ilişkisi ve çelişkilerini kendi özgünlüğü içinde incelemek ve ona göre program üretmek gerekiyordu. Bu görevi hiçbir sol grup ve kadronun başardığını, sosyal pratiklerine, ideolojik/teorik donanımına bakarak söyleyemiyoruz. Bunun nedenleri ayrıntılı olarak tartışılmalıdır.

27 Mayıs, getirdiği Anayasa ve onun uzantısında çıkarılan yasal düzenlemeler, hiçbir zaman işçi sınıfı ve emekçilerin temel hak ve özgürlüklerini geliştirici bir düzenleme değildir. Olabilmesinin de hiçbir maddi zemini yoktur. Türk burjuvazisinin devletçi geleneği, bu Anayasa ile «yeni» bir görünüm kazanmıştır. CHP ve DP iktidarlara boyunca baskı, sömürü ve zulüm altında

tutulan işçi ve emekçi kesimlere çok sınırlı düşünme-örgütlenme özgürlüğü tanımak durumunda kalınmışsa, bu onlara devletçi burjuvazimiz tarafından bahsedilen, ya da yukardan aşağı istenmeden verilen bir hak niteliğinde değildir.

27 Nisan-27 Mayıs 1960 Öğrenci gençlik hareketlerinde, hernekadar üniversiteli öğrencilerin kitlesel gösterileri öne çıkarılmak istense de, mevcut siyasi partilere karşı bir emekçi halk kalkışmasının bazı işaretlerini bu arada görmek durumundayız. Sokakta yalnızca öğrenci gençlik yoktur; o dönemin ilerici kadroları, işçiler, emekçiler ve emekten yana aydınlar da sokaktadır.

DP iktidarının oylarını aldığı işçi ve emekçiler, kırdan ve kentte hoşnutsuzluğu dile getiren sosyal hareketlilik içindedir. Yalnızca bir örnek bile bu hoşnutsuzluğun ana nedenini ortaya koymaya yeter: DP iktidarının uyguladığı siyasal-ekonomi yüzünden dolar 207 kuruştan 902 kuruşa yükselmiştir.

Ülkedeki işçi muhalefetine etkinliğini göstermek açısından, Anayasaya giren-girmesini koşullayan, ünlü 31 Aralık 1961 İstanbul-Saraçhane Mitingi'ni anmak yeter sanıyorum. Bu mitinge katılan Türkiye proletaryası, 200 bin kişilik ilk ve anlamlı yürüyüşleriyle, ilkin Anayasaya, sonradan da 274 ve 275 sayılı yasalarda ifadesini bulan sendikalar, toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kanununun (S-TİSGLK) çıkmasını da sağladılar. Oysa, «24 Temmuz İşçi Bayramı(!) ve iş yasaları, benim Çalışma Bakanlığında, benim zorumla çıkartıldı» yolunda beyanat veren Bülent Ecevit'in dile getirdikleriyle ters orantılıdır, olup-bitenler.

24 Temmuz 1963 tarihli ve 274 ve 275 sayılı Sendikalar ve Toplu iş sözleşmesi grev ve lokavt kanunlarının, T.C.'nin yüz yıl sonra işçi sınıfının hakkı olan, fakat devlet zoruyla bastırılan bir hak gasbının, çok sınırlı tutularak kağıda dökülmesinden ibarettir.

27 Mayıs'ın devletçi bakış açısını anılan S-TİSGLK'larındaki yasak ve sınırlamaları şöyle sıralayabiliriz: 1. Kanun, grev ve toplu iş sözleşmesi hakkının kapsamını sınırlamıştır. 2. Sendikaların fonksiyonlarından a) Toplu iş sözleşmesi, b) Grev vb. hakları uluslararası normların çok altında tutarak yasaklar getirmiştir. 3. Lokavt «hakkı» gibi bir konuyu S-TİSGLK'na sokmuştur. 4. İşçilerin doğrudan kullanacağı grev, dayanışma grevi, genel grev,

siyasi grev vb. haklarını yasaklayarak, devletçi sendikacılığın temellerini atmıştır. 5. Sendikaların işçiden alacağı aidatları, patronun bordrolardan keserek ilgili sendikanın banka hesabına yatırması gibi sanı sendikacılığı besleyen hükümler getirmiştir. 6. Patron ve işçi arasındaki uyuşmazlıkların çözümündeki yöntemlerde işçi aleyhine, sendika bürokrasisini, işçi aristokrasisini ve patronları koruyan hükümler getirmiştir. 7. Önemli işkollarında toplu iş sözleşmesi ve grevler tümünden yasaklanmıştır. 8. Sosyal sınıf terminolojisinde, «Anayasa Dili» (ne demekse) ne «katkı» getirerek proletarya «çalışanlar» olarak, kapitalistler (patronlar) «işveren» olarak nitelenmiş, böylece bilimsel literatür çarpıtılmış, sosyal sınıfların karakteri gizlenmek istenmiştir. vb. vb. vb.

Özet bir anlatımla 27 Mayıs 1960 döneminin sınıfsal güç dengesini ortaya koyan bazı konular bu örneklerle karakterize edilebilir. İşçi sınıfı ve emekçilerin, dönemin hukuk anlayışları üzerindeki etkisi, burjuvazinin kazanımları çok yönlü ve ayrıntılı incelenebilir.

27 Mayıs Harekâtı, hakim gerici sınıflar ittifakı arasındaki çelişkilerin, bir ölçüde de olsa hesaplaşmanın öne çıkması olgusu kadar, işçi sınıfı ve emekçilerin, kır yoksullarının sosyal muhalefetini engelleme, tarihsel ve sosyal olarak demokratik bir dönüşüm anlamına gelebilecek 'Toprak Reformu'nu bile gerçekleştiremeyen burjuvazinin, gecikmiş de olsa, darbe yoluyla iktidara el koyarak rahatlatılması olarak ta adlandırılabilir.

27 Mayıs Harekâtı, burjuva demokratik ölçülerin çok gerisindeki bir anlayışla bile hazırlansa, 1961 Anayasası'nın getirdiği çok sınırlı burjuva demokratik ortamda bile gelişme gösteren sosyalist yönelimli parti ve sendikal mücadelelere de tahammül edemeyen yerli burjuvazinin büyük tepkilerine neden olmuştur.

Burjuvazinin 1961 Anayasası'na karşı çıkışının nedenlerini de sistemin yapısal karakterinde aramak durumundayız. Hakim gerici sınıflar ittifakı, bu süreçte toprak ve ticaret burjuvazisi ile ABD emperyalizminin işbirliğinin en üst noktaya çıktığı bir dönemde, montaja dayalı da olsa yerli sanayi ile malî sermayenin, geleneksel sermaye ittifakına karşı mücadelesi olarak da anılmaktadır.

1961 Anayasası'nı «ilerici» olarak niteleyen bazı «sol» kesimlerin bu tavrı, burjuvazinin uzun yıllar estirdiği baskı ve diktatörlük yerine, sınırlı burjuva demokratik bir ortamın yaratılmasına «şükr» eden ve «ehvenişer»le uzlaşan, ayrıca bilimsel olmayan bir anlayışla açıklamak mümkündür. Oysa 1961 Anayasası'nın ve bu uzantıda çıkarılan (çoğu kez de çıkarılmayan) yasaların içeriği, aşağıdan büyük bir tazyikle gelen emekçi hareketin önüne örülmek istenen yeni bir dalgakıran anlamına gelmektedir.

Burjuvazi, 1961 Anayasası'na rağmen siyasal-ekonomik krizini bir türlü aşamamıştı. Çünkü kriz yapısalı. 27 Mayıs Harekâtını takip eden süreçte, ABD, AİD ve Dünya Bankası kadrolarında «istihdam» edilen ve kitlelere «devrimci» olarak tanıtılan, kriz dönemlerinde devletin hizmetine koşan «Beyin Takımı» lakaplı teknisyenler bile krizin aşılabilmesinde, «ulusal çıkarları» gözeten bir çaba içinde olmayacaktı.* Bu teknisyenler ve planlamacılar emperyalist-kapitalizmin «Beyin Takımı»ydı. Böylelerinden «devrimci» bir görev beklentisi içinde olanlar, ülkedeki sosyal uyanışı saptırmak anlamına gelen bir uğraşın peşindeydi. Bilimsel/teorik çaba içinde olan kadrolar ise sistemin niyetlerini kitlelere organik ilişkilerle iletecek, onları yönetip yönlendirecek kurumlaşmaları yaratmaktan çok uzaktılar.

27 Mayıs 1960 sürecine büyük ölçülerde bel bağlayan «Yön» ve daha sonra yayımlanan «Devrim» dergisi kadroları ise, Arap ülkelerinde hareketlenen Arap milliyetçi «sol» akımların (BAAS) bir uzantısı görünümündeydi.

Gerek «Yön» ve gerekse Tarihi TKP geleneğini kemalizmin çıkarlarına dönerek sunan «Kadro» hareketi, 27 Mayıs 1960 Anayasasını, ona büyük primler vererek desteklemişti. Keza Türk-İş ve DİSK'te aynı doğrultuda hareket etmişti.

Tarihi TKP'nin legal ilerici bir uzantısı niteliğindeki TİP'de 1961 Anayasası'nı kendisini vareden büyük bir «güvence» olarak değerlendirmiş ve sahiplenmiştir.

* 12 Mart 1971 «ara rejim»inde kabinede görev alan «sivil»ler: Sadi Koçaş, Özer Derbil, Atilla Karaosmanoğlu, Ayhan Çilingiroğlu, Selahattin Babüroğlu, Hamdi Ömeroğlu, Türkân Akyol. DPT'da ise (çeşitli dönemlerde), Süleyman Demirel, Turgut Özal, Hasan Celâl Güzel, Hikmet Çetin, Aslan Başer Kafaoğlu, Yalçın Küçük vb. isimler yer alıyordu.

Ayrıca burjuva partilerinden CHP'de, legal sol partilerin söyleminden etkilendikten sonra «ortanın solu» sloganıyla 27 Mayıs'ın getirdiği Anayasaya belli ölçülerde sahip çıkar gözük-müştür.

Öteki sağ burjuva partileri ise, bu Anayasa'dan kurtulmanın yol ve yöntemlerini arayarak, yeni askeri darbelerin gerçekleş-mesini sağlayacak kışkırtıcı ve provokatif hareketlere girmekten geri durmamış, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 faşist cuntaların, dönem dönem gerçekleştirecekleri yasal ve anayasal baskı dönemlerinin savunucusu olmuşlardır.

13 Şubat 1994

15-16 HAZİRAN 1970 GELENEĞİ üzerinden 26 yıl geçti.

Bu zaman diliminde çok şey değişti. İşçi sınıfının Ulusal-Sınıfsal ve Evrensel ölçekte kurtuluşu yolunda bir çok teori/pratik yeniden sınandı. Dünya devrimci pratiğinde son derece önemli gelişmeler oldu. Sovyetler Birliği deneyimi çözüldü; Sosyalist Sistem başka bir yapıya dönüştü. İlerici insanlık ailesi, şimdi «Yeni Dünya Düzeni»nin çok yönlü kuşatması altındadır. Dünyamız «yeni» bir gericilik dönemini yaşıyor. Bir yanda ırkçı-milliyetçi faşist gericilik, öte yanda din ve tarikat maskesi altında kara gericilik bir çok ülkede öne çıkıyor. Kapitalist hegemonlar, aralarındaki «it dalaşı»na rağmen, dünyayı yönlendiriyorlar. Uluslararası tekелci sermaye büyük bir *Kriz Dönemi*'ni yaşıyor; fakat hegemonlar yine direksiyon başındadır!..

Hemen hemen her ülkenin işçi sınıfı ve emekçi halkları, zaman zaman bu hegemonyalardan hesap soruyor; ayağa kalkıp taleplerini haykırıyor. Savaşsız, sömürsüz, barış dolu bir dünya özlemi, her şeye rağmen, yine de dürüst, namuslu, demokrat, yurtsever ve devrimci insanlarımızın, gerçekleşme şansı bulunan bir ütopyasıdır.

* 68'liler Vakfı-Ankara Şubesinin Bülteni İçin Hazırlandı.

Konu hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız:

- 1- İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15-16 Haziran Olaylar-Nedenleri-Davalar-Belgeler-Anılar-Yorumlar, 1976.
- 2- 15-16 Haziran-Direnışin Anıları, 1976-1990, 2. Baskı.
- 3- Gelenekten-Geleceğе 15-16 Haziran, 1996 (Beraat etti).

Kapitalist sistemin bu kadar uzun bir süre «ayakta kalması» olgusu sorgulanırken, teorik/pratik açıdan seçimini doğru yapanlar, ikircimsiz olarak emperyalizmi boy hedefi yapmaktan yanadır. Bu görevimizi hiç bir zaman aksatmadan yerine getirmeliyiz. Baş düşmanı, onun gündemini iyi tanımalıyız. Ardından, devrimci ve marksist solun «vukuatı»nı dile getirmeliyiz. Günümüzde marksizmin yorumu ile teorik yeniden üretimi, can alıcı bir sorun olarak ciddî kadroların gündemindedir.

Kapitalizmin insanlığın başına bela ettiği, sosyal, ekonomik, siyasal, kültürel, ahlakî ve moral değerler sorununu yeniden tartışıyoruz. Emperyalizmi yıkıp geriletmek bugün eskisinden daha çok önem kazanmıştır.

- Kapitalist ahlaksızlık yeryüzünden kazınacaktır.
- Kriz kapitalizmin krizidir.
- Kriz, bölgemizde, ülkemizde ve gezegenimizde mutlaka aşılacaktır.

Hegemonların baskı ve sömürüsü, «yeni» biçimler alsa da, kapitalist sömürünün sınıfsal niteliği asla değişmemiştir. Sosyalist Sistem, bugün başka bir şeye dönüşmüş olsa da, insanlığın topyekûn kurtuluşu mücadelesi, bugün eskisinden daha bir anlamlı olmuştur. Emperyalizmin teorisyenleri ile marksologlar, «ne yazık ki, K. Marx'ın öngörülleri, yöntemleri haklıdır» demek zorunda kalmışlardır.

Evet teorik açıdan tarihsel iyimserliğimizi korumamız için onlarca işaret vardır. Sosyalizmin 150 yıllık tarihine büyük bir özenle sahiplenirken, «ilerici» saflardaki pasif, yılgın, inkârcı, fanatik, dogmatik, sekter, dönek vb. akımların söylediklerinin tam tersine, teorinin de kimi sorunlarının olduğunu görüyoruz. 150 yıllık tarihimiz, sosyalist devrimlerini gerçekleştiren ülkelerin deneyimleri ve günümüzdeki durumları, nesnel, bilimsel bir değerlendirmenin dışında değildir. Yalnızca SSCB KP'leri değil, bütün dünyanın KP'leri, bu süreçte sorgulanmaktadır.

Devrimci ve marksist sol kadrolar, Ulusal-Sınıfsal-Evrensel ölçekte, marksizmi yorumlamak ve teorik yeniden üretimi gerçekleştirmek için işbaşı yapmaktadır; yapmak üzeredir.

* * *

GELENEKTEN GELECEĞE 15-16 HAZİRAN diye söze başlanmadan önce bu türden bir giriş yapmayı doğru buluyorum.

15-16 Haziran 1970 Deneyimi, dünya devrimci pratiğine, ülkemiz ve bölgemiz proletaryasının bir katkısı niteliğindedir.

Bir yanıyla tarihe malolmuştur; öteki yanıyla çok yönlü dersler çıkararak bu deneyimi aşma sorumluluğunu günümüze taşımıştır.

15-16 HAZİRAN 1970 Deneyimi'ni bugünkü sınırlı bilgileri-mizle nasıl değerlendirmeliyiz?

Bu soruya doğru cevaplar verebilmek için şu özeti yapmak zorundayız:

1970'ler Türkiye'si, kır ve kent burjuvazisinin palazlandığı, malî oligarşinin tarım ve ticaret burjuvazisi ile olan çelişkilerinin derinleştiği bir dönemi yaşamaktadır. 100 yıllık sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci gelenekleriyle kabaca sömürülen, baskı ve devlet terörü altında tutulmak istenen Proletaryanın yeni nitelikler kazanarak taleplerini dile getirdiği bir süreçte, burjuvazi, avantalar ve yağmalar ülkesi olarak gördüğü bizim memleketimizde, bize rağmen, ilkel ve gaddar kimliği ile sınıfsal talepleri zora başvurarak götünmekten yanaydı.

Oysa Türkiye Proletaryasının en doğal sendikal ve siyasal hakları kabaca çiğnenmişti. *İşçi Sınıfı Partisi*'nin, kendi yasallığı ve meşruluğu temelinde sosyal hayatta yerini alması yasaktı. İşçi sınıfı GREV silahını doğrudan kullanamıyordu. İşçi sınıfı ve emekçilerin gözünü açmaya aday basın-yayın faaliyetleri önünde yasal ve fiilî engeller vardı.

Türk burjuvazisi, Osmanlıdan devraldığı yağmacı ve talancı kimliği ile bir türlü «modern burjuva» kimliği kazanamamıştı. Dünyadaki dönüşümlere paralel, burjuva demokratik değişimler ülkemizde bir türlü gerçekleşmiyordu. Gerici reform bile yapamayan bir sistem, 1961 Anayasası'nın getirdiği, nispî burjuva demokratik bir ortamda, bu biçimsel demokratik işleyişe bile tahammül edemiyordu.

Sınırlı da olsa, Grev, Toplu-İş Sözleşmesi haklarını büyük bir başarı ile uygulayan Türkiye Proletaryası, DİSK aracılığıyla etkili işçi eylemleri gerçekleştiriyordu.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin gerçekleşmesi bu süreçte biçimlenmek ve yeni nitelikler kazanmak üzereydi.

Birer devlet sendikası kimliği ile Türk-İş, işçi sınıfının sosyal uyanışı ve silkinişi karşısında daha tutucu ve gerici bir pozisyona girmişti. Türk-İş'den ayrılarak DİSK'i kuran ilerici sendikal hareket, işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirmeye adaydı. Bu arada sayıları 2000'i bulan ölçüde, bir san sendika enflasyonunu da sistem tarafından manipüle edilmekteydi.

Burjuvazi, sözde sendika enflasyonunu gidermek, özünde ise, işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirmeye aday, DİSK'in «çanına ot tıkamak» (O dönemin AP Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk, aynen böyle diyordu.) için 274 ve 275 sayılı sendikalar ve toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kanunlarında, geriye doğru kimi yasal değişiklikleri gündeme getirmek ihtiyacını duy-maktaydı.

Bu «yasal düzenleme», aslında işçi sınıfına, onun siyasal birliğini gerçekleştirmeye kavgasına vurulmak istenen gerici bir darbeydi. Yüzyıldır PARTİ'si, SENDİKASI, GREV silahı gasbedilmiş proletaryanın, kitlesellik kazanan, meşruluk ve yasallık mücadelesi, ancak baskı ve teröre başvurularak engellenebilirdi (elbette geçici bir süre için). Türk burjuvazisinin evrimi, Batılı ölçülere uymuyordu. Osmanlı döneminde, önceleri levanten, komprador, ardından işbirlikçi ve giderek, uluslararası tekelci sermayenin yerli bir ortağı, ya da taşeronu niteliğindeki burjuvazimizin, gaddar, ilkel ve kıyıcı olması kadar «doğal» bir şey yoktu.

Anılan «yasal düzenleme» gerçekleşirken, İstanbul ve Kocaeli sanayi proletaryası başta olmak üzere, 150 bin işçi, DİSK, Türk-İş ve bağımsız sendika ayrımı yapmadan, üretimi iki gün süreyle durdurarak, taleplerini dile getirmiş ve sokağa çıkmıştı. Yaklaşık 173 işyerinden 123'ü Türk-İş'e bağlı işyeriydi.

İşçilerin ayağa kalkışının küteselleşerek yaygınlaşmakta olduğu anlaşıldı. *Hareket*, iki kent dışında modern proletaryanın bulunduğu, Adapazarı, Eskişehir, Bursa, Ankara, Adana, İzmir ve Zonguldak illerine de yayılma istidadı gösterdi.

İşçi Hareketi'i ancak sıkıyönetimle bastırılabilirdi. En başta sınıf bilinçli işçi militanlar, sendikacılar, kimi ilerici gençler tutuklanarak yargılandı. İlan edilen sıkıyönetim, ancak üçbuçuk ay sürdürüldü; ve daha sonra, açılan davalar sivil mahkemelere sevk edildi. DİSK Ana Davası 14 yıl sürdü, sendikacılar beraat etti. Devrimci işçiler ise hüküm giydi.

15-16 HAZİRAN HAREKETİ, solda iki temel eğilimi ortaya çıkarmıştır: 1.) DİSK'in örgütsel varlığı «yasal düzenleme»yle sona ererse, sendikacılığı kolay edinilmiş bir meslek derekesine indiren, sağ teslimiyetçi, sendika bürokrasisi, işçi aristokrasisi ve 1. TİP'in merkez yönetici kliğinin temsil ettiği eğilim. 2.) İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini öne çıkaran, ayrıca yalnızca «yasal düzenleme» gerekçesi olan 274 ve 275 sayılı yasaların çıkarılmak istenmesine karşı değil, işçisi, emekçisi, gençliği ve aydınıyla topyekûn bir 'Genel Direniş'in örgütlenmesinden yana olan eğilim.

HAREKET, sağ teslimiyetçi eğilimlerin niyetlerini, doğrudan hayatın içindeki etkinlikleriyle aşan devrimci ve marksist sol kadroların eline geçmişti.

HAREKET, zaten taa bir yıl öncesinden «Anayasa Direniş Komiteleri» adıyla yarı-legal biçimde örgütlenmişti. Sistemin «yasal düzenleme» bahanesiyle işçi sınıfına doğrudan saldırı planı herkesçe biliniyordu.

«Anayasa Direniş Komiteleri» işyerlerinde ve işçi semtlerinde örgütlendiğinden, **HAREKET**, bu örgütlülüğün uzantısında hedefine ulaşacaktı. Bu alt birim örgütlenmesi ve onun işlevselliği kavranmadan **15-16 HAZİRAN HAREKETİ** üzerine değerlendirme yapılamaz, en azından eksik kalır.

DİSK yönetimi, yalnızca yürüyüş ve miting yapılmasından yanaydı; İlerici gençliğin bu eyleme kazandırılmasından yana değildi. Oysa, en başta İşçi Birlikleri, İPSD, DDD, Dev-Genç, DDKO, TÖS vb. örgütlerin etkin katılımından yana olan devrimci ve marksist sol kadrolar ise, DİSK'in tek başına yalıtılmasından ve de yalnızca «yasal düzenleme»lere karşı mücadelesinden yana değildi. **HAREKET**, ülkedeki kapitalist baskı ve sömürüyü yaratan ABD emperyalizmine, NATO'cu politikalara, işsizliği ve

pahalılığı yaratan sisteme ve busistemden zarar gören herkesin eyleme çekilmesinden yanaydı. Biz, o sıralar böyle düşünüyorduk. Bu ilkeselliği eylemde de gözetecektik. Sıkıyönetim mahkemelerinde de sosyalizmi ve *HAREKETİ* savunmuş, işçi sınıfının haklı davasını, devrimci sesini dosta-düşmana karşı haykırmiştık.

15-16 HAZİRAN HAREKETİ'nden sonra, sayısı 5 bini bulan militan işçinin iş akitleri feshedildi. Bilinçli işçiler yalnızca iki gün süreyle üretimi durdurmamış, kimi işyerlerinde fiilî üretimi durdurma eylemleri aylarca sürdürülmüştü.

Günümüzde *15-16 HAZİRAN HAREKETİ* hakkında daha serinkanlı ve çok yönlü değerlendirmeler yaparak: Bu deneyden ders çıkararak, günümüzdeki hareketle bağ kurmak, Hayatı yeniden üreterek, teori/pratikte kalıcı çalışmalar yapmak ve bu tarihsel deneyimi aşarak, burjuvazinin baskıcı ve sömürücü sistemini geriletmek gündeme gelmiştir.

15-16 HAZİRAN HAREKETİ'ni hamasetle anmak, bu deneyimi anlamamak demektir. Zaten, işçi sınıfının kendisi için sınıf olma, kendiliğinden hareketleri aşarak *İŞÇİ SINIFI PARTİSİ*'ni oluşturma mücadelesi olarak anılacak bu dönemden nesnel ve bilimsel olarak dersler çıkarılmamıştır. O döneme damgasını vurmaya çalışan, 1. TİP, DİSK, Dev-Genç ve gençlik hareketlerinden ayrılarak (Tarihi TKP'nin ve TİP'in sağ teslimiyetçi eğilimlerinden belli ölçülerde birer kopuşu simgeleyen) kurulan THKO, THKP-C vb. örgütlülükler *15-16 HAZİRAN HAREKETİ*'nden doğru ve kalıcı dersler çıkaramamıştır. Bir yanda ekonomizme, parlamentarizme aşırı bağımlı TİP vb. eğilimlerin, öte yanda «Halk Savaşı» ve «Öncü Savaş» vb. eğilimlerin çok rahatlıkla birer «altın çağ» yaşadığı anlamlı bir süreçte, *15-16 HAZİRAN HAREKETİ*'nin Türk Solu'na teori/pratikte kalıcı, ilerletici ve geliştirici bir etki yaptığına tanık olunamadı. *Anadolu Özgürlük Hareketi*'nin sözcüleri ise, «kırdı ve kentte korkusuzluğu yenerek dikilen insanlarımız sizin çocuklarınızdır» diyerek, *HAREKETİMİZ*den ders çıkardıklarını vurgulamaktadırlar. Oysa, *15-16 HAZİRAN DENEYİMİ*'nin öğrettiği en önemli derslerden biri: Hayatı ve mücadeleyi kucaklayabilecek PARTİ'nin vakit geçirilmeden oluşturulması acil göreviydi.

Günümüzde sağlı «sol»lu bir çok eğilimin örgüt atağına kal-
kıştığını, «tabela asarak» ciddi ve donanımlı bir PARTİ'nin oluş-
turulamaması için birbiriyle yarıştığına tanık olmaktayız. İşçi sı-
nıfının sendikal ve siyasal birliği çok yönlü ve amaçlı ataklarla
kuşatılmaktadır. Günümüzdeki DİSK, DEVRİMCİ GELENEĞİ-
MİZİ temsil etmiyor. Öteki sendikalar da anılan geleneğin bir
hayli uzağındadır. «Yeni Dünya Düzeni»nin bütün tezleri ve «te-
orik» çalışmaları işçi sınıfının birliğini parçalamaya, işçi ve
emekçileri politika dışında tutmaya ve politikasızlaştırmaya yö-
neliktir. Kapitalist anarşi bu açıdan bir hayli «başarılı» bir grafik
çizmiştir.

Oysa, 15-16 HAZİRAN HAREKETİ'nin kadroları, anlayana
çok büyük dersler vermiş olsa da, kendi tarihini yapan ve yazan-
ların kaygılarını kavramadığı görülmüştür. Aynı zamanda yapan-
lara gereken saygıyı göstermeyen, magazinleşmeye, medyatik
gösterilere devrimciyi oynayan onlarca örgütün varolduğunu gö-
rüyoruz. Sosyalizm adına açılan kanallara girip maskaralık ya-
panların magazinleşmenin rüzgarıyla gideceği yer de bellidir.

Tarihi ve devrimci geleneği olmayan, eklektik ve aşırma tez-
lerle devrimci mücadele yaptığını sananların sayısı bugün eski-
sinden çok daha fazladır.

Sosyalizmin sorunları, «ben Stalinistim, Troçkistim, Maois-
tim, Enveristim, Kastristim vb. vb.» diye söze başlayanlarla çö-
zümlenmeyecektir. Bu tarih bizim tarihimizdir. 150 yıllık gele-
nek bizim geleneğimizdir. Günümüz başka bir gündür. Marksiz-
mi yorumlamak, teorik yeniden üretimi gerçekleştirmek günde-
me gelmiştir. Bu görevi başarabildiğimiz ölçüde yerli deneyimle-
rimizi evrensel ile buluşturma şansına kavuşacağız.

Bugün ülkemizdeki sosyal muhalefet, 1.) İşçi sınıfı hareketi,
2.) Sosyalist hareket, 3.) Kürt dinamiği olarak belirli birikim
odaklarında kümelenmiştir. Bu anlamlı muhalefeti tek yerde
uyumlandırırlar, tekelci sermayenin diktatörlüğünü kırmaya an-
cak aday olabilir ve de 15-16 HAZİRAN HAREKETİ'nden tarih-
sel ders çıkardıklarını kanıtlamış olurlar.

Geleneğimizi anlamak, geleceğimizi kazanabilmek bu te-
melde yükselecektir. HAREKETİMİZ, her şeye rağmen, devrimci

saflardaki sektor, dogmatik, inkârcı, fanatik, maskeci akımları büyük ölçüde açığa vurmuştur.

İşçi sınıfı 1970'ler Türkiye'sinde, geç kapitalist kimliği ile burjuvazinin siyasal-ekonomik krizini aşamadığı, baskı ve zora başvurduğu koşullarda, «*EVRENSEL DİRENME HAKKINI*» kullanmıştır. Burjuvazinin diktatörlüğe girdiği dönemlerde kültürel çıkışlarla geri adım attığını (nitekim, «yasal düzenleme» adındaki saldırı, meclislerden geçmemiş, kadük kalmıştır), kendi yasallık ve meşruluğunu dahi çiğneyebildiği görülmüştür. Sistemin işçi sınıfına, onun demokratik taleplerine karşı her istediğini yapamayacağı kanıtlanmıştır. «*DİRENME HAKKI*»nın tutarlı bir demokrasi mücadelesiyle buluşması, işçi sınıfı ve emekçilere yeni kazanımlar getirecektir.

İşçi sınıfı bu atılımıyla hem öğrenmiş, hem de öğretmiştir (elbette anlayabilene...).

İşçi sınıfı tarihini yaparken, kendi tarihini kendisinin yazabileceğini de göstermiştir.

15-16 HAZİRAN HAREKETİ, kendiliğinden örgüt kuran, parti atağına giren herkese çok şey öğretmiştir. İşçi sınıfının öğrettiği bu ders, kimilerince saptırılıp sulandırılmak istense de, bu devrimci geleneğimiz, bizden öncekilerin açtığı kanallarda yürüyen bizim kuşaktan «Amele Taifesi»nin yüz yıllık birikiminin *ÖZÜ* olarak her zaman anılacaktır.

15-16 HAZİRAN GELENEĞİ, kendisinden sonraki eylemlerle aşılamamıştır. Bu geleneğin sınıfsal özü, talepleri, doğurduğu çok yönlü sonuçları ve siyasi niteliği ile tek olma özelliğini halâ korumaktadır.

16 Haziran 1997

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL-SİYASAL BİRLİĞİ VE GÜNÜMÜZ*

Size söyleyeceklerim yalnızca benim şahsi düşünce ve görüşlerim değildir; aynı zamanda *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin geliştirip güçlü kılmak istediği ortak görüşlerimizdir.

Söyleyeceklerim, 68 yıllık yaşamımızın bize öğrettiğini sandığımız deneylerden çıkarmaya çalıştığımız birikimleri ve dersleri içermektedir. Aynı zamanda eleştirel katkıya açık ve muhtaç görüşlerdir. Asla «Tanrı kelâmı» değildir.

Buraya, ayrıca size hitap etmek için değil, birlikte konuşmak (sohbet etmek) için geldim.

Küçükburjuva «sol»lar şimdi tatil yapıyor, biz ise, birileri açısından önemsenmeyen, hattâ gündeme getirilmesinden dahi sistemli ölçülerde kaçınılan son derece hayatî ve ciddî bir konuyu tartışmak istiyoruz.

Kendiliğinden ve keyfî biçimde örgüt kurup parti çağrışımı yapan küçükburjuva «sol» eğilimlerin fanatik, inkârcı, dogmatik ve sekte taraftarları, düzenlediğimiz panel-söyleşi ya da eğitim seminerlerimize katılıyor, fakat bilimsel, seviyeli, toplantı adabına yaraşır bir tartışma yerine, çirkin sataşma yöntemlerine başvuruyorlar.

* Sırrı Öztürk'ün 25 Temmuz 1998 tarihinde, İstanbul Alternatif Kültür Merkezi'nde düzenlenen, sorulu-cevaplı ve tartışmalı eğitim seminerinde yapılan konuşmanın özet yazılı metnidir. (Aynı konuşma daha da geliştirilerek, bir kısım işçi, sendikacı, öğretmen ve KESK üyesi emekçilerden oluşan ve aynı zamanda “dahili” bir çalışma olan eğitim seminerinde tekrarlanmıştır).

Kolektifimiz'in 25 yıllık mücadelesinde de kent küçükburjuvazisinin maddi-manevi ve fizikî saldırılarına tanık olduk. Çok yönlü «sinsi kuşatma» politikalarını yaşayıp gördük. "Doğal" karşılıyor ve çok gönnüyoruz...

Sağ ve «sol» teslimiyetçi oportünist akımların Devrimci ve Marksist Sol Kadroları, düşünce-davranış çizgisinde, uzun boylu kuşatması asla mümkün değildir.

Hakikatın ve Doğruların kavgasını verenleri kuşatmak mümkün değildir.

Aranızda bu türden niyeti olanlar varsa, onlara şimdiden Ahmet Arifin bir şiirindeki gibi: «Vurun!», «Daha ne diyeceksiniz?!» diye cevaplamak geçiyor içimden.

Söyleşimizde, sözlü-yazılı soru sorabilirsiniz.

Ben de sizlerin konuşmalarından birşeyler öğrenmek isterim.

Söze nereden başlayalım?

İşçi sınıfının tarihsel kronolojisini sıralayarak işe başlasak bu çok sıkıcı olur. Dileyen bu konudaki kitapları okuyarak bilgisini geliştirebilir.

Sosyalist hareketin, sınıflar mücadelesi temelindeki «vukuatını» anlatmaya kalksak, buna da ne zaman, ne de mekân uygun düşer.

Günümüzde cereyan eden olay ve olgular, sınıfsal açıdan değerlendirebilirsek, işte bu söyleşi o zaman yerli yerine oturur.

Sizleri, yine de, tarih ve rakamların ürkütücü görüntüleriyle sıkmadan, *Tarihşelden-Güncele, Güncelden-Tarihşele* uzanarak konuları açalım:

Tarih, sınıflar mücadelesi tarihidir. Başka da tarih yoktur.

Biliyorsunuz, bizler, sınıflar mücadelesine inanıyoruz. Böyle bir mücadele geleneğinin kadrolarıyız.

Toplumsal ilişkileri dönüştürücü tek etken işçi sınıfıdır. Çünkü, işçi sınıfı iş-gücünü satıyor, artı-değer yaratıyor ve sömürülüyor. Bu nitelikleriyle işçi sınıfı, emperyalizme darbe vuracak, kapitalist anarşinin kökünü kurutacak, siyasal-sosyal devrime öncülük edecek, devrimi koruyup nihaî hedefine taşıyacak biricik sınıftır.

İşçi sınıfı yerine ya da adına hiçbir sosyal katman, veya fedai öncüler siyasal-sosyal devrim yapamaz; tarihte de yazıldığı gibi yapılmamıştır.

Gerçekleştirilen siyasal-sosyal devrim deneyimleri çözülmüş, günümüzde başka bir yapıya dönüştürülmüştür. Sovyet ve Çin deneyimleri ayrı ayrı ve çok yönlü değerlendirilebilir.

Kapitalizmin «yeni» sözcüleri, insanlığı bu sefer daha korkunç bir sömürü mekanizmasıyla tehdit ediyor. Sovyetler Birliği deneyiminin çözülmesi (ki, bir yandan emperyalizmin, diğer yandan daha önceden angajmanları yapılmış Marksizm düşmanlarının içerden-dışardan giriştikleri bilinçli bir müdahaleyle bu türden çözülme oluşmuştur.) kendiliğinden olmamıştır.

«Uluslarötesi» bir nitelik kazanmış uluslararası tekelci sermaye ve hegemonlar, «yeni dünya düzeni» uyutmalarıyla, kapitalizmin ebedî kalması için boşuna savaşıyor.

«Ne teknik-teknolojik gelişmeler, ne meslekî yapıdaki değişim, ne iş-gücünün entelektüelleşme süreci, ne yeni üretim organizasyon formları ve ne de »postkapitalist« paradigmanın diğer önermeleri, bunların hiçbirisi kapitalizmin özünde herhangi bir değişimin gerçekleştiğini göstermemektedir.

»Kapitalizmin özü, üretim araçlarının özel mülkiyeti ve artıdeğer sömürüsüdür. Bugün ne üretim araçlarının özel olarak mülk edinme durumunda, ne bu ölçütle ortaya çıkan nesnel sınıf konumlarında gerçek bir değişiklik söz konusudur.

«Bütün bunlar değişen hiçbir şeyin olmadığına savunulduğu şeklinde algılanmamalıdır. Ortada elbette ki önemli değişimler vardır. Ancak bunlar öze değil, içeriğe ilişkindir ve bu nedenle de değişim yerine dönüşüm kavramı ile karşılanmaları daha uygun olacaktır.» (Dr. İlker Belek, «Postkapitalist» Paradigmalar, arka kapak yazısı, 1997, Sorun Yayınları).

Bu arada, «YDD» sözcülerinin, devrimci dönüşümlerin önünü kesmek için, çok yönlü çabaların yanı sıra, kapitalizmin ve sosyalizmin «iyi» yönlerini harmanlayıp, kötü yönlerini ayıklayarak, insanlığı «yeni» bir yanulsamayla karşı karşıya getirdiğini de görüyoruz. Halbuki kapitalizm yıkılmadan sömürü ortadan kalkmaz.

Sınıflar mücadelesini öğrenmek için öncelikli olarak K. Marx ve F. Engels'i incelememiz gerekecektir. Teori/Pratik ustaları, özellikle kapitalist toplum yapısını incelemiş, devrimci dönüşümlerin yasalarını keşfetmiş, sınıflar mücadelesi -iktidarın siyasal-sosyal devrimle ele geçirilmesi-sınıfların ortadan kaldırılması- sosyalist inşa ve proletaryanın diktatörlüğü (yani proletaryanın hakiki demokrasisi).

Burada Marksizmin Leninist yorumu demek olan Ekim Devrimi ile Maoist deneyim olan Çin Devrimi, ayrıca, Halk Demokrasileri deneyimi, Asya, Afrika, Latin Amerika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri deneyimleri, Avrupa Komünizmi, Halk Cephesi ve seçim ittifak vs. deneyimleri ayrıntılı incelenebilir.

Görüyoruz ki, ilerici insanlığın önünü açan pek çok deney birikimine sahibiz. İnşili çıkışlı bu uzun yürüyüşte geriye dönüşler, yenilgiler olsa da, bugün insanlık, herşeye rağmen önemli bir seçenekle karşı karşıya gelmiştir: K. Marx-F. Engels-V. İ. Lenin tarihsel ve sosyal olarak haklı bir yeredir. Marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretimi sınıflar mücadelesinin yolunu aydınlatmaktadır.

Siyasal-sosyal devrim projesinin sulandırılması, işçi sınıfının Marksist-Teori/Pratiğinin merkezinden uzaklaştırılması manasını taşır. Batı KP'leri, bu konuda, üretim ilişkilerini, sosyal hayatın merkezine koymamış, kapitalizmin sömürüye dayalı karakterini, sosyal-siyasal tahakkümü sayan tarihsel materyalist ilkeyi reddederek, «sosyal barış»a sarılmıştır. Bunun adı (tercümesi) kapitalist çıkar ilişkilerine bulaşmaktır; kapitalizme tapınmaktır.

Her toplumsal altüst oluşta, özellikle de 12 Mart ve 12 Eylül sonrasında, Batı'dan aktarılan hesapsız tecrübelerle kafalar bir hayli karıştırılmak istenmiştir.

Althusser, Gorz, Poulantzas vb. gibi teorisyenlerin tanımları, işçi sınıfının çıkarları, tecrübeleri ve mücadelesiyle çok az ilişkilidir.

Bildiğiniz gibi, Avrupa'daki Devrimci ve Marksist Sol dalga uluslararası tekelleşen sermayenin, özendirici tuzaklar ve massedici

yöntemlerle «sistem içi» ve çözülebilir çelişkilere indirgenmek istenmiştir. Batı'daki KP'ler ile Sendikalar, Kitle örgütleri, «sosyal barış» söylemlerine fazlaca kulak kabartmıştır. Batı kapitalizmi «sosyal barış» tezlerini başarıyla kullanarak varlığını korumuş, vitrinini değiştirme «şansı» yakalayabilmiştir. Avrupa kıtasında siyasal-sosyal bir devrim gerçekleşmeyince, bu türden «aydınlar» gözlerini ve kulaklarını, bir zamanlar Çin'deki «Kültür Devrimi»ne, Maoist doktrine, kitlelere sınıf dışında verilen önemi öne çıkaran tezlere kaydırmıştır. Bu türden görüşler Batı'da, öğrenci gençlik ve bazı aydın çevreler tarafından benimseniyordu.

Batı aydını, Latin Amerika deneyimleri için de benzeri tavırları alabilmektedir. Sandinist deney ve benzerleri, sınıf yerine «halk kitlesi»ne önem veren deneylerdir.

İşçi sınıfına inanmayanlar, kent küçükburjuva «sol» aydınların öncülüğündeki kalkışmalara inanmak için daima örnek arıyordu. Che Guevera, F. Castro, Küba deneyimi örneklenebilir, ayrıntılı incelenebilir.

Küçükburjuvazi nesnel tarihimizin keyfî yorumu dahil, işçi sınıfının devrimci potansiyel gücüne hiçbir zaman inanmamış, bu konuda daima kuşkuya düşmüş ve ikircimli davranmıştır; öğrencileri, kadınları, çevrecileri vb. halk ittifaklarını önemseyegelmiştir.

Kuzey Afrika'daki Cezayir, Libya deneyimleri, Arap BAAS deneyimleri, Sovyetler Birliği'nin bu deneyimler karşısındaki bilimsel olmayan «Kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçiş» projeleri, Yakın Doğu emekçi halklarının haklı savaşları, ulusal kurtuluş özelemleri bir yandan emperyalizmin, hegemonların gündem ve çelişkileri, diğer yandan SSCB'nin dış politikası açısından şiddetle eleştirilebilir, ayrıntılı-incelenebilir; mutlaka incelenmeli ve sonuçlar çıkarılmalıdır.

Kent küçükburjuva «sol» yarım-aydınlar, hayatları boyunca «Birlik» tartışmış, yarım-doğruları geveleyip durmuştur.

Modern Proletaryanın kadroları ise, asla yarım-aydınlar gibi tartışmadı. Sosyal pratikte gereken devrimci işler yaptı. BİR-LİK'in ne olduğunu bizzat yaparak gösterdi. Tıpkı, 15-16 Haziran çıkışında olduğu gibi...

İşçi sınıfının gücünün parçalanması ve bölünmesi, yalnızca emek sürecinin biçim ve yapısına değil, birçok etken sayesinde gerçekleşir. Bunlar arasında işçi ve sınıf dışı unsurlar, sendika bürokrasisi ve işçi aristokrasisi, «sol» maskeli siyasi akımlar başta gelenleridir.

Sınıflar mücadelesi tarihimizde sendikal ve siyasi alanda kimi olumsuz roller üstlenen kişiliklerin portreleri ayrıntılı incelendiğinde, bu coğrafyadaki işçi sınıfı temeline dayalı birlikteliklerle çeşitli ciddî kurumsallaşmaların neden gerçekleştirilemediği hususunu daha yakından tanımış ve öğrenmiş oluruz.

'Biliyorsunuz, bendeniz, bu konuda üzerime düşen görevi yapma çabası içinde hareket eden biriyim. *Devrimci Hareket*'te rol üstlenmiş pekçok kimsenin siyasi portreleri, tarihimizdeki kimi uğursuz roller üstlenen kişi, grup ve örgütlerle bir hesaplama yapılsın, kavga edilsin diye kaleme alınmıştır. Bu çabalar boşuna değildir. En başta: Laz İsmail, Nabi Yağcı, Nihat Sargın, M. Ali Aybar, Kemal Türkler, Sadun Aren, Behice Boran, Oya Baydar, Veysi Sarısözen, Sıtkı Coşkun, beri yandan Dr. Hikmet kıvılcımlı, Mihri Belli vb.'lerinin siyasi portreleri, işçi sınıfının günümüzdeki bölünmüşlüğü'nün ideolojik ve siyasi nedenleri hakkında pekçok ipucunu içermektedir.

Şimdi size çok anlamlı bir belge sunmak istiyorum:

(Cumhuriyet gazetesi, 28 Ocak 1998)

"İdamla yağılanıyordu

Sarp Kuray itirafları nedeniyle ceza almayacak

İstanbul Haber Servisi-İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, teslim olduktan sonra, 16 Haziran Hareketi adlı örgütün yöneticisi olduğu gerekçesiyle hakkında idam istemiyle dava açılan Sarp Kuray için, bulunduğu itiraflar nedeniyle «ceza verilmesine yer olmadığı» kararına vardı.

Sarp Kuray 1993 yılında Türkiye'ye gelerek teslim olmuş ve iki ay cezaevinde yattıktan sonra tahliye olarak Nasrullah Ayan'ın Türkinvest adlı finans kuruluşunda yönetici olarak çalışmaya başlamıştı.

Yurtdışında bulunduğu süre içinde uzun yıllar adli makam-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

lar, tarafından aranan Sarp Kuray hakkında verilen 'ceza verilmesine yer olmadığı' yönündeki karar, Türk Ceza Yasası'nın 170. maddesine dayandırıldı. İstanbul 1 No'lu DGM kararında, Kuray'ın kendiliğinden teslim olmasını ve Partizan Yolu adlı örgütün devamı olarak kurulan 16 Haziran adlı örgüt hakkında yargı aşamasında yaptığı itirafları dikkate aldı.

Sarp Kuray'ın Fransa'dan 1993 yılında Türkiye'ye gelerek kendiliğinden teslim olmasının yapılan gizli bir pazarlığın sonucu olduğu ileri sürülmüştü. Gizli pazarlıkta dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın da adı geçmiş, ancak asıl pazarlığın dönemin MİT Daire Başkanlarından Mehmet Eymür'le yürütüldüğü iddia edilmmişti.

Eymür'ün Kuray'ın serbest bırakılması için yaptığı girişimler karşılığında Nasrullah Ayan'dan 250 bin dolar aldığı ve bu paranın bir kısmının Antalya'daki bir buz fabrikasının ortaklık hissesi biçiminde ödendiği de ileri sürülmüştü. Öte yandan bir dönem Eymür tarafından yönlendirildiği iddia edilen Abdullah Çatlı'nın Fransa'da cezaevinde yatarken Sarp Kuray'dan yardım istediğinin ortaya çıkması da bağlantılar açısından çarpıcı bir örnek oluşturmuştu."

Şimdi, eğri oturup doğru konuşalım: Mehmet Eymür'ü mü, Turgut Özal'ı mı, Nasrullah Ayan'ı mı, «Kara Para», banka sermayesini mi, yoksa gizli cinayet şebekeleri ağının nereye kadar ve hangi amaçlarla kullanıldığını mı? Neyi konuşalım? Tartışmadan kaçan yok, buyurun konuşalım? Burada anılan kişinin, işçi sınıfı ve sosyalist hareketle, 15-16 Haziran Harekâtıyla uzak-yakın ne ilgisi vardır? Bu bir yana, anılan kişileri yüceltip ardından gidenlere ne söylenmeli?...

Türkiye bir küçükburjuvalar ülkesidir. Köpeksiz köyde Sarp Kuray dahi bu türden bir örgüt kurmuş-kurabilmiştir. İşçi sınıfı ve sosyalizm adına herkesin yaptığı yanlış, devirdiği çamlar, yanına kâr kalmıştır. Sınıflar mücadelesi tarih ve geleneklerimizi kirletenlerden hesap sorulamadığı ve bu süreçten ders çıkarılmadığı gibi, anılan isimler adeta putlaştırılabilmiştir.

Devrimci politika işçi sınıfından neden ve nasıl koparıldı?

Bu soruyu açmak için: TKP Kuruluş Kongresi, 10 Eylül 1920 ve sonrası süreç başta olmak üzere, 1946 sonrası Sendikalar Birliği deneyimi (bir günde 2.500 işçinin yıllık aidatını peşin vererek sendikasına sahip çıktığını), bütün ayrıntılarıyla incelenmelidir. Ardından 1946'da kurulan TSP ile TSEKP'nin iki ayda kapatılmasının öyküsü, Türk-İş'in 1952'deki kuruluşu, 1962'de TİP'in kuruluş süreci, SADA'nın işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirmesiyle örgütsel temelleri atılan DİSK'in 13 Şubat 1967'deki kuruluşu ve bu süreç, 31 Aralık 1961'de, Saraçhanebaşı Mitingine 200.000 işçinin katılması, TİP deneyiminin açmazları, *Devrimci Hareket*'in TİP dışına düşmesi, DEV-GENÇ süreci, DDKO, THKO, THKP-C, TKP-ML vb. örgütlenmelerin kurulması ve süreci ayrıntılı incelenip tartışılacak ve de çok yönlü ders ve sonuçlar çıkarılacak bir anlamlı tarihimizdir.

Yeri gelmişken söylemek durumundayım. *Kolektifimiz*, bu süreci oldukça nesnel ölçülerde kitaplaştırmıştır. Bu kitaplarımızla tanıştınız mı? Yoksa biz mi, sizlere henüz ulaşamadık?

Bu süreci özetleyip geçiyoruz. Konu, bütün ayrıntılarıyla çok yönlü tartışmaya açık bir konudur. Şimdi asıl konumuz olan «İşçi Sınıfının Sendikal-Siyasal Birliği ve Günümüz»le bu sürecin örtüşüp örtüşmediğini, anılan örgütlerin olay ve olguları nasıl kavradığını, sosyal pratikte sergilenen grafikleriyle neler yaptıklarını tartışabiliriz. Bu günkü sınırlı bilgilerimizle dahi olsa, bu sürecin adını koyabiliriz.

İsterseniz günümüze ilişkin bazı konu başlıklarını andıktan sonra, gerçekleştirmeye çalıştığımız seminerin soru-cevap bölümünde bu süreci birlikte daha da açabiliriz.

Bize göre, Türk Solu, ne Tarihi TKP'yi, ne 1946'daki TSP ile TSEKP sürecini, ne bu dönemin sendikal örgütlenmesi demek olan Türkiye Sendikalar Birliği'nin kuruluş ve etkinliğini, ne Anadolu Özgürlük Hareketi olarak boy veren Emekçi Halk Hareketlerini (Dersim, Ağrı, Zilan- Koçgiri, vb.), ne 1. TİP ve DİSK'in örgütlenme süreçlerini ve ne de bu örgütlerden koparak ayrılan, ya da bir bakıma kimi kopuşları içeren örgüt ve grupları bilimsel bir değerlendirmeden geçirebilmiş ve anlamıştır.

Sınıflar mücadelesi ve devrimci geleneklerimizin kavranıp özümlemesi (her türden öznel yorum ve süpekülasyonun dışında değerlendirilecekse)'nin en basit ölçütü bu süreci eleştirel katkılarla değerlendirip değerlendiremediğimizde aranır. Eleştirel katkı bir yana, ideolojik-teorik yenilenme çabalarıyla *Devrimci Hareket*'in tek bir ana kanala çekilmesi mücadelesi akla gelir.

Halbuki genel anlamıyla solda, sosyal muhalefeti İSP ya da KP çatısında bütünleştirmeye aday özne ve kurmaylar da henüz etkinleşememiştir. Sol çok parçalı-dağınık ve donanımsızdır.

7 adet «legal», 21 adet «illegal» örgütsel duruşuyla sol, yine bize göre, sürecin son derece hayati ve yakıcı sorunlarından kayıp uzaklaşmıştır.

Özne ve kurmayını henüz yaratamamış, çok parçalı-dağınık bir solun günümüzün sorunlarını kavradığını dahi sanmıyoruz. Bir yandan «YDD»nin insana ve insanlığa barbarca saldırısı, öte yandan hegemonların ve aralarındaki krizin ne anlama geldiği, bizim cenahımızın, SSCB'nin çöküşüyle katlanarak önümüze dağ gibi yığılan ideolojik-teorik pekçok meselenin altında kalışı, vb. gibi gelişmeler Türk Solu'nu iyice «avuta» düşürmüştür.

Açık «legal» siyasi alanları kullanmaya meyilli tasfiyeci, merkezci, liberal, postmodern «sol» örgütlenmeler, burjuvazinin açtığı ve giderek daha da açacağı kanallara girip sosyalizm çağrışımı yaparken, sendikal alanlarda da önemli gelişmeler cereyan etmektedir.

Dilerseniz, Türk-İş'in örgütlenmesinden bu yana geçirdiği safhaları, DİSK'in hangi gerekçelerle kurulduğunu, Hak-İş ve Bağımsız sendikaları teker teker değerlendirelim.

İşçi sınıfının sendikal birliği sorunu, siyasal birlik sorunu dışında ele alınıp incelenemez. DİSK'in bu konuda çok önemli bir mesafe katettiğini, kuruluş aşamasındaki 50-100 bin üye sayısını etkili grev ve toplu iş sözleşmeleriyle 600-700 bine yükseltmiş olmasını doğru değerlendirmeliyiz.

DİSK, 15-16 Haziran Hareketi'nin işçi sınıfında yarattığı olumlu bütün gelişmeleri de arkasına alarak sendikal birlik konusunda epey etkili olmuştur.

Çok büyük bir sınıf bilinci ve kini taşıyan Türk burjuvazisi, DİSK'in tabanında yaratılan sınıfsal birliğin ne demek olduğunu çok çabuk kavrayarak atik davranmıştır. Önceleri DİSK'in başında bulunan ve sendikacılığı bir meslek olarak görüp bu çerçevede hareket eden sendika bürokrasisine «sosyaldemokrat» kanca- lar atmaya başlamış, CHP çizgisindeki sendikaların DİSK'e üye olması ve yönetimi etkilemesi düşünülmüştür. DİSK'i DİSK yapan birimler (5.000 işçi) 15-16 Haziran'da, sendika bürokrasisi ve MİT'le birlikte tasfiye edilmiştir.

1. TİP'in yönlendiremediği DİSK'i, «Harici Büro» etiketli sahte ve naylon komünistler, «TKP» adını kullananlar yönlendirmeye başlamış, DİSK üst yönetimine yapılan «sızma» hareketle- riyle, tepeden entrikacı yöntemlerle DİSK, «örgütlü oportü- nizm»in kuşatmasına girmiştir.

«TKP» ile CHP'nin uzlaşmasının bir «işareti» sayılan Ulusal Demokratik Cephe (UDC) formülasyonu, 12 Eylül 1980'de As- kerî faşist cuntanın darbesini önlemeye yetmemiştir.

DİSK'in tabanındaki militan ve devrimci işçi geleneği, bir yandan «TKP»nin, öte yandan tekелci, militarist polis devleti kimliği ile burjuvazinin çok yönlü kuşatmasıyla ana ekseninden kaydırılmıştır. Kent küçükburjuvazisi pekçok örgüte ideolojik kimliğini -damgasını- vurmaya özenmiştir.

Günümüzde sınıanan örgütlülüklerde kent küçükburjuvazisi- nin damgasını taşıması, Proleter Devrimci Kadroların, ideolojik- teorik-örgütsel siyasî zaafının da bir göstergesidir. Adına layık, ciddî, güvenilir, donanımlı ve de mücadelenin her çeşidine aday bir İSP ya da KP'nin henüz oluşturulamayışı yüzünden kent kü- çükburjuvazisinin yaptığı «legal» ve «illegal» görünümlü çıkış- ları, bir bakıma doğal ve olağan sayılmalıdır.

Kent küçükburjuvazisi, iktidara yürüyen siyasal-sosyal dev- rim ordusunun, Modern Proletarya'nın, emekçiler ve yoksul köy- lülüğün müttefiki ve yol arkadaşıdır. Türkiye coğrafyasındaki devrimci konuşlanmada ise, Modern Proletarya faktörü elçabuk- luğuyla es geçilerek kent küçükburjuva unsurlar «sosyal devrim» yapmaya soyunmuş, ya da soyundurulmuştur.

Günümüzdeki devrimci iddialı bütün örgütlerin en büyük «sıkıntısı» buradan kaynaklanmaktadır.

Mevcut örgütlerin tabanında bulunan öznel ve nüveler, bu örgütlerin sınıfsal ve ideolojik konumunu değiştirip dönüştürmeye el vermiyor. Dolayısıyla bu örgütlerin İSP ya da KP yerine ikâmesi asla mümkün değildir. Devrimci çağrışimler yapmak, işçi sınıfı, sosyalizm, devrim telaffuz etmekle mevcut örgütlere parti muamelesi yapmak birer kör yanılgıdır. Bu türden kör yanılgıların kendiliğinden örgüt kurup çeşitli çağrışimler yapanlara da, bu çağrışimlara kulak verip kan ve can verenlere de, *Devrimci Harekete* de olumlu bir katkı yapmadığı sosyal pratikte her gün bir kere daha yeniden kanıtlanıyor.

Türk Solu'nun bu coğrafyadaki devrimci dinamikleri kavrayıp proje üretmesinin önü, bu kimliği ile, kapalıdır. Ne işçi sınıfına, ne sosyalist harekete, ne ilerici gençliğe, ve ne de Kürt Dinamiği'ne proje üretemeyen bir solun, bu kimliği ve duruşuyla uzun boylu varlığını koruyup sürdürmesi asla mümkün görünmüyor.

Günümüzde sürekliliğini koruyup geliştirmiş, işçi sınıfı ile sosyalist hareketi buluşturup bütünleştirmiş bir TKP geleneği yoktur. Tarihi TKP geleneği onlarca örgüt ve grubun parselasyonu ile kayıp gitmiştir. TKP güvencesinde 1. TİP benzeri açık siyasi alan çalışması yapan ilerici bir parti geleneği dahi yaratulmamıştır. Onlarca «legal» örgüt, birer kumarbaz mantığıyla halâ «şansını» denemektedir. Stalin, Troçki, Mao, Enver Hoca, F. Cästro ya da C. Guevera vb. tarihsel kişilikleri bayrak yapan, Marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretiminden habersiz onlarca örgüt ve grup «illegal» bir konumdadır. «Legal» veya «illegal» duruşlarıyla gelip geçici akımların rüzgarıyla sahnede rol alanlar olduğu gibi, aralarında devrimciyi oynayan, sosyalist harekete hiçbirşey katmayanlar da bulunmaktadır.

Fakat anılan örgüt ve grupların tabanında bulunan temiz, dürüst ve militan özellikler taşıyan binlerce genç insanımızı, bu örgütlerin başındaki ün-düşkünü azılı örgüt yıkıcılarından ayrı tutmak gerektiğini de düşünüyoruz. Bu insanlarımız, henüz kendi bağımsız bilgi ve bilinçleriyle tutulacak ana halkayı yakalayatma-

miş olsalar da, gelecekteki kurumlaşmalarda birer «yol arkadaşı» niteliğindedirler; onların özveri ve çalışkanlıklarını her zaman ve bütün süreçlerde hesaba katmak durumundayız.

Günümüzde artık eski devrimci geleneğini koruyan bir DİSK dahi yoktur. Aynı süreç, bu sefer sizlerin de içinde bulunduğunuz Eğitim-Sen, vb. sendikalarda ve KESK'te de işlemektedir. KESK'i sendika yapan tabandaki militan ve devrimci birimlerin etkinliği ile yönetici kliğin sendikal anlayışı ters orantılıdır. Tarihi TKP'yi, 1. TİP'i, DİSK'i kuşatan kent küçükburjuva «sol» zihniyet, aynı yöntemlerle KESK'in de «sosyal kaderini» belirlemek istemektedir.

Kamu emekçilerinin sendikal taleplerinin bir tarihi-geçmişi var. Örneğin, Öğretmen hareketinin, TC Devletinin kuruluşundan bu yana pekçok örgütlenme deneyim ve geleneği bulunmaktadır. TÖS-TÖB-DER süreci, Eğitim-Sen'e taşınırken, bundan geleceği kazanmak açısından ne gibi bir ders çıkarıldığını doğrusu merak ediyorum. Bu «ders» KESK'in üst yönetimine yansıyan görüntülerde ifadesini buluyorsa, vay halimize... KESK tabanında doğallıkla bulunan farklı eğilimlerin bir sendika bilinciyle hannalanması, yani alabildiğince demokratik, alabildiğince yığinsal bir nitelik kazanması beklenir-gerekirken, KESK'in yapısı ve işlevi konusuna ters biçimde çeşitli kulis, pazarlık ve entrikalarla koparılan yönetim anlayışları, sosyal-pratiğin mihenginde haliyle tuzla-buz olmaya aday olacaktır.

KESK'in tabanındaki taleplerle ters orantılı bir üst yönetimin çeşitli gerekçelerle sistemle bütünleşme girişimleri, reformist ve sosyalreformist akımlarla şoven ve sosyalşoven eğilimlerin güçlenmesini tahrik etmiştir.

Halbuki, KESK tabanı, tıpkı işçi sendikalarının tabanındaki devrimci ve militan birimlerinki kadar, sınıflar mücadelesinden haberdardır. Kütlesel çıkışlardan da anlaşıldığı kadarıyla KESK tabanı sınıfsal ve militan nitelikler sergilemektedir. Bu oluşumu hesaba katmayan bir KESK üst yönetimi, ne grevli toplu sözleşmeli sendika özgürlüğünü kazanabilir, ne de kamu emekçilerinin demokratik taleplerini gündeme getirebilir, ve ne de kamu emekçilerinin sendikal birliği yolunda ileri adımlar atabilir...

Tarihi TKP'nin bir türlü PARTİ olamadığı, açık siyasi alanlarda işlevsel olmaya aday 1. TİP'in partileşerek bu alanda yetkinleşemediği, DİSK'in bir türlü sendikal birliği gerçekleştiremediği, DEV-GENÇ'in ve onun uzantısında örgütlenen THKO, THKP-C, TKP-ML vb. örgütlerin bir türlü işçi sınıfı yörüngesine çekilerek kazanılamadığı çok anlamlı bir zaman kesitinde, görünen o ki, KESK'in de işlevsel olabilmesi yolundaki pekçok «iyi niyetli» inisiyatifler «aynı akibete» dönüşme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Günümüzde insan ve insanlık «YDD» gibi bir barbarlığın, işçi sınıfını politikadışı tutma, politikasızlaştırma, sendikasılaştırma vb. gibi bir büyük kuşatmayla karşı karşıya olduğumuzu bilmeyenimiz yoktur. Sosyalizmin 150 yıllık tarihine bakıldığında, kapitalizmin büyük yaralar aldığını görüyoruz. Fakat, tarihsel-sosyal ömrünü tamamlamış bir sistem olan kapitalizmin, halâ direksiyonda oluşunu, vitrinini onarma becerisinde bulunmasını da doğru tahlil etmek durumundayız. SSCB, ÇİN, Halk Demokrasileri, Latin-Amerika deneyimleri, Üçüncü Dünyadaki Ulusal ve Sosyal Kurtuluş Hareketleri, Batı'daki Komünist Partileri'nin mücadeleleri, deneyimleri daha iyisini, daha yetkinini yapmak üzere, eleştirel katkılarla aşılma sürecindedir. Kapitalizmin bu denli ayakta kalışı, teori/pratik gücünden değil Komünistlerin zaafılarından ileri geliyor. Bu konuyu ayrıntılı tartışabiliriz.

Birçok donanımlı Devrimci ve Marksist insanımızın sıkça vurguladığı gibi, «*Bizim hiçbir zaman Marksist-Leninist bir PARTİMİZ olmadı!..*» saptaması, *Kolektifimiz* çalışanlarınca da sıkça tekrarlanmaktadır. Bu saptamanın altını doldurmak gerekiyor.

Hakikatın-Doğruların kavgasını vermek zordur, risklidir.

Şimdi burada da dile getirmeye gayret ettiğimiz gibi birilerinin bu türden saptamalar karşısında rahatsızlık duyduğunu hissediyorum. Dile kolay 25 yıldır benzeri saptamaları, hayatın bize öğrettiğini sandığımız, dahası sosyal-pratikte hergün defalarca doğrulandığını gördüğümüz kimi konulara ilgi duyduklarında, bazı çevreler oturup incelemiyorlar; araştırma zahmetine katlanmıyorlar; fakat bilim dışı yöntemlerle, ya da alıntı mantığı ile «Marx dedi ki, Engels dedi ki, Lenin dedi ki...» diye söze başlıyorlar.

Böylelerine «iyi ama güzel arkadaşım, nerede dedi, ne için dedi, ne zaman dedi?» diyerek birilerini sadede getiremiyorsun.

Bilimsel ve seviyeli diyalog ve tartışmalara adeta hasretiz.

Cenahımızın en büyük eksikliklerinden biri de bu konudur.

Marksizmin yorumu idealist-metafizik, ya da ölü, yaratıcı olmayan mekanik materyalist yöntemlerle yapılmaz.

Ülkemizde, bölgemizde, dünyamızda çok önemli olaylar cereyan ediyor. Bütün bu olay ve olguları, günümüzde de biricik başvuru ve esin kaynağımız olan Marksist Metodoloji ile anlamaya, çözümler üretmeye çalışacağız. Bunu yapabiliyorsak Devrimci ve Marksist olmayı hak ederiz. Yok yapamıyorsak, aşınmış ve de aşılmış tarz-ı siyasetlerimizle, düşünce-davranış çizgilerimizle, herkesin kendi amentüsünü okumasıyla, hepimiz birer «siyasi şarlatan» olarak çok rahatlıkla suçlanabiliriz.

Sosyalizmin 150 yıllık tarihine sahiplenerek eleştirel katkı getirmeyeceksin; bu coğrafyadaki, en azından 100 yıllık sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimizi inceleyemeyeceksin; emekçi halk hareketlerini araştırmayacaksın; TKP'nin 75 yıllık «serüveni»ni halâ bilim dışı yöntemlerle, çeşitli idealist, öznel yorumlarla, mistifikasyonlarla gözden geçirmeyeceksin; ideolojik-teorik-siyasal-örgütsel hesaplaşmalardan kaçınacaksın; hesaplaşmayacak-ders çıkarmayacaksın; bu süreç bir yana en azından şu 30 yıllık tarihimizde olup bitenlerin adını koyamayacaksın; DEV-GENÇ nedir? Gençlik hareketi neden böylesine bir kitlesellik kazanmıştır? THKO, THKP-C, TKP-ML vb. nedir? Bu türden örgütler neden ve hangi türden bir ihtiyacın ürünü olarak ortaya çıkmıştır? Önceleri *Devrimci Hareket*'in bir bileşeni iken, Mihri Belli'nin «kemalizm» ile sosyalizmi birleştirme (!) aşkına ortaya attığı MDD formülasyonu karşısında Türk Solu'ndan koparak ayrılan DDKO nedir? Türk Solu'ndaki sözüm ona ideolojik-teorik ayrıntılar diye suni olarak ortaya sürülen «Millî Demokratik Devrim» (MDD) -«Sosyalist Devrim» (SD) tartışmalarıyla ömür tüketildi. Bu MDD-SD «zıtlaşması»nın günümüzde de uzantıları vardır. Türk Solu'nun bu «tartışması» karşısında, günümüze ışık tutan ideolojik-teorik-siyasal-örgütsel ne vardır?

Hiçbirşey yoktur. Çünkü ikisi de yanlıştı. Mihri Belli arkadaş 80 yaşını ikmâl etti, halâ bir özeleştirî yapmadı. *Giindem*'deki yazılarında, kimi kitaplarında halâ «biz özünde haklıydık; doğru söylüyorduk...» diyor, diyebiliyor.

Türk Solu'nda, kimi görüşlerine katılmasak ta, yalnızca Dr. Hikmet Kıvılcımlı ideolojik-teorik sorunlara ilgi duymuş, bu yöndeki çalışmalarıyla öne çıkmıştır. Tarihi TKP'nin ideolojik-teorik konumu son derece kısır ve verimsizdir. Dr. Hikmet Kıvılcımlı, özeleştirî bahsinde bir adım öne çıkarak, «yazılarımdaki doğruları alın, eğrileri atın (ayıklayın)» dediği halde, onun izleyicisi iddiasıyla hareket edenlerin hiçbiri, ne Doktoru, ne de TKP'nin «serüveni»ni anlamıştır.

Doktor'un «Millî Mesele» ve «Milliyetler Meselesi» hakkındaki yaklaşımları oldukça doğru ya da «sevimli» çalışmalardır. Bu konuyu irdeleyen, çözüm yöntemleri üreten bir başka TKP teorisyeni yoktur.

Dr. Şefik Hüsnü, Reşat Fuat Baraner gibi önde gelen TKP sorumlularının da bu konuda bir «vukuatı»na rastlamıyoruz. Aksine, bu coğrafyadaki emekçi halk hareketlerini, yer yer, zaman zaman din, tarikat ve milliyet motifleri alsa da, özünde sınıfsal nitelikler taşıyan ve ulusallık-sınıfsallık diyalektiğini gözeterek bilimsel değerlendirmelerin yapılmadığını görüyoruz. Bu coğrafyada öne çıkan emekçi halk hareketlerinde ulusallık-sınıfsallık diyalektiği bir türlü bilimsel bir yorumla ele alınıp incelenememiştir. Ulusallık-sınıfsallık temelindeki kalkışmalar bazen içiçe örtüşmüştür. Bir halk hareketinin sınıfsal taleplerle öne çıkabilmesi KP'nin varlığına ve bu harekete kurmaylık etmesi olgusuna bağlıdır.

1. TİP döneminde sosyal muhalefetin boyutlanmasıyla öne çıkan kişilikler arasında seçilen, M. Ali Aybar, Behice Boran, Sadun Aren, Nihat Sargın vb.lerinin de, ne işçi sınıfı hareketine, ne sosyalist harekete, ne ilerici gençlik hareketine, ve ne de Kürt Sosyal Muhalefeti'ne geçerli projeler ürettiğine tanık oluyoruz.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında gerek örgütler düzeyinde gerekse öne çıkan kişilikler düze-

yinde görülen ideolojik-teorik kısırlık, günümüzdeki sorunların temelindeki en büyük sıkıntılardan birisidir.

Dünü anlamak, günümüzün yakıcı sorunlarını kavramak ve davranmak için bu meseleye parmak basıyoruz.

Gerek Türk Solu'nun gerekse Kürt Solu'nun bugünkü açmazlardan kurtulabilmesinin yolunu (anahtarını) bu irdelemelerin uzantısında görüyoruz. Herbirimizin Devrimci ve Marksist olup-olmadığı konusu bu çerçevede sınıranır.

DDKO'nun Türk Solu'ndan ayrışmasıyla ilk anlamlı kopuş gerçekleştikten yıllar sonra, daha kapsamlısı, 1984 yılındaki PKK hareketiyle boy vermiştir.

«Kürt Realitesi»ne proje üretemeyen, ülkedeki sosyal muhalefet odaklarını tek bir ana kanalda toplamayı başaramayan Tarihi TKP, bu ayrışmada birinci derecede sorumlu ve de kusurludur.

Günümüzün sorunlarını Marksist bakış açısıyla değerlendiren, Kürt Meselesi'ne değinmemek doğru olmayacaktır. Bu konu, ülke ve bölge ekseninde iki ayrı veçhesiyle ele alınıyor. Konumuzla bağlantılı olarak, bulunduğumuz coğrafyadaki sorunları bu seminerde incelemek daha doğru olacaktır kanaatindeyim. Bölge halklarının ulusal-sosyal kurtuluşu sorunu apayrı bir seminerin-tartışmanın konusu yapılmalıdır. Bu meseleye ilgi duyanlar, bu türden bir konuyu içeren bir etkinlik düzenlediklerinde bizleri de çağırırlarsa, daha kapsamlı biçimde görüşlerimizi iletiriz.

Açık ve kapalı alan çalışmalarıyla öne çıkan Kürt örgütleri bir gerçeklik olarak, bu coğrafyadaki sosyal muhalefet odaklarının en renklisidir. Kürt Dinamiği'nin iniş-çıkışlarla sürekliliğini koruyan grafik çizgisi hakkında, en başta şunu söylememizi gerekli kılıyor: Kürt Dinamiği'nin yeni nitelikler kazanarak ilerleyebilmesi, Devrimci ve Marksist Sol'un tek merkezli bir örgütte (İSP ya da KP'de) buluşup bütünleşmesi şartına bağlıdır. Devrimci ve Marksist Sol, böylesine anlamlı bir ilk adım attığında, Kürt Dinamiği ancak iki adım ileri sıçrayabilecektir.

Kürt Dinamiği, artısı-eksisi ile pekçok değerler yaratmıştır. Özgürleşme, taleplerini dile getirmede saygıdeğer adımlar atmış-

tır. Türk Solu, Kürt Dinamiği'nin yarattığı değerlere ilkesiz ve çok faydacı biçimde yaklaşmıştır. Kürt Solu'nun yoksul Kürt Köylülüğünün kırdı öne çıkan devrimci taleplerini şekillendirmede eksik kalışı, kır küçükburjuvazisinin bu harekete damgasını vunnak isteyişi vb. etkenler Kürt Dinamiği'nin en büyük sorunları arasındadır. Kürt Solu'nun metropollerde bir partneri yoktur, bir türlü de oluşamamıştır. Türk Solu, tarihinden gelen ideolojik-teorik-örgütsel-siyasal kısırlık ve zaaflarıyla, ne Kürt Solu'nu anlayabilmiş, ne de Modern Proletarya'nın yoğun olduğu kentlerden benzeri bir dinamik yaratabilmiştir.

Kürt Solu'nun aynışması, kır-kent diyalektiğinde karşılaştığı sorunlar, uğradığı başansızlıklar, «Millî Mesele» ile «Milliyetler Meselesi» hakkında Türk Solu'nun projersizliği, özcesi, Devrimci ve Marksist Sol'un tek merkezli, birleşik, güçlü, güvenilir ve donanımlı bir PARTİ yapısına kavuşamayışı vb. zaaflar yüzünden Kürt Solu pekçok sorunla boğuşmak, pekçok alanda mücadele etmek zorunda kalacak, ve büyük darbeler alacaktır; ya da almayaya aday olacaktır.

Burada çıkacak fatura, devrimci, marksist geçinen sola çıkarılacaktır. Burjuvazinin kırım ve kıyımlarından ise, işçi sınıfı ve emekçi halklar çok büyük zarar görecektir. Bunun işaretleri pekçok olay ve olguda şimdiden alınmaktadır.

İşçi sınıfı ve sosyalizm adına (!) parti kurma, tabela asma atağına giren kimi «sol» eğilimler, teori/pratikleriyle kendi dar grup ya da hiziplerini örgütlemiştir. PARTİ olamamışlardır. Örgüt ile PARTİ'nin ayrı şeyler olduğunu biliyoruz.

Böyleleri iddialarının arkasında duramamıştır; duramayınca kimi değerler yaratan Kürt Dinamiği'ne ilkesiz eklemlenerek varlığını koruyabilme içgüdüsüne kapılmışlardır. Kürt Dinamiği'nin yarattığı kurumlardan MED TV, Gazete, Dergi, Sendika, Kültür Kurumu vb. araçlar böylelerinin kuşatmasında daha ileri adımlar atamamıştır.

Türk Solu bu türden konumuyla, hem kendine hem Kürt Solu'na hem de topluma zarar vermiştir. Kürt örgütleri kimi alanlarda oldukça karmaşık sorunlarla karşılaşmışsa, çözüm yöntemleri

üretilmesinde başarısız kalmışsa, bunun başlıca nedenlerini araştırmak durumundayız.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların, çeşitli sol grup ve örgütlerin bu düzeyde bölünüp birbirine karşı konumlanması, bölünüp parçalanışı konusunda burjuvazinininki kadar «sol»da rol üstlenmiştir. Solun «vukuatı»nı anmadan, bu türden zaafların aşılması için çaba göstermeden yapılan emperyalizme-kapitalizme karşı mücadeleler daima «güçük» kalmaya adaydır; işe yaramaz...

Kürt örgütleri de Türk Solu'na son derece «esnek» ve pragmatik yaklaşmıştır; sosyal pratikte hiçbir «vukuatı» bulunmayan, işçi sınıfı, emekçiler, gençlik, işsizler ve yoksul köylülüğü örgütleyememiş olan kimi örgütlere PARTİ muamelesi yaparak, onların 12 Eylül 1980'lerden bu yana giderek düşen grafik çizgilerini «korumalarına» yardımcı olmuştur. Kent küçükburjuvazisinin başını çektiği söz konusu örgütlerin parti çağrışımı yapması-yapabilmesi tek başına onların ve bu türden eğilimleri fazlaca idealize edip (ciddiye alıp) büyük destekler sunan Kürt örgütlerinin de «vukuatı»nı anarken, asıl sorunun Devrimci ve Marksist Sol'un yaşadığı *Krizde* olduğunu da unutamayız.

Kürt Solu da, gerek parti, sendika, kitle örgütleri ve pekçok alanda hata ve yanlışlar yapmıştır; yapagelmektedir.

Sosyal pratikte karşılaştığımız olumsuzlukları tek yanlı olarak Türk Solu'na yıkıp işin içinden çıkan bir zihniyet, asla çare üretemeyecektir. Bunu da vurgulamak zorundayız.

Soru: Ben emekçi bir ailenin çocuğuyum. Dersimliyim. İstanbul'da oturuyorum. Öğretmenim. Eğitim-Sen ve KESK üyesiyim. Siyasi düşünce olarak sosyalist olmakla beraber Özgürlük Hareketi'ne sempati duyuyorum. Kürt yurtseverlerine katkı yapmayı daha doğru buluyorum. Çünkü Türk Solu, bugüne kadar bir varlık gösteremedi. Ne işçi sınıfının sömürüye karşı mücadelesinde, ne de ezilen halkın özgürlük mücadelesinde etkili olabildi. Bu seminerde dile getirdiğiniz pekçok konuda sizin gibi düşünüyorum. Fakat, Anadolu Özgürlük Hareketi'nin çıkışıyla birlikte solun da bundan faydalanarak bütünleşeceğine, ayrıca, Kürt Dinamiği'nin yarattığı değerlerle Türk-Kürt işçi ve emekçilerinin

de yakılan bu ışık sayesinde kendi kurtuluşlarını gerçekleştireceğine inanıyorum. Siz ise aksini söylüyorsunuz. Kürtlerin yarattığı imkânlar Türk işçi ve emekçileri içindir, aynı zamanda. Enternasyonalizmi Kürt Solu'nun daha çok kavrayıp algıladığını, Türk Solu'nun ise, söylemler bir yana, Enternasyonalizmi kavrayamadığını görüyorum. DİSK ve KESK hakkındaki saptamalarınıza katılıyorum. Ekleyeceklerim var. KESK tabanında gerek ekonomik-demokratik mücadeleye, gerekse siyasi mücadeleye çok uzak-duyarsız bir kitle var. KESK üst yönetimi, siyasi duruşuna uygun biçimde, bu renksiz kitleyi kolayca etkileyip yönlendirebiliyor. Özellikle Kürt yurtseverlerinin başını çektiği muhalefete son derece şoven ve sosyalşoven biçimde davranıyor. Balkan, Kafkas vb. halklara karşı yapılan baskı, asimilasyon, sömürü ve kitlesel kısımlarda ayağa kalkıyor da, bu coğrafyanın Kızılderi'si, Zencisi sayılan Kürtler söz konusu olunca milliyetçi, kemalist kesiliyor. Ben bu yönelişleri bir türlü anlayamıyorum. Türk Solu gerçekten çok geri bir planda siyaset yapmaya çalışıyor. DİSK ve KESK üstyönetimine musallat olan zihniyetle nasıl başa çıkacağız? Solun tek bir çatı altında toparlanması mümkün müdür? Bu nasıl başanılacaktır? Yoksa bu görevi PKK mi, ya da HADEP mi yerine getirmeye çalışacaktır?

Cevap: Türk Solu'nun kimi zaafı yüzünden pekçok sosyalistin Anadolu Özgürlük Hareketi'ne sempati duyduğunu, Kürt örgütlerinde gönüllü kitle çalışması yaptığını biliyorum. Sizi de bu türden bir tercihe iten başlıca etken, İSP ya da KP'nin henüz oluşturulamayışı, mevcutların ise, size de güven vermeyişi yüzündendir. Dünyanın bütün yörelerindeki Ulusal-Kurtuluş hareketleri, Sosyal-Kurtuluş projesini başa almadan başarıya ulaşamıyorlar. Biliyorsunuz, 2. Dünya Savaşından sonra, SSCB'nin varlığı sayesinde Üçüncü Dünya halkları emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı daha da ayağa kalkarak, kimi kazanımlar elde etmiştir. Fakat bütün bu ayağa kalkışlar, emperyalizme geri adım attırmaya yetmemiş, dahası, bu ülkeler, bugün eskisinden daha fazla emperyalizme bağımlı bir konuma getirilmiştir. Yakın Doğu'nun bütün halkları, Arap, Pers, Kürt, Türk, Asuri, Yahudi vb. emekçi halkların emperyalizmin binbir

çıkart politikaları ve kışkırtmasıyla (Tavşana kaç. taziya tut politikalarıyla), birbirine karşı konuşlandırılmıştır. Bölge emekçi halkları, adeta birbirinin dilinden anlamaz duruma getirilmiştir. Emperyalizmin, «YDD», «Küreselleşme» vb. literatür kullanarak insanlığa barbarca bir saldırıda olduğunu biliyor ve kestirebiliyoruz. Fakat, bölge halklarının bir yandan kendi iç gerici güçlerine karşı, öte yandan emperyalizmin çok yönlü kışkırtmalarına karşı bir dayanak yakalayabilmesi, mutlaka ulusal-evrensel diyalektliğini yakalamış, güçlü ve birleşik bir kalkışmaya bağlıdır. Emperyalizmin evrensel ölçekte geriletilmesi, hattâ aşılması bilimsel ve teorik açıdan doğru bir saptamadır. Fakat bölge halklarının ulusal kurtuluş veren örgütlülükleri bu türden kapsamlı bir mücadeleyi kucaklamaya aday bir donanım henüz sahip değildir. Kürt Dinamiği'nin bu coğrafyada iki adım ileri sıçrayabilmesi, Devrimci ve Marksist Sol'un ideolojik-teorik-siyasal-örgütsel alanda bütünleşerek anlamlı bir ilk adım atabilmesi şartına bağlıdır. DİSK ve KESK gibi sendikal hareketlerin bu düzeyde sisteme entegre edilişi, yani birer devlet sendikası derekesine sokulması olayı da, bir bakıma PARTİ meselesinin adının konulmasıyla ilgilidir. KESK tabanındaki şoven ve sosyalşoven dalga bilinçli bir seçimle kışkırtılıyor. KESK tabanında ciddî kitle çalışmalarını yapanlar olduğu gibi, asgari bir sendika bilinci dahi edinememiş olanlar da vardır. Sendika bürokrasisi ile bu düzeyde uğraşmak yerine, uğraşılmasının demiyoruz, ciddî siyasî çalışmaya önem verilmelidir. Siyasî bilinçlenmeyle hem ekonomizmin hem de parlamentarizmin ektiği zararlı etkiler kınlanabilir. Bizlerin asıl amacı bütün solu bir çatı altında toplamak değildir; Devrimci ve Marksist Solu bütünleştirmektir. Bu coğrafyadaki bütün devrimci. kalkışmaların biricik «sıkıntısı» bu noktadadır. İSP ya da KP oluşturulduğunda, siyasi tablodaki eksiklik giderilmiş, bilcümle, yalancı pehlivanlar sahneden çekilmiş, dolayısıyla herkes kurtulmuş olacaktır.

Soru: Kürt Serhildanları, cezaevlerindeki ölüm oruçları, kendilerini yakanlar, göçe zorlanan emekçi halklarımız, kentlerdeki-varoşlardaki işsiz insanlarımızın kımıldanışları, işçilerin grev etkinlikleri, KESK'in herşeye rağmen gerçekleştirdiği kütle-

sel çıkışlar, 'Haksız Savaş'a karşı çok yönlü mücadeleler, gençliğin tükenmeyen muhalefeti, bütün bunlar «Orta Doğu Devrimi»nin 'işareti' yerine konulamaz mı?

Cevap: «Orta Doğu Devrimi» literatürünü türkçeye sokanları biliyorsunuz. Başını Yalçın Küçük çekmişti bu görüşlerin (Şimdi ise, «restorasyon» şerbetini içip «28 Şubat süreci»ne bel bağladıkları görülüyor). Ardından, Mısırlı bilimadamı Samir Amin'i «esin» kaynağı olarak gören Fikret Başkaya benzeri görüşleri dile getirdi. Mesele, emperyalizmin ciddî bir karşılık gö-rerek, en azından geri bir adım atması, ve son tahlilde evrensel ölçekte aşılması ise, burada da tekrar etmek zorundayız, mutlaka ulusal-evrensel ölçekte ciddî örgütlenmelere gidilecektir. Böyle-sine kapsamlı bir davayı götürecek örgütlenmenin adı KP'dir. Si-yasal-sosyal devrimlerin yasaları-yasallıkları vardır. Devrimler bölgesel adlarıyla değil tarihsel-sosyal haklılıklarıyla öne çıkar ve adlandırılırlar. Yakın Doğu, Balkanlar, Kafkasya ve daha pek-çok bölge emperyalizmin çıkar alanlarıdır. Emperyalizm, en na-zik, en sıcak karın bölgelerinden yara alacaktır. Bu teorik 'doğ-ru'nun arkası nasıl doldurulacaktır? Ulusallığı öne çıkaran örgüt-lülüklerle mi? Sınıfsal-sosyal-evrenselliği öne çıkarıp vurgula-yan örgütlülüklerle mi? Bize göre ikincisi doğrudur. «Orta Doğu Devrimi» diye adeta raiting yapanların günümüzdeki siyasî çiz-gisi ve «evrimleri» herkese çok şey öğretmiştir; bu süreç -anla-yana- öğretici derslerle doludur. Ülke ve bölge bazında insanları-mızın yarattığı değerler, kahramanlıklar, ölümü göze alıp, canını davası uğruna fedaya hazır olanlar hiçbir zaman eksilmedi. Bü-tün dünyanın devrimcileri, bütün namuslu insanlar bu türden öz-veriler karşısında saygı duymaktadır. Haksız Savaş'a (kirli değil) karşı kırdı ve kentte yaratılan değerler boşuna değildir. Yenilgi ve bozgunlar da şu an «suskun» olan kesimlerde mutlaka bir iz bırakmaktadır. Kent varoşlarındaki (Gazi'deki gibi) kütleli çı-kışları doğru değerlendirmek, emekçi halk inisiyatifleriyle oluşa-cak (sovyet, şura, konsey, meclis, ve adı ne olursa olsun) kurum-sallaşmaları yerinde değerlendirmek gerekiyor. Halk Meclisleri yukardan emir ve buyruklarla, zorlama yöntemlerle değil, bir ih-tiyaçtan doğan, emekçi halkın hayatında çok büyük bir önem ta-şıyan bir gerekçeyle ancak vücut bulmalıdır.

Soru: Türk Solu'nun ideolojik-teorik-örgütsel konumunu izah ederken doğru tesbitlerde bulunuyorsunuz; fakat Özgürlük Hareketi'nin kazanımları hakkında aynı başarıyı gösteremediniz. Türk küçükburjuvazisinin devrimci kalkışmalarda yapamadığını Kürt hareketi yapmıştır. Kürt hareketi, SSCB'nin, Çin'in dahi yapamadığını yapmaya cüret etmiştir. TKP veya benzeri örgütleri yeniden kurmak yerine, Türk ve Kürt Solu'nun bütün bileşenlerini de içine alan bir tür «çatı» örgütlenmesine gidilmesi devrim için daha uygun düşmez mi?

Cevap: Devrimci Hareket'i Türk ve Kürt Solu olarak bölen biz değiliz. İşçi sınıfının sendikal ve siyasi birliğini kundaklayanlar da biz değiliz. Siyasal-Sosyal Devrim denilince aynı şeyleri anlıyorsak, kent küçükburjuva «sol» akımların teori/pratiklerini de doğru olarak değerlendirip tanımlamak durumundayız. Küçükburjuvazinin Türkü-Kürdü olmaz. Küçükburjuva akımlar yalnızca Türk Solu'nda değil, Kürt Solu'nda da hakim durumda. Bizler ideolojik-teorik süzgeçlerimizden geçirebildiğimiz kadarıyla, hayatın -sosyal pratiğin- da öğretip doğruladığını sandığımız siyasi yönelişlerimizle olay ve olguları değerlendirmeye çalışıyoruz. Siyasal-Sosyal Devrim, Devlet, Strateji-Taktik, Sosyalist Kuruculuk vb. konularda aynı kaygıları taşıyorsak, PARTİ fikrinde de fala bakmadan bazı saptamalarda bulunabiliriz. «Çatı» örgütü ifadesi, arkası doldurulmamış, mevcut örgütlerin, bütün parti iddialarına rağmen, en sonunda uzlaşacağı türünden bir örgütlenme biçimi gibi bir çağrışım yapıyor. Biz, PARTİ'nin oluşturulmasını acil bir sorun olarak görüyoruz. PARTİ'nin oluşturulması görevi, KADRO olmayı haketmiş olanların sorumluluğunda olan hayati bir sorundur. «Çatı» örgütü, «birlik», «blok», «ittifak» vb. önerilerde bulunan, fakat bunları dahi başaramayanların sığındığı bir durak gibidir; iltifat edemeyiz. «Çatı örgütü», «seçim bloku» vb.'leri aslında, PARTİ'nin oluşmasını istemeyen, fakat parti çağrışımı yapan tekkelerin devamını arzu edenlerin önerisidir.

Soru: Ben ve eşim öğretmeniz. Ailecek sosyalist sayılırız. En azından aktif olmasak da sempatizan sayılırız. Söylediklerinizle aynen mutabıkız. Türk olmakla birlikte Kürt yurtseverleriy-

le birlikte hareket etmeyi uygun buluyoruz, Eğit-Sen ve KESK'teki mücadelelerde... Bazı grupların uyguladığı terör hareketi, bizleri korkutup ürkütüyor. Anarşik hareketler bazı üye ve sempatizanlarımızı sendikal mücadeleden soğutuyor. Devrimciler bu yöntemleri uygulayanları nasıl açığa vurmali?

Cevap: Devrimci ve Marksist Sol Kadrolar (Komünistler), bireysel terörizme karşıdırlar. Bireysel terörizm, burjuvazinin işini kolaylaştırır. Sosyalizme sempati duyan işçi ve emekçilerin örgütlenmesini, birleşip bütünleşmesini geciktirir. Anarşizm bir siyasi akım olarak Marksizmin karşıtı bir akımdır; ve özünde küçükburjuvazinin ideolojisidir. Anarşizmi, bireysel terörizmi «uygun» gören anlayışları açığa düşürmek için, sosyalizmi iyi kavramak ve özümlemek zorundayız. İkiside ayrı ayrı terazilerde tartılırlar. İşçi sınıfı, emekçiler, yoksul köylülük temelindeki devrimci ittifaklar gelişip güçlendikçe, İSP ya da KP oluşturulup iktidara yürüyüş gerçekleştikçe, umutsuz ve üfuksuzluğun bir ürünü olan, başını da kent küçükburjuva «sol»ların çektiği bu akımların verdiği zararlar da aza inecektir. İşçi sınıfına güvenmeyenlerin, sabırlı ve çetin örgütlenmelerden sonra gerçekleştirebilecek kütleli çıkışların ne anlama geldiğinden habersiz olanlar, çok ses getiren, sansasyonel eylemlere meyillidirler. Komünistlerin tavır ve tutumlarıyla anarşistlerin arasında kalın ayrım çizgisi vardır.

Soru: Bu seminerde başından beri sizi ilgiyle izliyordum; fakat son soruyu yönelten arkadaşına verdiğiniz cevabı beğenmedim. İşçi sınıfı, işçi sınıfı diyorsunuz, ama bu işçi sınıfı nerededir? Botan'da Kürt yoksulları ayağa kalktığında, işçi sınıfı yüzde 40 zam koparmak için ayağa kalkmış, fakat Kürt Serhildanlarına karşı son derece duyarsız kalmıştır. Zonguldak direnişinde, Ankara yürüyüşünde karşılarına çıkan jandarmaların zora başvurmalarına cevaben: «Biz PKK'mız, gidin PKK'ya karşı zor kullanın!..» demiştir. Keşke bu son cevabı sizden işitmeseydik...

Cevap: Doğru soru sorarsanız, doğru cevaplar alırsınız. Tartışılan konular üzerinde bilgi eksikliklerinin olduğu anlaşılıyor. Bilgi eksikliğini gidermek kolaydır. Fakat sataşmak aynı birşeydir. Ayrıca, görüyoruz ki, ne beni ne de *Kolektifimiz*'in ürettiği

kitap, dergi vb.lerini okumuşsunuz... Kusura bakmayın ama «te-
reciye tere satmak» ta çok kötüdür. Teorik olarak yaptığımız sap-
tamalar doğrudur. Arkasında duruyoruz ve aynen tekrarlıyoruz.
Sizin algılayamadığınız şey, haklı Ulusal-Kurtuluş Savaşı veren
örgütlerin uygulamak zorunda bırakıldıkları Devrimci Şiddet
Yöntemleri ile, bireysel terör ve anarşizm konuları ayrı ayrı şey-
lerdir. Ayrıca şunu unutmamak gerekir; bugün işçi sınıfı, sınıf bi-
linciyle hareket edecek bir örgütlülüğe sahip değildir. Kısmî an-
lamdaki sendikal örgütlülüğünün eylemliliği, siyasal örgütsüzlü-
ğünden dolayı ekonomik talepleri aşamamaktadır. Bu da tabii
beraberinde, ülkede, bölgede, işyeri ve semtindeki olay ve olgu-
ları bilimsel açıdan değerlendirilmesini zorlaştırmakta; ve katkı
sunmasını engellemektedir. Yaşınız, deneyiminiz bunları öğren-
meye uygundur; araştırmak, okumak dururken, neden sinirlene-
rek sataşma yöntemini seçiyorsunuz?

Soru: Bu seminerde sizlerle pekçok düşüncemizi paylaştığı-
mızı sanıyoruz. Bilgi eksikliğinden kaynaklanan ve gereksiz tar-
tışmalara sebep olan konularda da size hak veriyoruz. Bir genel
değerlendirme çerçevesinde şunları dile getirmek istiyoruz: Bu
coğrafyanın ürettiği devrimci, militan değerler, ister Türk ya da
Kürt, ister işçi, ister köylü, ister aydın, ister entelektüel olsunlar,
birbirini daha iyi anlamak zorundadırlar. Beraber yapılacak çok
şeyimizin -işimizin- olduğunu düşünüyoruz. Sizleri deney biriki-
mi ve çevrenizle bizlerden biri sayıyoruz. Bundan böyle de bu
türden etkinliklerde beraber konuşacak -tartışacak- pekçok ortak
çabalarımız olabilir. Bu seminerde bu da kanıtlanmıştır. Gerek
işçi sınıfı hareketinin, gerek sosyalist hareketin ve gerekse Öz-
gürlük Hareketinin karşılaştığı hayati sorunların çözümünde ko-
lektif adımlara, biz kendi payımıza büyük bir ihtiyaç duymakta-
yız. Seminerimize katıldığınız ve beş saat boyunca bizimle diya-
log kurduğunuz için teşekkür ediyor ve sizi daha sık aramızda
görmek istiyoruz.

Cevap: Devrimciye davetiye çıkarılmaz. Biz, görevimizi ya-
pıyoruz. Bağında kimi özne ve nüveler taşıyan bütün devrimci
kuruluşlara karşı, hepsine aynı mesafede sahiplenerek anlamaya
çalışıyor ve katkı yapıyoruz.

Eleştirel katkı, uyarı ve öneri yapmak hepimizin hem hakkı hem de ödevidir; herbirimizin yeni nitelikler kazanabilmesi için kimi elektriklenmelerden de korkmamak gerekiyor. Türk ve Kürt Solu'nun buna şiddetle ihtiyacı var diye düşünüyoruz. *Devrimci Hareket* söz konusu olduğunda, farklı birimlerin diyaloga girmesini, aralarında iletişim kurmasını, tartışmasını doğru ve yerinde buluyoruz. Bizler de bu seminerden pekçok şeyi yeniden öğrenerek ayrılıyoruz. Dinlemek ve izlemek zorunda kaldığınız için teşekkür ediyoruz.

I. BÖLÜM

a) Genel olarak yayıncılık.

b) İlerici-Devrimci yayın faaliyetleri.

Bu iki ana başlık altında ifade edilenler birbirinden ayrı şeylerdir.

Birincisi: Tecimsel-kapitalist bir uğraş ve ilişkidir; ayrıca bir meslektir.

İkincisi: Düşünce-Davranış dünyamızda çok önemli ihtiyaçlarımızdan kaynaklanan bir kurumsallaşma ve bir araçtır.

Devrimci mücadelede gerektiğinde, kapitalist işleyişi olan kurumlar da kurulabilir; sosyalist işleyişi olanlar da...

İlerici-Devrimci bir konumu bulunan basın-yayın faaliyetlerinin mutlaka ilkeleri, bir dünya görüşü, olay ve olgulara bakış açısı, bilimsel yorumu vardır.

Siyasi çizgileriyle anılıp-tanımlanan yayın faaliyetleri, ya da böyle bir aracı kullananların, sahiplik, yönetmenlik, yazı işleri müdürlüğü vb. gibi sıfatları bir işbölüm sonucunda oluşmuştur.

23 yıldır çalışmalarını sürdüren ve bir kurum olan *Sorun Yayınları Kolektifi*' de bu türden bir işleyişe sahiptir. Yani bu Kurum babamızın malı-mülkü değildir, aynı zamandan bir meslek olarak bizlere babadan intikal etmemiştir; siyasi çizgisini belirle-

* 6.2.1997 tarihinde Çevre Radyo için hazırlanan konuşma metninin ara başlıkları.

yen insanlarımızın kanı ve teriyle oluşmuştur; eğer bir «meslek» söz konusuysa, dost düşman herkes bilmektedir: Mesleğimiz devrimciliktir.

Konuya girmeden, bizlerden önce bu yollardan geçen ve günümüzdeki bilimsel bilgi ve bilinçlenme sürecine katkı yapanları anmadan *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin konumunu ve bu konu hakkındaki görüşlerimizi dile getirmek doğru olmaz.

- Tarihi TKP'nin 1920'lerdeki basın-yayın faaliyetleri,
- Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın 'Marksizmin Biblioteği' yayınları, 1933,
- Kerim Sadî'nin 'İnsaniyet Kütüphanesi', 1940-'60, Kapital'in, Komünist Manifesto'nun risalelerle yayınları,
- TKP'nin (Reşat Fuat Baraner'in Gnl. Sek. dönemi) Tercüme Büroları,
- Yurt ve Dünya yayınları,
- 1960 sonrası ilk defa sol yayınları yapan: Sosyal, Öncü, Sol, Bilim ve Sosyalizm, Ser vb. yayınları,
- 1970 sonrası 2. TİP'in oluşturduğu Bilim Yayınları,
- 1976 sonrası süreçte «TKP» yanlısı çağrışımla Konuk ve Ürün yayınları, ayrıca faaliyetini sürdüremeyen pekçok yayınevinin olduğunu biliyoruz.

Sorun Yayınları Kolektifi, bu sürecin doğal uzantısında, 7 Kasım 1975'de, bizlerin cezaevinden çıkışımızla birlikte, bizden önceki Devrimci, Marksist kuşak ve kadroların bu türden basın-yayın araçlarını kullandığı gibi, bizler de bu önemli alanı seçmeyi uygun bulduk; hayatın bize öğrettiğini sandığımız düşüncedavranış çizgimizi bu kanalda sınamak istiyorduk; yığınağı ve birikimi buraya yaptık.

Elbette *Kolektifimiz* dışında da kapitalist-tecimsel ilişki ve işleyiş içinde olmayan ve bir ihtiyaçtan kaynaklanan, ayrıca söyleyecek sözü olan, ideolojik-teorik-örgütsel bir rengi bulunan, ve bu çerçevede tutarlı olmaya çalışan ilerici-devrimci yayın kuruluşları da vardır.

Kolektifimiz'in özgünlüğü ve farkı şudur: Bizler Marksizmin

yorumu ve teorik yeniden üretimi konusuna büyük önem veriyoruz.

- Daha çok telif (coğrafyamızın yetiştirdiği bizim (yerli) yazarlarımıza) ağırlıklı eserlerin yayınlanmasına bu düşüncenin uzantısında önem veriyoruz.

- Salt tercüme eserlerin, özellikle Marksist klasiklerin bazı disiplinleri gözetmeden tecimsel amaçlarla birer «furya» misali yayınlanmasını doğru bulmuyoruz.

- Bu anlayışı aşmak gerekiyor. Çünkü tercüme kafasıyla devrimci politika üretilemez. Bu coğrafyanın iç deney zenginliğini -birikimini yeni sentezlere kavuşturmak, ideolojik-teorik-örgütsel anlayışların teori/pratiğinde, bilim ve akıldışı sapkınlıklardan arınmak, geçmişin hata, yanlış ve yanılgılarıyla hesaplaşmak, sosyalizmin 150 yıllık tarihine sahiplenerek eleştirel katkı getirmek, bir yandan burjuva ideolojisi ve reformizmle mücadele ederken, öte yandan içimizdeki marksizmdışı akım ve örgüt anlayışlarıyla kavga etmek ve bu sürecin sonuçlarına katlanmak gerekiyor.

- Telif ağırlıklı eserleri üretirken bu noktalardan hareket ediyor ve Ulusal-Sınıfsal-Evrensel (Enternasyonal) diyalektiği bu çerçevede yerine oturacaktır diye düşünüyoruz.

- Dünya devrimci pratiğine ideolojik-teorik konumu ve siyasi yönelişiyle katkı yapacak düzeyde donanımlı değerlerimizin ve de birikimlerimizin olduğunu unutmamak gerekiyor.

- Bu coğrafyanın yetiştirdiği yazarlarımızın konumunu azımsamamak, aşâğılık duygusuna kapılmamak zorundayız.

- Gerek dünya devrimci pratiği, gerekse ülke ve bölgemizdeki gelişmeler eleştirel katkı dışı değildir. Ulusal-Yerel olanı Evrensel ile buluşturabilmek için de bu coğrafyada kayda değer bir «vukuat»ımızın olması ve ideolojik-teorik çeyiz ya da çıkınımızın hazır olması gerekiyor. Elbette asıl mesele Evrensel ölçekte değerler yaratabilmektir.

- Fakat ideolojik-teorik çalışma denilince, kimileri Marksist klasiklerden yapılan ilkesiz-eklektik alıntılarla dolu ve sosyal pratikte hiçbir işe yaramayan eserleriyle işi idare cihetine gidi-

yor. Veyahut kutsal kitaplarda yazıldığı gibi, «Stalin, Troçki, Mao, Enver Hoca, Guevera vb. *dedi ki*» diye söze başlıyorlar. Böylelerinin yayın faaliyetinin önü tıkanmıştır. *Kolektifimiz*, bu türden «teorik» çalışma yapanlara «Arkadaş, sen ne diyorsun!?» sorusunu yönelterek sorunlarımızın kapsamlı incelenmesini gündeme taşıyan eserler üretmeyi uygun bulmaktadır.

- Kendi özgünlük ve özgürlüğünü yaratıp koruyamayanların evrensel ile buluşması asla söz konusu değildir. Ya da tersini de irdeleyebiliriz; sıkça «Evrensel» deyip durarak da Enternasyonalizm konusu işlenmiş olmuyor.

- İlerici-Devrimci Basın-Yayın Kurum ya da Kolektifleri, günümüzde sağlıklı «sol»lu pekçok kuşatma altındadır. Bu araçların «sinsi kuşatma»larla işlevsel olması engelleniyorken, bizce yapılacak şey, bunları korumanın biricik sigortası olan PARTİ'nin oluşturulmasıdır. Bunun dışında kişisel, grupsal bir güvence düşünemiyoruz.

2. BÖLÜM

a) İdeoloji ve Kültür'ün yayın alanına yansımaları.

Bu konuyu irdelerken, İlerici-Devrimci bir *Yayın Kolektifi*'nin çalışanı ve yönetmeni olarak, deney birikimimiz içinde, hayatın öğrettiklerini açıklayarak söze başlamak istiyorum. İzleyene, okura, ilgili bütün dostlara, böylece de olsa, düzgün bir hesap verilmesinden de yanayız:

Konu, bir yanıyla insana (insanlığa), onun biçimlenmesine, yani ideolojik, teorik, örgütsel, siyasî, kültürel, sanatsal ve estetik açısından donanımına ve yeni nitelikler kazanmasına ilişkindir.

Kapitalist-Emperyalist kuşatma ve yabancılaştırmanın, radyasyon misali insanı ve insanlığı etkisi altında tuttuğu çok önemli bir süreçteyiz. «Yeni Dünya Düzeni», «Küreselleşme» diye bir literatür kullanarak barbarca saldırıyor kapitalizmin kiralık sözcüleri... Kapitalizme kendini satmış sözcüler aracılığıyla, ideoloji ve kültür kavramlarına yükledikleri anlam, baskı, sömürü, işkence ve terördür.

«Uluslarüstü» tekelci sermaye gizli ve açık cinayet şebekeleriyle NATO'cu Gladio politikalarıyla, işçi sınıfı, emekçiler ve ezilen-sömürülen emekçi halklara, onların özgürlük, eşitlik, adalet vb. taleplerine her türden araçla saldırıyor. Kapitalizmin-Emperyalizmin ideolojik-kültürel alanlarda yaptığı tahribat ve saldırılar, haksız savaşların, iç savaşların yaptığı tahribattan daha kötüdür. Hakim gerici sömürücü-sömürgeci-sınıflar diktatörlüğünü kurduğu ülkelerde boşuna ilerici-devrimci basın yayın faaliyetlerini boy hedefi yapmıyor; Emekçi halkların gözünü açmaya aday Hakiki aydınlarla boşuna uğraşmıyor; İsmail Beşikçi gibi bir «fikir gerillası»nı tam 17 yıldır hapiste boşuna tutmuyor; yayınevlerimiz boşuna kundaklanmıyor; sosyalist gazete ve dergilerin büroları sabahtan akşama sebepsiz basılmıyor; arama-taramalar boşuna yapılmıyor; Cezaî, hukukî, idarî, malî, fiilî ve keyfî baskı ve infazlar elbette sebepsiz değildir.

- Kapitalist-Emperyalist sistem, yalnızca siyasal-ekonomik açıdan (adil, eşit, özgür olmayan bir işleyişe sahip olduğu gibi) değil, etik ve moral değerlerimizi de çürütüp yabancılaştırmak açısından ahlaksız bir sistemdir.

- Aynı zamanda kapitalist sistemin insanı, insanlığı ilerleten, geliştiren bir kültürü yoktur. İlerici-Devrimci basın-yayın faaliyetlerine karşı kaba güce ve zora başvurmaktan öte yapacağı bir marifeti de yoktur; kalmamıştır.

- Söylemek zorundayız: İdeolojik konumları nedeniyle, düşünce özgürlüklerini kullanma haklarına her koşulda sahiplenilen ve bu yoldaki eylemlerinden ötürü 4000 insanımız ceza tehdidi altındadır. 14 bin insanımız sisteme karşı olduklarından ötürü cezaevindedir. Cezaevlerindeki insanlarımız, en temel hak ve özgürlüklerini güvenceye almak için çok büyük bedeller ödüyor. Cezaevleri, sınıflar mücadelesinin bileşeni ve vazgeçilmez parçasıdır. Düşünce-Davranış çizgilerimiz farklı da olsa, sistemin saldırısına uğrayan bütün devrimciler bizim insanımızdır.

- Tekelci, militarist polis devletinin baskı ve sömürüsüne karşı çıkan herkes haklıdır. Bu anlamıyla, ayağa kalkıp isyan eden, taleplerini -düşüncelerini- dile getiren her devrimci tarihsel-sosyal haklılığıyla asla suçlu değildir. Onlara binlerce selâm!..

- İlerici-Devrimci bir araca sahip kimseler olarak, ilerici, devrimci, dönüştürücü ideolojiye sahip herkesle aynı safta olmamız doğaldır.

- Teori/pratiği ile, işçisi, emekçisi, genci, aydını, Türk ve Kürt yurtseverleriyle «yol arkadaşı» olarak yan yana yürümek, deneylerini birbirine aktarmak, birbirinden öğrenerek ilerlemek, açık ve örtülü faşist baskı ve terörü, birlikte devrimci işler yaparak kınıp gerileteceğimize inanıyoruz; bu bilincin mayasını çalışıyor, tohumunu ektiğimize inanıyoruz.

- Kolektif aklı, bilinci ve de eylemi örgütlemenin tam da zamanıdır. Devrimci ve Marksist olmanın bizce tek ölçütü: Kolektif inisiyatifleri geliştirip güçlü kılmak, ve mümkün olan sıradan-basit işlerde geleceğin bütünleştirici pratik işlerini yapmaya yönelmektir.

b) Sorun Yayınları Kolektifi'nin amacı.

Evet gelelim *Kolektifimiz*'in «vukuatı»na: Sorun Yayınları, 7 Kasım 1975'te kuruldu. Amacı: İşçi Sınıfı Hareketi ile Sosyalist Hareketin buluşup bütünleşmesi ve böylelikle ciddî, güvenilir ve donanımlı bir PARTİ'nin oluşturulmasına katkı getirmektir.

- Kolektif aklın, bilincin ve eylemin örgütlenmesinde, ideolojik-teorik çalışmaların önemi inkâr edilemez. SSCB'nin çözülmesi, «YDD»nin çok yönlü ve sistematik saldırıları karşısında ideoloji ve siyasî kültür sorunlarıyla uğraşmak bize göre belli başlı bir sorundur.

- *Kolektifimiz*, sınıf bilinçli kadroların, yani işçi sınıfının iradesiyle oluşmuştur.

- Bu süreçte, sosyal pratikten gelen işçilerle, işçi sınıfının yaratıcı gücüne ve siyasal-sosyal devrim mücadelesinde son sözü söyleyeceğine inanan ve emekçiden yana Marksist aydınlar buluşarak, birlikte kitap, dergi, gazete vb.'leri üretilmiştir.

- *Kolektifimiz*, Marksist klasiklerin, tercüme eserlerin yayımına ağırlık vermemiştir. Ulusal-Sınıfsal-Evrensel ölçekte, bu coğrafyanın yetiştirdiği Marksistlerin telif eserlerinin yayımını, haklı gerekçelerle, öne çıkarmıştır. *Kolektifimiz*'i öteki kimi yayınevlerinden ayıran temel ilkesel çizgisi burada düğümlenmektedir.

- Politikada, felsefede, tarih, iktisat, sanat, kültür ve estetik vb. alanında bizler bu türden niteliklerimizle tanınıyor ve anılıyoruz.

- Teorik yönelişlerimiz, sınıfla bütünleşmeye, proletarya ile buluşmaya, Marksizmi yorumlamaya ve teorik yeniden üretimi gerçekleştirip Marksizmi zenginleştirip daha da güçlendirmeye, devrimci politikayı sevdirmeye taraflıdır. Siyasi seçim ve yönelişimiz, çok ağır bedel ödememize rağmen bu temeldedir.

- Bu çerçevede bizler yüzde yüz bağımsız, yüzde yüz işçi sınıfından yana bir konumdayız.

- Marksizmin yorumunda ve teorik yeniden üretiminde, bulunduğumuz coğrafyadaki teori/pratik deney birikimini, sınıfla birlikte evrensel ile buluşturmak, Anadolu Özgürlük Yürüyüşü'ne, sınıfsal bir aşı yaparak dünya devrimci pratiğine bir katkı sunmak, hayatın bütün devrimcilere öğrettiği birşeydir. Ulusal-Evrensel diyalektiğini gözetme, Evrensel ile buluşma hepimizin en büyük eksiğidir.

- İdeoloji ve Kültür açısından «Yayın» denilince, kapitalizmin yoz, kozmopolit, insana ve ahlaka karşı, «kültür»üne karşı, İlerici-Devrimci duruşumuzla bir «Karşı-Kültür» taarruzu oluşturulmalıdır. Bu konu açılınca, *Kolektifimiz*'in 23 yıllık çabasını, bir muhasebe yaparak gündeme getirmek istiyoruz:

1. Elbette organik kurumlaşmalarla, kolektif ve politik organizasyonlarla emperyalizmin (sistemin) «kültür» politikasının karşısına çıkılacaktır.

2. Sorun vb. yayın kuruluşlarının bu kapsamlı görevi tek başlarına üstlenmesi asla düşünülemez; kendi payımıza kolektif işler yapılmasından yanayız, bunu gerçekleştiriyoruz...

3. Devrimci ve Marksist Sol cenahımız henüz bu türden örgütsel güvencelere sahip değildir. Bir yanıyla korumasız ve güvencesiz bir konumdayız.

4. Elimizdeki yayın araçlarının PARTİ ve Bilim Kurulu ya da Enstitü disiplin ve geleneğinin uzantısında -güvencesinde- bir anlam taşıyacaktır. Ne hazin bu gerçekliği yalnızca *Sorun Yayınları Kolektifi* telaffuz ediyor; her vesileyle sık sık vurguluyor.

5. Bilim Kurulu-Enstitü disiplin ve geleneğinin PARTİ'nin oluşturulmasıyla gerçekleşeceğini gündemden indirmemekle, yayın konusunda yapılan -yaratılan- 'spekülasyon, tevatür ile kimi idealizasyon ve mistifikasyonların önü kesilecektir, diye de düşünüyoruz.

6. *Kolektifimiz*'in duruşu ve yayıncılık anlayışı: anılan çerçevede yapılan yayınlar, zaman zaman kişilerin, yayın kolektiflerinin sorumluluğunda yapılagelmektedir. Bu temel eksiğimize rağmen bizler, burada, izleyene, dinleyene ve okura düzgün bir hesap verilmesini öne çıkarıyoruz. Bu türden bir gerçekliği vurgulamayı ödev sayıyoruz. Hesap soran gelenekleri yaratmalıyız.

Bu konuda *kolektifimiz* neler yapmıştır:

- 23 yılda, anılan çerçevede 200'e yakın kitap üretilmiştir.
- 12 Eylül 1980 tarihine kadar, hemen hemen bütün kitaplarımızı karşı koğuşturuna ve dava açılmıştır. Bu «olgu» günümüzde de devam ediyor.

- Ürettiğimiz kitapların her açıdan (ideolojik-siyasi) bedeli ödenmiştir.

- Yayın Kurulu'muzdan işçi önderi arkadaşımız Orhan Kaplan, 19 Temmuz 1979'da kahpece katledilmiştir.

- Kent küçükburjuva «sol»lar, «İşçi'den Yayın Kurulu Üyesi olur mu?!..» diyerek, kibirli, entel-lumpen anlayışlarla *Kolektifimiz*'e sataşmak istemiş, ve kendilerine anladıkları dilden cevap verilmiştir. Yani, iş, emek sevgisiyle, çalışkanlık ve özveriyle, yaparak ve üreterek...

- SORUN Birlikte Sosyalist Dergi adıyla, 1987-1991, 4 yıl süreyle düzenli olarak 2 aylık dergi üretilmiştir.

- YENİDEN ÜRETİM adlı bir işçi gazetesi ise ancak 3 sayı yayınlanabilmiş, son sayısına matbaada el konularak yayınına son verilmiştir.

Kriz Nasıl Aşılabilir? vb. Dizi'lerle, ulusal-evrensel ölçekte çeşitli konuları kapsayan projeleri içeren kitaplar üretilmiştir.

- Kendiliğinden-keyfi yöntemlerle, adeta vahiy geleneği ile «parti» ve örgüt kuran -tabela asan- ataklara karşı, bizler de, bu

türden kalıcı yayın kurumlaşmaları oluşturarak, *Kolektifimiz* aracıyla, birlikte devrimci işler yaparak anlamlı bir cevap verilmiştir.

- *Kolektifimiz*, 12 Eylül 1980-1986 sürecinde, mevcut hukuk zorlanarak kapatılmış, «Tilki tilkiliğini isbat edene kadar post elden gider...» hesabıyla sonradan «beraat» kararı verilmiş olsa da, *Kolektifimiz*'in işlevsel olması bir süre için engellenmek istenmiştir.

- Bir yandan sistemin çok yönlü kuşatması, öte yandan «sol» adına girilen «sinsi kuşatma» yöntem ve politikalarını, zevkle, sabırla, inat, inanç ve kararlılıkla kira-kira bu günlere geldik...

- Devletin kitaplarımıza duyageldiği «allerji»nin ne manaya geldiğini artık yeterince biliyoruz.

- Yakın bir gelecekte *Sorun Broşür Dizisi* adıyla siyasî durumumuzu bir ölçüde de olsa yansıtan bir Dizi'yi gerçekleştirmek istiyoruz. Ayrıca, ilerici-devrimci cenahımızda büyük eksikliği hissedilen SORUN-POLEMİK adlı bir Dizi ya da Dergi faaliyeti için dışımızdaki aynı amaçlı kişi, çevre vb. arkadaşlarla bir diyalog geliştiriyoruz; eleştiri-polemik amaçlı bir yayın aracının oluşturulmasıyla ihtiyaç duyulan bir organın yaratılması yerinde olur düşüncesindeyiz.

Soru: Yayıncılığın sorunları nelerdir? Başlıcalarını sıralar mısınız?

Cevap: Herhalde bizden, kağıt, matbaa, cilt, dizgi, film vb. teknik sorunlarla kira, posta giderlerinin fazlalığı, KDV'nin kaptan kaldırılması, bandrol uygulaması, vb. sorunları sıralamayı beklemiyorsunuz? Mutlaka bunlar da birer sorundur; fakat İlerici-Devrimci yayın kuruluşları, sistemin bizlere uygulayageldiği, cezaî, hukukî, idarî, malî, keyfî ve fiilî, baskı, terör, kışkırtma, kundaklama, çeşitli infaz vb. konularda yoğunlaşmamızın daha doğru olacağına inanıyoruz. Bunları da detaylamadan anlatmayı uygun buluyoruz.

Soru: Şu aşamada kaç kitabınız koğuşturmaya uğradı?

Cevap: 1980-1990 CEZAEVİ ŞİİR ANTOLOJİSİ isimli kitabımız nedeniyle TMK'nin 8. Md. göre yargılandık. 6 ay hapis,

60 milyon TL. ağır para cezasına çarptırıldık. Hüküm infaz edildi. Bu davada, Antoloji'deki bir şiirin yazarına, Antoloji'yi hazırlayan iki yazara herhangi bir koğuşturma dahi yapılmadan, doğru-
dan, yayınevi sahibi olarak bize, hem de hukukun «özel» bir 'yo-
rum ve uygulamasıyla ceza verilmiştir. Kitap yayınevimize aittir;
ürettiğimiz kitabın onurunu korumak da bize düşer, bu nedenle
andığımız kimselere de dava açılın demek istemiyoruz, huku-
kun ne düzeyde «özel» (keyfi) olarak uygulandığını, İlerici-Dev-
rimci yayın kurumlarının devlet tarafından nasıl boy hedefi hali-
ne getirildiğini ifade etmek için örnekliyoruz...

Ayrıca, GELENEKTEN GELECEĞE 15-16 HAZİRAN isimli kitabımızın, TCK'nın 312. Md. göre yargılanması sürüyor.

Soru: İlerici-Devrimci yayınevlerinin gerek hukuk açısın-
dan, gerek öteki konularda birlikte yapacağı hangi konular ya da
işler vardır?

Cevap: Asla bir yakınma söz konusu değil, nesnel gerçekliği
yansıttığı için söylüyoruz: Kent küçükburjuvazisinin elindeki ba-
zı yayın araçları tek taraflı ve «kendine müslüman» bir anlayışla
yönetiliyor. Devlet'in «hışmına» uğrayan herkes tek başına dövü-
şüyor. Sol basın çok parçalı ve dağınık bir görünümde... «Top-
lumsal ortak hafıza» adeta dumura uğratılmış... Duyarlılık, so-
rumluluk bekleyenlerin eli çoğu kez sıkılmıyor... Elbette sebep-
lerini biliyoruz. Örneğin, bendenizin mahkûmeyeti, hepse gir-
mem, kalp krizi geçirip yoğunbakıma alınmam, zincire vurul-
mam, hükmün infazı sonunda tahliye olmam, pasaport dahi ala-
mamam, kitaplarımızın toplatılması, dava açılması, Büromuzun
defalarca aranıp-taranması, kundaklanmak için yangın çıkartıl-
ması, «umuru adiyeden» olaylar gibi görülerek, haber dahi ola-
mıyorsa, sol ve sosyalist basın da, SORUN'nun konumuna «şaşı
bakıyorsa» (*Gündem* ve *Evrensel* vb. gazeteleri kastediyorum.),
siz söyleyin kiminle, hangi ilkelerde ve nasıl ortak hareket edebi-
leceğiz? Kolektif adımların atılabilmesi, çok yüksek bir bilinci
ve devrimci düşünce-davranış ahlakını gerektiriyor. Şu aşamada
en basit ve sıradan işlerde dahi birliktelik aranmıyor; bu yolda
pratik örgütçü bazı adımlar atılamıyor. Herhalde öncelikle bu bi-
lincin oluşmasını bekleyeceğiz!..

Soru: Önceleri TCK. 141. ve 142. Md. ile sonradan, TMK. 8. Md. ayrıca, 311 ve 312. Md. göre açılan davalar var. Nasıl yorumluyorsunuz?

Cevap: TCK. 141. ve 142. Md. TC devletinin kurulduğu tarihten bu yana, çok büyük bedeller ödeyerek, bu faşist maddeleri birileri kaldırmadı, bizler eskittik; işlevsiz kaldılar. TMK. 8. Md. 141. ve 142. Md.'den daha ağır cezaî yükümlülükler getirdi. 311 ve 312. Md.'ler ise, artık DGM'lerin fazlaca başını ağrıttığı için «sivil»e havale ediliyor. Galiba TMK. 8. ve öteki Md. de bizim cenahımızın büyük bedeller ödeyip eskitmesiyle yürürlükten kalkacak!.. Öyle görünüyor. İlerici-Devrimci basın-yayın faaliyetleri, yalnızca TCK, TMK'nın maddeleriyle değil, Medenî Kanun, Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu, Basın Kanunu, Atatürk'ü Koruma Kanunu, vb. onlarca kanun maddelerinin baskısı ve kuşatması altındadır. Cezaî ve hukukî alanda ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist, yurtsever ve marksist cenahımızın büyük bir mücadele verdiğini söylemekle birlikte, çok geri bir düzeyde mücadeleyi kabul ettiğimizi ve bu alanda da gerekli kurumların güvencesinden mahrum olduğumuzu belirtmek yerinde olur.

Soru: Çevre Radyosunun programına katıldığınız için size ve *Sorun Yayınları Kolektifine* teşekkür ediyoruz.

Cevap: Bizde Çevre Radyo'nun gösterdiği bu demokrat tavrına, duyarlılığına teşekkür ediyoruz.

6 Şubat 1997

KOMÜNİZM TÜCCARLIĞI: «BİLİRKİŞİ» KURUMU VE MAĞDURLARI ÜZERİNE*

TC. Devletinin kuruluşundan bu yana, «15'lerin katledilmesini» saymazsak, Türkiye'deki siyasî iktidarların gazabına uğrayan (işkence gören, mahkûm edilen, işinden atılan, sürgüne gönderilen, hakkında fişlenip rapor düzülen, vb.) politikacı, bilimadamı, yazar, sanatçı, felsefeci, şair, edebiyatçı, eleştirmen, ressam, karikatürist, tiyatrocu, öğretmen, hukukçu, işçi, öğrenci, asker vb.'lerinin kısacık bir dökümü, sistemin burjuva sınıfsal yapısını açıklıkla ortaya koymaya yeter:

Dr. Şefik Hüsnü Değmer	Sabahattin Ali	Ahmet Arif
Reşat Fuat Baraner	A. Kadir	Sait Faik Abasıyanık
Dr. Hikmet Kıvılcımlı	Kerim Korcan	Ömer Faruk Toprak
Esat Adil Müstecaplıoğlu	Kemal Tahir	Mehmet Kemal Kurşunlu
Nazım Hikmet Ran	Orhan Kemal	Yaşar Kemal
Kerim Sadi	Kemal Bilbaşar	Mehmet Ali Aybar
Mihri Belli	Adnan Cemgil	Kemal Sülker
Sevim Belli	Zekeriya Sertel	Emin Türk Eliçin
Zeki Baştımar	Sabiha Sertel	Zihni Turgay Anadol
Hasan İzzettin Dinamo	Behice Boran	Mahmut Makal
Vedat Türkali	H. Hüseyin Korkmazgil	Talip Apaydın
Abidin Nesimi	Şerif Hulusi	Fakir Baykurt
Suat Derviş	Aziz Nesin	Asım Bezirci
Ziya Yamaç	Rıfat Ilgaz	Fethi Naci Kalpakçı
İsmail Hakkı Tonguç	İlhan Selçuk	Çetin Altan
	Ruhi Su	

Avni Memedoğlu
İbrahim Balaban
Marta Tözge
Vahi İncesu
Kemal İncesu
İhsan İncesu

Doğan Avcıoğlu
Naci Sadullah Daniş
Faik Muzaffer Amaç
Mehmet Fuat Bengü
İhsan Ada
Nezihe Meriç

Yılmaz Güney
Kemal Burkay
Nuri İyem
Cahit İrgat
Nail V
Suat Taşer
İlhan Berk

Çetin Özek
Şiar Yalçın
Nihat Sargın
Şadi Alkılıç
Sabahattin Eyüboğlu
Vedat Günyol
Afşar Timuçin
Adnan Benk
Samim Kocagöz
Şükran Kurdakul
Oktay Rıfat
Melih Cevdet Anday

Aşık İhsanî Sırlıoğlu
Aşık Fermanî Altun
Can Yücel
Metin Demirtaş
Arif İbrahim Damaç
Ali Faik Cihan
Tekin Sönmez

İlk ağızda akla gelen bu isimler, genellikle TCK'nın 141. ve 142. Md.'ne göre cezalandırılmış, sorgulanmış, ya da takibata uğratılmıştır. Ayrıca, bu isimlerin büyük bir çoğunluğu eserleri ve imzasıyla kamuoyuna mal olmuş kişiliklerdir. İşçi sınıfı hareketi içinden gelen militanların isimleri bu listede yoktur. Bu liste, yine ayrıca, 1944-1970 sürecini kapsamaktadır. Bu tarihlerden sonra giderek şiddetlenen sınıflar mücadelesi sonucu yüzlerce kere katlanarak günümüze kadar artarak devam etmiştir.

TCK'nın acımasızca uygulanageldiği süreçlerde, mahkemelerin işini daha da kolaylaştıran ve aynı zamanda herbirinin ek-mek parası yerine geçen «Bilirkişi» kurumunda rol alanların listesi de şöyledir:

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer
Prof. Dr. Recai Galip Okandan
Prof. Dr. Sahir Erman
Prof. Dr. Kayıhan İçel

Prof. Dr. Sabahattin Zaimoğlu
Prof. Dr. İlhan F. Akın
Prof. Dr. Nurullah Kunter
Prof. Dr. Selçuk Özçelik
Prof. Dr. Naci Şensoy
Prof. Dr. Sırrı Dadaşbilge

Türkiye'de siyasî davalarda kullanılan «Bilirkişi» kurumunda rol alanlar, çoğunlukla üniversite öğretim üyesi sıfatını taşımaktadır. Üniversitelerin ise, ne ölçüde «bilimadamı, bilim namusu» taşıyan öğretim üyelerine sahip olduğu, bilimsel bilgi ve bilinç taşıyanlarca bilinmektedir. «Bilirkişi» kurumunun, genellikle «komünizmin tüccarlığı» gibi bir işleve soyundurulduğu görülmüştür.

«Bilirkişi» kurumunda rol alanların, devletin anayasa ve yasal düzenlemelere ihtiyaç duyduğu bütün dönemlerde, büyük bir «görev» aşkıyla hizmete koştuğunu biliyoruz; böyleleri, siyasal-ekonomik krizin şiddetlendiği süreçlerde, «fetva» vererek olmayan hukukun biçimsel nezaketini dahi kurtaramıyor...

12 Aralık 1998

* TCK.'nın ve "Bilirkişi" kurumunun mağdurlarından bazıları sonradan dönmüş, rotasını şaşırmıştır; böylelerini listeden çıkarmadık. (Y.n.)

«DEMOKRATİK HALKÇI» VE «ULUSAL HALKÇI» SÖYLEMLER SOSYAL SINIF GERÇEKLİĞİ VE İŞÇİ SINIFI FAKTÖRÜ

«İşçi sınıfının siyasal birliği» diye söze başladığımızda pek çok siyasi eğilimin nasırına basılmışçasına feryat ettiğine tanık oluyoruz. Kimileri de «İşçi sınıfının siyasal birliği»nin ne anlama geldiğinden habersizmiş gibi bir pozisyona girerek, kendi hizibini dar ölçülerde örgütleyip parti çağrışımı yapmaya yelteniyor. Bu konuda oldukça «becerikli» kesimler, emekçi halk katmanlarına, sınıf dışı unsurlara olduğundan daha fazla değer veriyor.

Küçükburjuva «sol»ların bu türden genel karakterinin yadırganacak bir yanı yoktur.

İşçi sınıfı faktörünü gündeminden indirmeyen yalnızca Devrimci ve Marksist Sol Kadrolardır.

«Avrupa Komünizmi» düşüncesine angaje KP'ler de, bir zamanlar işçi sınıfı, emekçiler ve halk güçleri arasındaki ittifaka ilişkin oldukça «mesai» harcamış, çeşitli «fikirler» ileri sürmüştü. Günümüzde ise, «YDD»nin artık bu partilere ve onların «Sosyal Barış» tezlerine hiçbir ihtiyacının kalmadığı görülüyor...

Coğrafyamızdaki «KP»ler ise, henüz Avrupa KP'leri kadar dahi parti olamamıştır. Düşünce-Davranış çizgilerini şiddetle eleştirsekte, Batı'daki KP'ler birer partidir.

Dünyanın neresinde olursa olsun, işçi sınıfının çıkarlarına ve devrimci hegemonyasına karşı «halk güçleri»ni temellendirmeye çalışan bütün anlayışlar, Parti-Devrim-Devlet-İttifak vb. konularda Marksizm dışı tartışmalı tez ve konuları gündeme taşımıştır.

Parti çağrışımı yapan, fakat arkasını getiremeyen bazı örgütler, işçi sınıfı, emekçiler, işsizler, yoksul köylülük, öğrenci gençlik, aydınlar vb. üzerine politikasızlığını gizleyerek, «taban», «tavan» veya «çatı» türünden örgüt modelleri hakkında oldukça kaçamak yazıları kaleme alıyorlar. «Ben partiyim, gelin biat edin» zortlamalarından sonra, «İşçi Birliği» tartışmalarına el uzatan anlayışlar da bunlardan biridir.

«Ben partiyim» diye öne çıkan ya da çıkanları bir örgütün, sosyal-pratikteki «serüveni», iddiasını doğrulamayınca, «İşçi Birliği» örgütlenmesine sihirli bir reçeteymiş gibi sarılması doğaldır.

KP iddialı bir örgüt, zaten (bizatihi) işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketi buluşturup bütünleştirmiş, böylelikle KP olabilmeyi haketmiştir. Konunun bilimsel mantığı bunu gerektirir. Bu isim ve sıfatları kullanmayı hakeden bir örgütün ideolojik-teorik-örgütsel konumu «İşçi Birliği» kunnak değildir. KP gibi bir iddiada bulunanların yapacağı tek şey, siyasal-sosyal devrimi gerçekleştirmek, iktidara gelmek, sosyalist inşaya başlamaktır. Birileri, «İşçi Birliği»nden sözediyorsa, iddiasından vazgeçiyor demektir. Bu durumda yapılacak şey: İşçi sınıfından ve Kadrolardan özür dilemektir; özeleştiri yapmaktır.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında 1970 öncesi kurulan «İşçi Birliği» türünden örgütlenmeler, İşçi Sınıfı Partisi'nin henüz oluşturulamadığı, mevcut olanların ise, *Devrimci Hareketi* kucaklama ve yönetme yeteneklerinden mahrum olduğu (1965-1971 döneminde) bir dönemde örgütlenmişti. Bu süreci anlatan bütün kitaplarımızda, sayıları 600'ü bulan ve *Devrimci Hareket*'i ulusal-sınıfsal, yerel ölçekte mücadeleyi göğüsleyen *Devrimci Nüveler*'in ne anlama geldiği, nasıl bir işlevi yerine getirdiği, birilerine «kabak tadı» verircesine tarafımızdan tekrarlanmıştır.

30 yıl sonra, kendi hizibini KP ilan eden birileri, bu iddiasından çarkederek «İşçi Birliği» telaffuz ediyor-edebiliyorsa, buna ancak, «pardon» denilir!

* * *

Modern üretim yapan işçi ile hizmet vb. işkollarında çalışan işçi ve emekçilerin sınıfsal konumu hakkında pekçok «marksist

teorisyen»in farklı görüş ve yaklaşımları vardır (Üretken/üretken olmayan emek vbg.)

Bu görüşleri, sınıflar mücadelesi-marksist çözüm yöntemleri ve sosyal-pratiğin merkezinde tutarak inceleyebiliriz.

İşçi sınıfı, iş-gücünü satıyor, artı-değer yaratıyor ve sömürülüyor. Bu durumdaki işçilerin «beyaz» ya da «mavi» yakalı oluşuna, el ve üstlerinin kirlenmesine, teknik-teknolojik yeniliklerin kullanılmasına bakarak, ideolojik bölünme yaratılmamalıdır.

İdeolojik bölünme ve fantastik tartışmalar, her zaman işçi sınıfının bölünmesini sağlamıştır. En başta ABD emperyalizmi olmak üzere, kapitalist enternasyonalizm, SSCB'nin ayakta olduğu dönemlerde de, günümüzde de, Batı'da boy veren Bilimsel Komünizm dışı eğilimlerden Troçkizm, Yeni Sol, Maoizm ve Campus maoizm, Anarşizm, Bireysel Terorizm vb.'lerini boşuna destekleyip manipüle etmemiştir.

Bu türden bilim dışı soyut tartışmalar, işçi sınıfının somut sorunlarına herhangi bir çözüm getinmiyor; getinmemiştir.

Kapitalist işbölümünde, süreci ve işçiler arasında sistemleştirilmek istenen çelişkileri açıklayamayan, ayrıca doğru tahlil yapamayan görüşler işçi sınıfının birliği sorununa katkı getinmez.

Kafa ve kol işçileri arasındaki ideolojik bölünme, emek-sermaye (üretim-mülkiyet-paylaşım) ilişkisi gibi, nesnel bir engel olarak tanımlanamaz. İşçiler arasındaki çelişkiler, aynı zamanda, asla aşılmaz bir çıkar kavgası ve bölünmesi olarak da algılanamaz.

İşçi sınıfını bölen küçükburjuva «sol» ideolojik kavgalar, yalnızca burjuvazinin çıkarlarına hizmet eder.

İşçiler arasındaki çelişkiler, burjuvazinin duvarına benzemez. Kapitalist üretim yapılan her ülkede, proletarya da hatırı sayılır bir çoğunluktadır. Proletarya bütün süreçlerde potansiyel enerjiye sahiptir. Bu potansiyel enerjiyi kinetik enerjiye çevirmek dururken, işçi sınıfı yerine, «halk güçleri»ni koyan bütün anlayışlar *Devrimci Hareket*'e zarar verir (Günümüz Türkiye'sinde «sol» söylemli bütün akımlar işçi sınıfı yerine «halk güçleri»ni koymaktadır.). Siyasal-sosyal devrimin ideolojik-teorik-örgütsel gündemini «ittifak» ya da «birlik» sorununa indirger.

İşçi sınıfının birleşik gücü, iktidar yürüyüşünde, küçükburjuvazi ile ne yapıp yapılmayacağı sorununa da açıklık kazandırır.

Kendiliğinden ve keyfî olarak hizipçi duruşunu parti olarak ilan eden küçükburjuva «sol» eğilimler, sosyal pratikte yenildikçe, «ittifak» ya da «birlik» yaptıklarını sanarak tartışmaktadırlar. Bu türden tartışmalar, «dipsiz kuyu boş ambar» özdeyişini andırır. Küçükburjuva «sol» eğilimler bir yandan kendi örgütlerini parti yerine koymuş, müttefiklerine «ödün» vemiş, öte yandan bu türden bir buluşmayı fazlaca idealize ederek parti iddiasından uzaklaşmıştır.

«İttifak» ve «birlik» arayışlarının özü: Devrimci Marksizmin yaratıcı biçimde yorumlanamayışı, teorik yeniden üretim yapılamayışı ve doğallıkla, ideolojik-teorik-örgütsel duruşlardaki ilkesizlik ve şekilsizliklerin giderek yaygınlaşmasını getirir.

Devrimci politikanın işçi sınıfından neden ve nasıl koparıl-mak istendiği (belli ölçülerde koparıldığı) sorunu ayrı bir incele-menin konusudur. Bir kaç cümle ile geçirilemeyecek önemli bir konudur.

Devrimci politikayı işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği ekseninden uzaklaştıran bazı eğilimler, «demokratik halkçı» ya da «ulusal halkçı» bir söyleme daha fazla meyillidir. Gerçekten de bu söylemle oluşan «siyasal özne»ler de vardır.

Anadolu coğrafyasının siyasal-sosyal devrimi sorunsalında, bu «siyasal özne»lerin kendi renklerini *Devrimci Harekete* taşıdıkları da bir gerçekliktir.

İdeolojik-siyasal temelde kümelenen örgütlerin konumu sınıfsal değildir; böyleleri arasında doğrudan işçi sınıfından oksijen alan bir örgütlenme yoktur.

Küçükburjuva «sol»lar, «Batı» da ne varsa, bunların tamamını, «tercüman civan»ların aracılığıyla ülkeye taşımıştır. Marksizmin yorumu böylelerinin sayesinde bir karikatüre dönüşmüştür. «Söylem»ler her şeyin yerine ikâme edilmiş, sınıflar mücadelesi inkâr edilmiş, «Kürt Sorunu», işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği vb. sorunlar içinden çıkılmaz bir konuma getirilmiştir. Bu durumda geriye, ne bilimsellik, ne de ilkesellik kalmıştır.

Marksizmin, toplumsal ilişkileri dönüştürücü ve bunu işçi sınıfının gerçekleştireceği, temel görüşünü yıkmak için, teorik-ideolojik-söylemsel projeler ülkede «hayat» bulmuştur.

Marksizmin yalnızca «ekonomi» ile uğraştığı, tarih, «Millî Mesele» emekçi halk muhalefeti, ittifaklar, birlik, dil, terminoloji, felsefe, insan, sosyoloji, psikoloji vb. dalların ihtiyaçlarına cevap vermediği iddiası, küçükburjuva «sol»ların, «tercüman ciwan»ların eserlerine bakarak uydurduğu kuyruklu birer yalandır.

Marksist yöntemi, idealist-metafizik fantazi ve saplantılarla bir «din» derekesine düşünmeye aday onlarca akım iddiasını sistemleştirilmek için kuyruğa girmiştir. Bu durumda burjuvazi, meraklısına «trenin makasını» açmakta neden bir kusur işlesin ki?

İşçi sınıfı, aracı-tefeci olmaksızın, bilimsel bilgi ve bilincin, tarihsel devrimci geleneklerin uzantısında, zorunlu bir durakta birleşememiş ve parçalanmışsa, orada, tarihsel-sınıfsal çıkar yerine, burjuvazinin çıkarlarının olduğu aranacaktır.

İşçi sınıfı ve bilimsel sosyalizm adına (!) hokkabazlık yapan geniş mezhep marksistler bayağı çoğaldı. Bu «olgu» karşısında üzülop yas tutacak değiliz. Demek ki, K. Marx-F. Engels, öyle sağlam bir temel çivisi çakmışlar ki, aradan 150 yıl geçmiş olmasına rağmen, bunu kimse çekip çıkaramıyor!..

Kapitalist anarşi altında yabancılaştırılan her insan gibi, işçi sınıfı da bundan nasibini almaktadır. İşçi sınıfının yabancılaşması onun sınıfsal özünü kaybetmesi demek değildir. Herkes biliyor ki, sınıf etkenleri olmadan, ne sınıf mücadelesi ne devrimci olur. Tarih öğretiyor: Devrim önderleri, PARTİ aygıtı ile birlikte hareket eden işçi sınıfının kütleli dinamizmi olmadan hiçbir şey yapılamaz.

İşçi sınıfı ve emekçileri birer «ayak takımı», Ekim Devrimi örneğinden konuşacaksak, Bolşeviklerin kendi amaçları için kullandıkları «anarşist bir sürü» değildir.

İşçi sınıfının siyasal-sosyal devrim mücadelesinde, burjuvazi-proletarya sosyolojik karşıtlığında daha güvenilir bir güç (iddialara rağmen) bulunamamıştır. *İnsanlığın evrensel kurtuluş kavgasında son sözü proletarya söyleyecektir.*

Bütün «ihtilâlcı» söylemlerini terkederek, «Sosyalist Devrim»den aşağısına razı olmayan kimi küçükburjuva «sol» yarım-aydınların, giderek sınıf dışına düştüğünü, halkçı, ulusalcı, liberal, postmodern solcu, «demokrat» ya da «sosyaldemokrat» kimliklerde karar kıldığını görüyoruz. «Sosyalist Devrim»den umut keserek, «burjuva demokrasisi»ne fit olan yarım-aydınların bu türden bir siyasi seçimi, Devrimci ve Marksist Sol Kadrolar açısından, sevindirici bir ayrışmadır.

«Radikal Sol»un bazı kesimlerinin, «ittifak», «blok», «güç birliği» deneylerinden sonra, gelecekleri durak ve siyasi çizgi (anlaşılan o dur ki), eleştirdikleri tasfiyeci akımlar ya da benzeri biçimde olacaktır.

Küçükburjuva «sol» eğilimlerin, siyasal olarak örgütlenmesi, kendiliğinden; işçi sınıfı ve halk güçleriyle kurabildiği bağlantı ise, tamamen rastlantısal ya da «konjonktürel» olacaktır.

Devrimci siyasi mücadele, sınıflar mücadelesi ana kanalından koparıncaya, Marksist öğretiye sadakat ve bu yolda yapılan çağrışımlar da havada kalacaktır. Küçükburjuva «sol» eğilimlerin, kapitalizmden sosyalizme geçişte, itici ve belirleyici gücünün sınıflar mücadelesi olduğunu öne çıkaran Marksist öğretiye, artık nostaljik bir bakış ve sadakatin yerini de cisimsiz bir «halk» söylemleri almıştır.

Kapitalizme uyumlu bir demokrasi anlayışı yerine, sınıfsal çıkar karşıtlığına denk gelmeyen, «tutarlı bir demokrasi mücadelesi» vererek kapitalizme meydan okuyan anlayışlar gündeme gelebilir. Açık siyasi mücadele alanını burjuvaziye ya da sahte sollarla terkedip bağışlayan bir anlayışın Devrimci Marksizmle bir ilgisi yoktur.

Burada İşçi Sınıfı Partisi'nin Marksist-Leninist kurama göre nasıl oluşturulacağına ilişkin bir «tarife» sunulmasını bizlerden herhalde bekleyen yoktur. Bu türden bir örgütlenmenin tartışma yerinin, herhalde «açık» basın-yayın faaliyetleri alanı olmaması gerekir?

Günümüzde «sol» gruplar, «hele bir güç toplayalım» mantığıyla çeşitli faaliyetlerde bulunuyor. Gazete, Dergi, Broşür, Sen-

dika, Kitle örgütleri, Meslek Odaları, Demek çalışmaları vb. araçlar, yalnızca belli grupların ajitasyon-propaganda-örgütlenme konusunu hareketlendirmek ve de «hele bir güç toplayalım» mantığına göre biçimlendirilemez. 12 Mart ve 12 Eylül sonrası süreçlerde sıkça denendi; sosyal pratikte alışlagelmiş yöntemlerle yapılan her türden faaliyet ve kitle çalışmasının bir iç mantığının olması gerekiyor.

Sosyal muhalefetin en anlamlı bölüğünü oluşturamayan, yığınağı tek yerde kümelendiremeyen bütün faaliyetler, *Devrimci Hareketi* parçalar; kadroları birbirine düşürür. Her şeyden önce de işçi sınıfını bölüp parçalar. Konuya bu açıdan bakınca, hiç kimsenin PARTİ aygıtı güvencesine kavuşmadan kitle çalışması yapması, her grubun aynı temele saldırması, hoşgörüsüyle karşılaşamaz. İşçi sınıfı ve sosyalizm adına kimsenin buna hakkı da yoktur. Ciddî grupların, «hele bir güç toplayalım» demek yerine, ajitasyon-propaganda-örgütlenmenin nasıl ve hangi güvencelerle yapılacağına ilişkin Marksist bir görüşe sahip olması gerekir.

Mevcut grup yapılarının PARTİ'nin oluşturulması konusunda, mutlak belirli bir tavrı yoksa, bu durumu olumlama-devam ettirme niyeti vardır. İlişkilerin olumlu yönde olması, tarihsel tesadüflere, «konjonktürel» gelişmelere bırakılamaz. Her devrimci grubun, herkesin dışımızda nelerin olup bittiğini görmesi gerekiyor. Bir zamanların «komünist»lerinin ıstık hızıyla değiştiği, kapitalist anarşik bir ortamda, hiçkimse devrimcilerin «vukuatını», «Ayı kendi gümbürtüsünden başkasını duymaz!» özdeyişinden başka bir tanımla tarif edemez.

28 Ocak 1998

KÜTLELERİN ESERİ OLAN KALKIŞMALARA METHİYELER DÜZEREK MARKSİZM YORUMLANAMAZ TEORİK YENİDEN ÜRETİM GERÇEKLEŞTİRİLEMEZ

«Marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretimi»ni lafzen kabul eden kimi aydınlarımız ideolojik-teorik çalışmalara önem veriyor görünüyor. Bu alana ilişkin çalışmaların yoğunlaştırılmasından dem vuruyor. Sözüm ona teorik çalışmalar da yapıyor. «Marksizmin yorumu» denilince, sosyal pratikte asla doğrulanmayan aşınmış ve de aşılmış tezlerde ısrarlı ve aşırı doktriner-dogmatik çabaları öne çıkarıyor. «Teorik yeniden üretim»i de, aynı mantık ve yöntemle ele alıp, K. Marx-F. Engels-V.İ. Lenin'den yapılan alıntılarla günümüzün yakıcı sorunlarına çözüm ürettiğini sanan «tez»ler (fanteziler) ileri sürüyor; kendiliğinden örgüt, grup, parti vb. araçları kurarak, düşünce-davranış çizgisini savunuyor ya da sözümona teorize ediyor...

Sosyal hayatımızda, Devrimci ve Marksist geçinenlerin alıntı mantığıyla yaptığı teorik çalışmaların rüzgarından geçilemiyor.

Hayat ve mücadelenin önümüze koyduğu sorunlar, yer, zaman, mekân gözetilmeden öyle 150, 100 ya da 50 yıl öncesinin kimi saptamalarıyla çözüme kavuşturulabilinseydi, kapitalist-emperyalist sistemi yeryüzünden kazımak son derece kolay olurdu.

Marksizmin yaratıcı özünü ve yöntemini kavrayamayanlar, kapitalizmin neden halâ ayakta kalabildiğini, vitrinini «yenileme» başarısı gösterdiğini açıklamada yaya kalıyor.

Kuşkusuz, Devrimci ve Marksist Solun neden ulusal-evrensel ölçekte proje üretemediğinin de bir açıklaması vardır.

Bu açıklama Marksist Metodolojiyi kavrayıp-özümleyerek yapılacaktır.

Söylemek zorundayız: Halbuki, yöntem sorununu es geçip olay ve olguları mekanik materyalist biçimde izaha kalkanlar, ne kapitalist anarşinin giderilmesine, ne de kütlelerin daha fazla sosyalizme sarılmasına katkıda bulunabiliyor.

Kapitalist anarşinin çağını doldurup, bu düzeyde ve bugüne kadar ayakta kalmış olması olgusu, kapitalizmin teori/pratiğinin doğruluğundan ileri gelmiyor, komünistlerin henüz aşılamayan zaatlarından kaynaklanıyor.

Türkiye pratiğinde ve cenahımızda mütalaa edilen okumuş, yazmış -kültürlü- kimi aydınlarımız, işçi sınıfı ve emekçi halkların yaratmış olduğu değerleri, kütleli çıkışları henüz daha anlamamış olduğunu düşünüyoruz.

Neden mi? Çünkü anlamış olmanın ilk ve önemli işareti davranışta belli olurdu; ya da bunun ideolojik-teorik-örgütsel ifadesi demek olan PARTİ'nin üretilmiş olması gerekirdi. Halbuki bulunduğumuz coğrafyada işçi sınıfı ve emekçilerin davasını gündemleştirecek, iktidara taşıyacak, siyasal-sosyal devrimi gerçekleştirebilecek bir PARTİ yoktur.

PARTİ ve *Partileşme Sorunu*'nu gündeme getirdikçe, sağ ve «sol» oportünist kulvarları parsellemiş grup ve örgütlerden, böylelerinin şef kadrolarından ya da onların kışkırtmasıyla gardını almada gecikmeyen inkârcı, sekte, dogmatik, fanatik avantürye takımının «tatsız» kışkırtma ve kuşatmalarına maruz kalıyoruz.

Bu türden «sinsi kuşatma» yöntemleri artık yaşamımızın bir parçası durumuna gelmiştir; asla yakınmıyoruz. Bu türden «düşmanlık»ların perişanlığını izliyoruz.

Sosyal pratik, «Marksizmin Yorumu-Teorik Yeniden Üretimi» diye söze başlayanları ve sözünün arkasında durmayı başaranları değil, «sinsi kuşatma» yöntemlerinde hâlâ ısrarlı olanları mahcup etmiştir.

Sorun Yayınları Kolektifi'mizin 25 yıllık çabası ve sürekliliğini koruyor olması, her şey bir yana, Devrimci ve Marksist geçinenlerin çok yönlü kuşatmasına özlü bir cevaptır.

Politik açığa vurma yöntemiyle karşıya aldığımız bilim ve akıldışı siyasî eğilimlerin, sosyal pratikteki başarısızlıklarından sonra çoğu kere: «Türkiye'de devrimci bir halk yoktur!.. Bu halk, melez ve kozmopolit kültürlerin uzantısında dejenere olmuştur!.. Sosyalistler, Komünistler beceriksizdir!.. İşçi sınıfı ve emekçiler oportünisttir!.. Bu halk adam olmaz, ayağa kalkmaz!..» dediğine tanık olmaktadır. Böyleleri arasında, çoğunlukla kapitalizmin «YDD» saldırısına teslim olan, açılan kanallarda emperyalizme hizmet servisleri yapanlara da rastlamaktayız.

Marksizmden haberli olduğunu sandığımız kimi onulmaz oportünistler ise, ÖDP vb. merkezci, liberal, tasfiyeci, postmodern «sol» örgütlere kapılanarak «devrimci ve marksist» olduğunu tekrarlamaktadır. Böylelerinin iddia ve hüsnü kuruntusu bir yana, «hamamın gubbesinin namusunu» dahi kurtaramadığını biliyoruz.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların hareketliliğini ömürleri boyunca bir türlü anlayamamış olan bu türden «aydınlar» ya da marksist geçinenlerin, işçi sınıfından-emekçilerden oksijen almadıkları sürece iflah olmayacaklarını da biliyor-tahmin edebiliyoruz.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimizden usanınadan verdiğimiz örnekler, böylelerini bulunduğu çizgiden bir adım ileri çekmeye yetmez. Böylelerinin «teorik» çabaları, bugüne kadar sınanmak üzere işçi sınıfının militan kadrolarıyla buluşamadı. İşçi sınıfı da bu türden aydınları keşfedip onları bir türlü kucaklayamadı.

İşçi sınıfı ve emekçilerin yarattığı kütleli çıkışların ne anlama geldiğini anlamamış olan malûmatfuruş, burnu büyük ve de ayakları yerden kesik aydınlarımız, ne 15-16 Haziranı, ne Gazî'yi ve ne de Kürt Serhildanlarını yerli yerine koyabilmiştir. Bu konuda alıntı yapmaya, yapılan uyanı ve eleştirileri sıralamaya bilmem gerek var mıdır?

V. İ. Lenin ya da kimi devrimci ustalardan yapılan alıntılarla, bütün kütleli çıkışları «kendiliğinden hareket» kategorisine koyanlara şunu bir kere daha söylemek durumundayız: «Bayan-

lar-baylar, ezilen ve sömürülen işçi ve emekçiler günlük hayatlarında, 'marksizm-leninizm-bolşevizm' üvertürleriyle iştigal edip, alıntı mantığıyla konuşmuyor. Onlar, gerçekçi, somut ihtiyaçlarını, sıkıntı, özlem ve beklentilerini dile getiriyor. Sade ve basit ifadelerle konuşan insanlarımıza alıntı mantığıyla hitap edenler, sorunların çözümünde hiçbir işe yaramıyor.»

Dar kafalı, kibirli, umutsuz-ufuksuz kimi aydınlar, emekçi halk kitlelerinin içinde bulunan sayıları çok az, fakat devrimci işler yapan, sabırlı, inatçı ve ısrarlı kitle çalışması yapan devrimci nüvelerin varlığından habersiz görünerek bu türden «garip» yarğılara varmaktadır.

Üretim faaliyeti olan her üniteye mutlaka bir devrimci öz ya da birim de vardır. Bu birimler, gerek İSP'nin ya da KP'nin oluşturulma mücadelesinde, gerekse muhtemel kütleli çıkışların hazırlanmasında işbaşı yaparak yönetici ve yönlendirici bir işlevi yerine getirmektedir.

İşçi sınıfı ve emekçilerle hiçbir bağı-bağlantısı olmayanlar, entelektüel gevezeliklerine devam ededursunlar, kitleler bağında taşıdıkları nüvelerle harikalar yaratacak düzeyde devrimci bir faaliyet (ya da bunun özlemi içinde) içindedirler. Onların tükenmeyen çabaları pekçok şeyin adını koymaya, pekçok umutsuz-ufuksuz kesimi hareketlendirmeye adaydır.

Marksizmden haberli, fakat kitlelerin yaratıcılığından uzaklarda (ÖDP, EMEP veya SİP vb.'lerinde) bulunup da kitlelerin ayağa kalkarak onların önderliği altına gireceklerinin hayalini taşıyan pekçok kimse devrimci ve marksist olduğundan dem vurmaktadır. Kimileri de, merkezci, liberal, tasfiyeci, postmodern «sol» söylemli örgütlerin «vukuatı»nı dillerine dolayıp «illegal» konumlarıyla kitlelerin canlı desteğinden bir hayli uzak biçimde «devrimci ve marksist görevlerini» yerine getirdiğini iddia etmektedir.

Böylelerinin, kitlelerin sosyal muhalefetini, yer yer ve zaman zaman din-tarikat ya da ulusallık vb. gibi mahiyetler arzetsen ya da bu türden motiflerle bir görünüme bürünse de, toplumdaki çelişki ve çatışkılarının aslında birer sınıfsal öz taşıdığını gördüğünü de pek sanmıyoruz.

Tarihte de pekçok kereler görüldüğü gibi, dinsel ayaklanmalar, mezhep kavgaları, milliyetçi-silahlı kalkışmalar gibi tezahür eden bütün olay ve olguların temelinde (derinliklerinde) sınıfsal çelişki ve çatışkılar hakim rol oynar (Haçlı Seferleri, Emperyalist I. ve II. paylaşım savaşları ve günümüzdeki Yakın Doğu, Balkanlar, Kafkasya halklarının birbirine karşı kışkırtılıp konuşlandırılmasının altında daima, öne sürülen «gerekçe»lerin dışında sınıfsal çıkar kavgaları yatmaktadır.). Sınıflar mücadelesinde, sıcak savaşlarda, iç savaşlarda görünüm ve nitelikleri ne olursa olsun sosyal muhalefetin temel gerekçesi özünde sınıfsaldır.

Bulunduğumuz coğrafyada ortaya çıkan ulusallık-sınıfsallık çevrenindeki bütün olay ve olguları, yaşanan anın somut koşulları ile kolayca (amansız-fakatsız) açıklayabiliriz.

Burjuvazinin kavalı çıkmış bir silah gibi kullanageldiği ve de kendi eseri olan Alevî-Sünnî bölünmesi, Türk-Kürt karşıtlığının yaratılması, ve yine burjuva üretim, mülkiyet, paylaşım-bölüşüm ilişkilerinden kaynaklanan çok yönlü sınıfsal çelişki ve çatışkılar (zengin-yoksul bölünmesi), emperyalist-kapitalist anarşinin sonuçlarıdır.

Emekçi halka kasıtlı ve çarpıtılarak sunulan sonuçlar; soygun, gasp, cinayet, intihar, yangın, kundaklama vb. olaylar kümesinin kapitalist yabancılaştırmanın yarattığı sınıfsal çelişkilerden ileri geldiğini herkes biliyor.

Kapitalizmin sebep-sonuç ilişkisinin bilincinde olarak hareket etmesi karşısında, kitlelerin geçici bir süre için korkuya kapılması, suskunluğa bürünmesi, toplumsal hafızanın köreltilerek, bu türden sonuçların tek sorumlusunun «bölücü, anarşist vatan hainleri» olduğu yalanının «meşruluk» kazanması, daima tarihsel ve sosyal açıdan komünistleri ilgilendirir; bu sonuçların açığa vurulamayışı ile aşılması onların «vukuat» hanesine yazılır.

Yeterli ideolojik-teorik-örgütsel donanımına sahip olmayan kitleler, çok değişik ve çeşitli motiflere bürünmüş kütleli çıkışlarıyla, aslında bilmeyerek kapitalizme karşı çıkmaktadır. Bu olguyu görebilen Kadroların Marksizmi yorumlaması ve proje üretmesi imkân dahilindedir. Gerisi boştur!..

Emekçi halk kitlelerinin özünde kapitalizme karşı olan, fakat ezilen ve sömürülenlerin devrimci sosyal muhalefetini yeterince yansıtmayan -biçimlere bürünebilen- eylemleri karşısında PARTİ ve *Partileşme Sorunu*'nun Kadrolarca tartışılarak sonuçlandırılması akla uygun gelmektedir.

Bulduğumuz coğrafyada akıl ve mantık sahibi pekçok insanımızın varlığından haberiyyiz; fakat salt akıl ve mantığın hiçbir işe yaramadığını da görüyoruz...

«Teşkilatsız Halk Köle Halktır!..» (Dr. Hikmet Kıvılcımlı) özdeyişi günümüzdeki işçi ve emekçi halk muhalefetine ortaya çıkan kütesel eylemlerde aranacak en büyük bir eksikliği hatırlatmaktadır.

Burjuvazi, sınıfsal doğasına uygun (yakışan) kimliği ile grev, toplantı-gösteri, yürüyüş ve mitingleri kaba güce başvurarak dağıtabiliyorsa; bu yoldaki burjuva yasallığını dahi çiğneyip tehditler savurabiliyorsa; korucu, polis ve jandarmasının zulmüne isyan biçiminde gelişen çatışmalar yaşanıyorsa; ilerici-devrimci gençliğin, devrimci anaların, işçi ve emekçilerin demokratik talep ve tepkileri, tekелci, militarist polis devleti mantığının uzantısında faşist şiddet yöntemleriyle sindirilmek isteniyorsa; ayrıca, şoven ve sosyalşoven kışkırtmaların serbest, bilimsel-nesnel değerlendirmelerin yasak ve binbir kuşatına altında tutulması isteniyorsa; Devrimci Düşünce-Davranış'ın kendi yasal ve meşruluğunu ilan eden ayağa kalkış örnekleri, doğallıkla, yaşanacaktır.

Bu türden bir dönem ve ortamda, emekçi halk muhalefeti ile devrimci kalkışmaları ustaca yönetip yönlendirebilecek PARTİ meselesini gündeme getirmek hiçte yanlış olmayacaktır.

Sınıflı toplumların, sınıflar mücadelesinin doğal bir tezahürü olan «iç savaş»ın yaratıp koşulladığı durumlarda olay ve olgular sosyalizme daha da köklü biçimde sarılmayı gerekli kılıyor.

Kapitalist anarşinin yarattığı maddi-manevi çürümeler, Kriz ve haksız savaş ancak sosyalist devrimle yıkılıp aşılacağından, sistemin yapısal krizinin, «temiz toplum, barış, demokrasi, insan hakları, halkların kardeşliği, vb.» gibi yanılısamalı taleplerle değişeceğini hayal dahi etmemek gerekiyor. Sosyalizmin inişli-çı-

kişili 150 yıllık tarihi, teori/pratikte nelerin yapılması gerektiğini açıklıkla ortaya koyuyor. Günümüzde yanılısamalı bu türden bir «literatür» kullanan bilcümle sosyaldemokrat akım, faşizm kadar tehlikelidir, şiddetle karşıya alınmalıdır. «YDD»nin insanlığa saldırısında, artık kapitalizme payanda niteliğini taşıyan bir «sosyal devlet» ya da «sosyal banş» özlemleriyle yanıp tutuşan sosyaldemokratlara bir ihtiyaç dahi kalmamıştır.

Günümüzde çarpıcı örnekleriyle, iç ve dış bağlantı ve dinamikleriyle sınıflar mücadelesinin gel-gitleri arasında hareketin bağrında taşıdığı devrimci-dönüştürücü nüveleri hesaba katmadan Devrimci ve Marksist olunamayacağını, hayat ve mücadele açıklıkla öğretmiştir. Günümüzde bu bilince ulaşmanın somut örgütlenmeleri sınanıp denenecektir.

Sınıflar mücadelesinin biçim ve görünümelerini kavramadan, coğrafyamızda yaşanan krizin daha da boyutlanmasını, toplumun neden şiddetle yatıp, şiddetle kalktığı bir evreye sürüklendiğini doğru ve tam olarak algılamak mümkün değildir.

Burjuva devlet aygıtıyla, kapitalist anarşinin «sosyal devlet» formülasyonu ayakta kalabilmesi, «YDD» döneminde artık mümkün de değildir. Ne kapitalist sistem, ne de onun «sosyal devlet» anlayışıyla bir süre daha ayakta kalmasını sağlayan Komünist, Sosyalist, İşçi ve Sosyaldemokrat partiler, sendikalar, çeşitli ideolojik-teorik-örgütsel evrimler geçirmiştir. Kapitalizmin insana, insanlığa, doğaya ve topluma karşı en iğrenç bir saldırı olduğunu, «ne yazık ki, K. Marx haklıdır!..» diyen-diyebilen kapitalist ideologlardan da işitiyoruz.

Tarihsel ve sosyal iyimserliğimizi (haklılığımızı) büyütüp besleyen, geleceğe umutla bakmamızı gerektiren olay ve olguların işaretleri her geçen gün daha da artmaktadır. Tarihsel iyimserliğimizi din-iman derekesine indirgeyen kişi ve örgütlerin düştüğü kötü konumlardan kurtarmak, günümüzde daha bir anlamlıdır; bu ayrıca, çok yüksek bir bilinci ve devrimci ahlakı gerekli kılmaktadır.

Kapitalizmin yıkılmasını gerektiren nesnel koşulların oluşması soyut istek ve özlemlerle değil, sosyal maddi şartların oluş-

masıyla ortaya çıkıyor. Devrimci birer öz ve bilinçle bezenmiş istek ve özlemler, bazı şartların oluşması sürecinde ancak birer katalizör görevi yapar.

Bulduğumuz coğrafyada yaşanan ve daha da artacak olan siyasal ekonomik kriz ve giderek boyutlanan şiddet görüntüleri, sınıflar mücadelesinin temelinde yatan sömürücü kapitalist anarşiden kaynaklanıyor. Kapitalizmin ahlaksız ve iğrenç yüzü kavranmadan krizin yapısal olduğu, burjuvazinin gerici refonnları daği yapamadığı, baskı ve zor kullanarak gerici reformları gerçekleştirmek istediği, bu türden bir yapıya sahip bir toplumun ancak siyasal-sosyal bir devrimle düze çıkabileceği bilimsel öngörümüzü yeterince bilince çıkarabildiğimiz zaman, PARTİ'nin önemi ve oluşturulması yolunda çaba gösteren Kadroların diyalogu da bir anlam kazanabilecektir.

Türkiye burjuvazisi, kendisini doğal tarihsel-sosyal bir zorunluluk olarak ya iyice yıkıma ya da devrime doğru götürdüğüünün bilincinde ve ayırdındadır. Türk burjuvazisi çok yüksek bir sınıf bilincine ve kinine sahiptir; önündeki engelleri kırıp dağıtmak azmindedir.

Yaratılan sahte ve suni gündemlere (umutlara) rağmen, sınıflar mücadelesi bütün biçim ve görünümüleriyle şiddetleniyor. Kapitalizmin krizini görmeye ve onu devrimci yol ve yöntemlerle aşmaya aday grup ya da örgütler de en azından ulusal ve evrensel ölçekte hegemonlar kadar bilinçli ve donanımlı olmak durumundadır.

PARTİ meselesinde, «sol» söylemli grup ve örgütlerin ciddiye alınarak diyalog kurulması, bir yönüyle, buna bağlıdır.

Bağrında devrimci ve militan nüveler taşıyan grup ve örgütlerin tabanındaki birimlere sahiplenmek, onların devrimci çabalarına ve yeni nitelikler kazanmasına yardımcı olmak, günümüzde daha anlamlı bir hale gelmiştir. Bu nüvelerin inisiyatifi sürecin yakıcı sorunlarının kavranmasında etkili olacaktır.

Haksız savaşın geriletilmesi, sınıflar mücadelesinin şiddetlenmesiyle yakıcılığı günbegün daha fazla hissedilen PARTİ'nin oluşturulması şartına bağlıdır. Doğru strateji-taktik politikaları-

nın belirlenmesi bu temelde bir anlam kazanır. Mücadelenin bütün biçimlerine aday PARTİ, bir yandan haksız savaşın, öte yandan sınıflar mücadelesinin aldığı (alacağı) biçim ve görünümü kavramadan bir türlü oluşturulamıyor.

Devrimci Hareket, 150 yıllık devrimci tarih ve geleneklerimizi harcamaya aday «legal» ve «illegal» görünümlü örgütlerin taktik ve yöntemleriyle dersler çıkarıp annarak bir adım ilerleyemiyor.

Sınıp denenmiş, yanlışlığı sosyal-pratikte yüzlerce defa, yeterince açığa çıkmış ideolojik-teorik-örgütsel duruşların yenilgi ve bozgunlardan sonra, bu süreçten geleceği kazanmak için onlarca ders çıkarılması gerekirken, aynı yöntemlerde ısrar edilmesi olgusu da Marksizme aykırıdır.

İşçi sınıfı, emekçiler, yoksul köylülük, ilerici-devrimci gençlik, kamu çalışanları temelinde zaman zaman yükselip alçalan sosyal hareketlilik ile Kürt sosyal muhalefetini anlamaya çalışmak, ilkeli destekler vermek, eleştirel katkı getirmek, ayrıca bütün sosyal muhalefetin birlikte yürümesi için projeler sunmak ve birbirine deney aktarmıyla, birbirinden etkilenerек öğrenmek durumundadır.

Belirli mücadele alanlarında Kürt sosyal muhalefetinin küleselleştiği ve hareketin yükselme istidadı taşıdığı süreçlerde, sınıfsallık temelinde güdük kalmış bir sosyal muhalefetin «geri» bir konumda kalışı, sınıfsallık-ulusallık temelinde kümelenen dinamiklerin şoven ve sosyalşoven kışkırtma politikalarıyla bölünmesi *Devrimci Hareket*'in yeni nitelikler kazanarak, ciddi, güvenilir ve donanımlı bir PARTİ'nin oluşturulması mücadelesini de tehlikeye sokmaktadır.

Türk Solu'nun sosyal muhalefeti arkasına alacak bir örgütlenmeden çok uzak yapısıyla örgüt ve parti atağına girmesi ve sosyal pratikte yasallık ve meşruluğunu kanıtlayamayışı, Kürt sosyal muhalefetini temsil eden örgütlere faydacı (sosyal asalak) biçimde eklemlenmek isteyişi, Kürt Dinamiği'nin yarattığı değerlere tutunarak «marksizm-leninizm-bolşevizm» üvertürlerine kalkışması (anlaşılır olmakla beraber), bir yandan işçi sınıfı ve

emekçilerin, öte yandan Kürt yoksul köylülüğün bütünlüklü mücadelesine zarar vermiştir; bu durum, bölünmeleri tahrik ettiği gibi, Kürt örgütlerine de fayda sağlayamamıştır.

Haksız savaşa karşı koyabilecek, kitleleri seferber etme yeteneğine sahip Devrimci Proleterya Partisi de taraf olarak bu mücadelede yerini alamamışsa, finans oligarşisinin her alanda gidecek palazlanması daha da kolaylaşacaktır. Haksız savaşın koşulladığı bu ortamda işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul köylülüğün maddi-manevi durumlarında büyük değişiklikler yaşanmaktadır.

Haksız savaşın sınıflar mücadelesindeki iniş ve çıkışları arasında (kitlese hareketlerin durgunluk dönemlerinde) güç toplamak, teori/pratik hamlelerini, kuşku ve yılgınlık yayanların önünü keserek, hızlandırılmak gerekecektir.

Kütlesel çıkışların iktidar yürüyüşüne dönüşmesi, mevcut grup ve örgütlerin öncülüğünde çeşitli (sözümone konjonktürel hesaplarla, kitle ayağa kalkar, biz de öncülüğümüzü ilan ederiz!.. hayalleriyle) iç ve dış kombinezonlara ya da hegemonların arasındaki krize endekli «aydın» entrika ve komplolarıyla (parti tabelası asma ataklarıyla) değil, PARTİ'nin bütünselleşmiş önderliğinde yürüyen kitlelerin gücüyle gerçekleşecektir.

Devrimci dönüşüm noktaları, nesnel şartların oluşum süreci, işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul köylülüğün başını çektiği sosyal muhalefetin olgunlaşması sürecinde, hem karşıdevrim, hem de devrim güçlerinin hareketini koşullar ve yasalarını belirler.

Devrimci grupların gerçekten devrimci olup olmadığı konusu bu çerçevede bir anlam kazanır; sorumlulukları denenip sınanır.

Devrimci Hareketin bileşenlerinden biri olması gereken kent küçükburjuvazisinin sağlıklı «sol»lu sapkınlık çizgisini sürdürenler, ne haksız savaşı ne de sınıflar mücadelesi temelinde şiddetlenerek yürütülen altüst oluş sürecini kavramıştır. Burjuvazinin kaba güce ve zora başvurmasını, biçimsel olarak aktif mücadeleyi temel alanları ele alıp ileri sürerek görmekte, fakat özü itibariyle Türkiye'nin bir karşıdevrim-devrim hesaplaşması sürecinde olduğunu farkedememektedir.

Burjuvazinin manipölasyonlarıyla bireysel terörizmi (o da pek amatörce) ana eksen olarak seçenler, «terörizm» suçlaması yanında yerini alıp da bilimsel öğretiye ters bir konuma bilerek bilmeyerek girenler (farketmez), ne Kürt sosyal muhalefetine ne de sınıfsallık temelindeki bu engin muhalefete politika üretecektir; hattâ karşıdevrim yeni mevzileri ele geçirdikçe devrimci kadroları suçlayan kent küçükburjuva «sol» akımlar çoğalacaktır.

Sistemin baskı, sömürü ve terörü, fiilî, keyfî infazlara, açık ve kitlesel kırım ve kıyımlara dönüştükçe, işkence ve hapis tehditlerine rağmen, inat ve ısrarla sürdürülen disiplinli teori/pratik faaliyetlerinin nicel zayıflığı, bu kümelenmelerin siyasi niteliğini değiştirememiştir.

Kapitalizmin krizi, onu tarihsel-sosyal haklılıklarıyla, devrimci yol ve yöntemlerle aşacak olan güçlerin varlığını korumalarını, devrimci ve militan konumlarının dönüşümünü de koşullayacaktır.

Türkiye'deki devrimci mücadelenin tükenmeden gelişip güçlenmesi, emekçilerin cephesindeki birikim ve yığının sayesinde oluşan, sosyal bir olguda yatar. Emekçilerin bilinçli koruyuculuğu varoldukça, devrimci mücadele yeni yeni nitelikler kazanacaktır.

Türkiye'de, bir yandan devrimci ve militan geleneklerin varlığını koruyup gelişmesi, öte yandan küçükburjuva sağ ve «sol» teslimiyetçi oportünist akımların sistemin koruyuculuğunda öne çıkarılması, ve bu sürecin TC'nin 75 yıllık resmî tarih, resmî ideolojiyle politikanın ötesine geçememiş olması olgusu, kapitalist anarşinin boyutlandığı (ve daha çok 1946-'50-'60-'70-'80-'90'lı) yıllara denk gelmesi bir rastlantı değildir.

Türkiye burjuvazisi yer yer emekçi halkın desteğini ve aktif siyasi faaliyetini sürdüren örgütlerle halk desteğini koparmak için olağanüstü bir çaba harcıyor.

Gerek yoksul köylülüğün kırdan başlattığı aktif mücadele, gerekse modern proletaryanın yoğun olduğu kentlerde ve ayrıca, kentleri kuşatan göç etmiş, göçe zorlanmış işçi, işsiz vb. katmanların taleplerini yansıtan Gazi vb. yöresel, başarılı-başarısız aktif

mücadeleler, siyasal-sosyal devrimin ideolojik-teorik-örgütsel güvencelerini de hazırlayacaktır (bağrında taşımaktadır-rengini ve damgasını vurmaya adaydır.).

1950'li yıllardan beri barışçıl ve barışçıl olmayan kütlesel çıkışlar, bir türlü aşılamayan siyasal-ekonomik krizin boyutu hakkında yeterli düzeyde bir fikir vermektedir. Kitleler başarılı, başarısız aktif kütlesel çıkışlardan çok şeyler öğrenerek çıkar. Kitlelerin bu durumlardaki ruh halini yeterince doğru anlamak, politikleşen işçi ve emekçilerin sosyal muhalefetini devrimcileştirmek, dar grupçu, fanatik, inkârcı, dogmatik ve sekter bir konuma evrilmiş örgütlerin harcı değildir.

Kitleler ihtiyaçlarının karşılanması yolundaki eğilimleriyle devrimci-aktif mücadele alanlarına gönüllü destek verir; fakat kitlelerin ihtiyaçları, özellikleri, maddi-manevi gücünden habersiz «sol» ataklar karşısında içine kapanıp sessiz de kalabilir.

Türkiye sosyal pratiğinde ideolojik-teorik-örgütsel açıdan aşınmış ve aşılmış bütün siyasi çizgiler sorgulanırken, haklı olarak, hayatı ve mücadeleyi kucaklayamayan (fakat, «ben partiyim, gelin biat edin!..» megalomanisine giren), hesapsız ve örgütsüz ajitasyonlarla devrim hayali kuranların neden kökten açığa vurulması gerektiği sorunu bu çerçevede daha da öne çıkmaktadır.

İşçi sınıfı ve emekçilerin kabaca sömürüldüğünü, fakat işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin bir türlü sağlanamadığını; ilerici-devrimci gençliğin, devrimci anaların, kamu emekçilerinin ve bütün kütlesel çıkışlarda insanlarımızın neden coplandığını; Kürt sosyal muhalefetinin bunca kuşatmayla neden baskı ve terörle yüzyüze geldiğini; Sosyalist, İşçi ve Komünist partilerin neden «yasadışı» sayıldığını; işkencenin, şiddet yöntemlerinin kişi hak ve özgürlüklerinin çiğnenmesinin, koruculuk düzeninin, Olağanüstühalin, sıkıyönetimlerin, DGM'lerin sistemin resmî politikası olduğunu; işsizliğin, pahalılığın, açlık ve sefaletin, maddi-manevi yozlaşma ve çürümenin temel nedeninin kapitalist anarşiden kaynaklandığını herkes biliyor. Düzen değişmedikçe bu türden olumsuzlukların devam edeceğini, ihtiyaç maddelerinin ucuzlamayacağını, ücretlerin artmayacağını, kiralarn düşmeyeceğini, enflasyonun azalmayacağını, eğitim ve sağlık başta ol-

mak üzere kişinin hiçbir güvencesinin olmadığını da bilmeyen yoktur.

Fakat mevcut siyasi yelpazede işçi sınıfı ve emekçilerin ihtiyaç ve özlemlerini dile getirecek, sosyal muhalefeti tek bir kanala taşıyacak İSP ya da KP'nin de bir türlü oluşturulmadığını, «legal» ve «illegal» duruşlarıyla varolan örgütlerin de kitlelere güven vermediği açıktır.

Emekçilerin inisiyatif ve kararlılığıyla yarattığı kütleli çıkışların, burjuva kuşatmalarını tek başına kırıp geriletemeyeceği, Devrimci ve Marksist Sol Kadrolara (güçlere) yönelemeyişi konusunu da doğru biçimde açıklamak ve kavramak zorundayız.

Devrimci grup ve örgütlerin, işçi ve emekçilerin neden kapılarını çalmadığını, halkı tanımayan yazarların panel ve söyleşilerine neden katılmadığını, onların kitap ve dergilerini almak için neden kuyruğa girmediğini öğrenmesi gerekecektir.* İşçi sınıfı ve emekçi halklara ne verdiğinin hesabını bir türlü yapamayan kişi, grup ve örgütlerin bir atımlık barutuna duyarsız kalan kitleleri suçlamaya hiçbir hakkı yoktur.

Emekçilerin, burjuva kuşatmalarını tek başına kırarak Devrimci ve Marksist güçlere neden yönelmeyişi konusunu doğru biçimde kavramak zorundayız.

Devrimci grup ve örgütlerin, işçi ve emekçilerin neden kapı-

* Bu konuda en yakıcı bir örnek 13-21 Mart 1999'da TÜYAP'ın İzmir'de düzenlediği 4. Kitap Fuarı etkinliklerinde, yazar Demirtaş Ceyhun, Metin Çulhaoğlu, Göksel Demirel vb.'lerinin panel-söyleşilerine, yalnızca 4-5 kişinin katıldığını ileri sürerek, "halkın duyarsızlığı" üzerine pek çok "izlenime" yer verildiği görüldü. Verilen mesaj, amaç, içerik ve nitelikleri çok farklı olmasına ve ayrıca birbiriyle mukayese edilmeyeceği bilinmesine rağmen, fakat yine de söylemek zorundayız: *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin organize ettiği, Sırrı Öztürk'ün yönettiği, Dr. İlker Belek, Dr. Onur Hamzaoğulları, Dr. Ata Soyer'in panelist olarak katıldığı, "Neo-Liberalizm-Sağlık-Eşitsizlik" konulu panele ise 85 kişi katılmış ara vermeden, soru ve cevaplarıyla canlı-bir diyalog kurulmuş, okur-yayınevi-yazar ilişkilerinde canlı tutulması gereken canalcı noktayı (diyalogu) yakalamayı başarmıştır. Kent küçükburjuvazisinin sağlı "sol"lu sapkın eğilimlerinin asla anmak istemediği bu önemli olguyu, ne yazık ve hazindir ki, yine bizler gündeme taşımak durumunda kalıyoruz... (Y.n.)

larını çalmamış olduğu olgusunu, halkı tanımayan yazarların pannelerine neden katılmayışını, böylelerinin kitap ve dergilerini almak için neden kuyruğa girmediğini, fakat sahte ve suni gündemler yaratmayı beceren burjuva politikacılarının emekçi halkları nasıl uyutup şartlandırdığını öğrenmeleri gerekecektir.

Emekçilerin tek bir yumruk misali birleşip bütünleşemeyişi, burjuva politikaların sağlıklı «sol»lu kuşatmalarına kulak vermesi, spor, seks, sinema, TV, eğlence, vb. araçlarla sınıfsal niteliklerinden uzaklaştırılması, onların partilerine kan ve can vermesi kimin kusurudur?

Emekçi kitlelerin umutsuz-ufuksuz bir açmaza sürüklenmesi anarşizme yol açar; dinci ve ırkçı-faşist gerici akımların güçlenmesini koşullar; bireyci, benci (benmerkezci) anlayışların güçlenmesini sağlar.

Devrimci ve Marksist örgütlülüğün cılız olduğu dönemlerde, kitleler de öncüsüz-kurnaysız kalır. Ezilen ve sömürülen geniş halk kitleleri bıçak kemiğe dayanmadığından devrimci ve marksist geçinen kimilerinin «vakt-î keraat gelsin de TKP'yi kuralım!..» deyişini beklemeyecektir. Kapitalist çürüme ve yozlaşma her alanda umutsuzluğu aşılayıp, kitlelerin ayağa kalkmasını önlemeye çalışırken, kitleler de doğallıkla, ihtiyaçlarının karşılanımayışı karşısında umutsuzluğu aşmanın yollarını deneyecek ve ayağa kalkacaktır...

İleri bir adım atmak konusunda binbir bahane bulan ve emekçilerin kayıtsızlığını öne süren kimi «aydın»lar, kapitalist yabancılaştırmadan kendi paylarına düşeni alarak, kendi umutsuzluk ve gevşekliklerinin suçunu emekçi halkın sırtına yıkmaya başlarlar. Halbuki emekçi halklar bu türden «aydın»lardan daha fazla sömürücü düzene karşıdır; örgütlenmeye adayıdır; kütleli çıkışlardan yanadır.

Kent küçükburjuva «sol»ların bilimsel olmayan, sık sık «ayaklanma», «genel grev» ve «silahlı mücadele» çağrısı yaptığını, fakat işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul köylülüğün güven ve desteğini alabilecek bir İSP ya da KP oluşturulamadığından bu türden örgütsüz ajitasyonların daha baştan havada kaldığını gö-

rürüz. Kitleseel çıkışlar, kendiliğinden ya da organize biçimde boy verdiğinde komplocu aydınların bu türden çıkışların ne anlama geldiğinden habersiz biçimde, yükselen harekete zarar verecek, hedef ve amacından saptıracak pozisyonlara girdiğini de görürüz. Partisi, programı, devrim strateji ve taktiği belirsiz (ya da olmayan) «aydın» yaklaşımlarının proleter devrimci hareketten anndırılması gerekir.

Sosyal hareketliliğin bir üst basamağa sıçratılması, çetin mücadele, yenilgi, bozgun, kırım ve kıyımlardan sonra oluşabilir. Kitleler bu süreçten için için etkilenir; sosyal hareketliliğin tekrar gündeme gelmesi için uzun zaman dilimlerine ihtiyaç duyulabilir.

Sosyal hareketliliğin boyutlandığı şartlarda, kitlelerin devrimci PARTİ'nin kunnaylığında hareket etmesi gerekir-beklenirken, örgütsüz, donanımsız emekçileri ayağa kaldırmak için çırpınan entrikacı-komplocu aydınlar (kent küçükburjuva «sol»lar), PARTİ'nin oluşturulmaması için binbir kılığa girecek, F. Engels'in «Ayaklanma bir sanattır!..» özdeyişinden habersiz biçimde, siyasal-sosyal devrimin, sınanmış, denenmiş ve doğruluğu sosyal pratikte kanıtlanmış ideolojik-teorik-örgütsel güvenilirliğini kadrolara ve kitlelere göstermiş-kanıtlamış ve onların canlı desteğini arkasına almış, böylelikle yasallığı ve meşruluğu tartışılmayan PARTİ'nin kunnaylığında gerçekleşeceği bilimsel gerçekliğini bilmezlikten gelerek, daha çok «Ayaklanın!..», «Genel Greve Gidin!..», «Silahlı Mücadeleye Sarılın!..» türünden örgütsüz ajitasyon çekecek, yukarıdan buyruklarla «devrim çağrılarını» yapacaktır!..

Ayrıca bu akımlar, Türk Solu'nun Anadolu coğrafyasındaki işçi ve emekçi halk hareketlerinden habersizce, ne 1946 süreci, ne 1950'li dönemleri, ne 27 Mayıs 1960 öncesi kütleseel çıkışları, ne Kavel, Demirdöküm vb. grevleri, ne bu sürecin doğal uzantısı 15-16 Haziran'ı, ne Tarih'i, ne 1980 sonrası kütleseel işçi eylemlerini, ne Zonguldak-Ankara yürüyüşünü, ne Gazi'yi ve ne de emekçi halk hareketlerini, Kürt Şerhildanlarını yerli yerine koymuş, ya da anlamıştır...

Kent küçükburjuva «sol»ların «boşuna tüten dumanlar» misali bireysel kahramanlıkları (ki, bu kahramanlıklar entrikacı-komplocu aydınların eseri değildir.) yücelterek, «direniş», «barikat», «ayaklanma» üvertürleri yaparak, olay ve olguları nesnel gerçekliğinden soyutlayarak, konuyu hamasetle anarak geçiştir-diğini görüyoruz.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimizde çoğunlukla görüldüğü gibi, kent küçükburjuva «sol» eğilimler, küt-lelerin eseri olan bütün kalkışmalara methiyeler düzmekten öte bir «vukuata» sahip değildir. Parti, Program, Devrim, Strateji-Taktik, Askerî Savaş Sanatı, vb. can alıcı konu ve sorunlar onları ilgilendirmez. Küçükburjuvazinin asla bilimsel olmayan örgüt-süz-desteksiz atışlarına kulak kabartıp, bu eğilimlere kan veren-lerin de kaydını düşmeğe çalıştığımız konu ve sorunların kendi-lerini pek ilgilendirdiğini sanmıyoruz. Küçükburjuva «sol» akımların gelişmesini sağlayan fidelikler kurutulmadan, ayrıca bir alıcısı ve vericisinin birbirinin varlığını koşulladığı ortama ideolojik-teorik-örgütsel bir müdahale yapılmadan, ne bu akımlar, ne de örgütsüz ajitasyonlar (desteksiz atışlar) sona erer.

K. Marx-F. Engels-V.İ. Lenin, vb. teori/pratik deney biriki-mini (özellikle de F. Engels'in konu hakkındaki eserlerini) doğru okuyup özümlemeden sosyal-pratikte hiçbir ileri çıkış gerçekleştirilemez. Bunun için: sosyalizmin 150 yıllık tarihine ilkin sahip-lenmek, ardından bu sürece eleştirel katkı getirerek, Marksizmi yorumlamak-teorik yeniden üretimi geliştirmek, Marksizmi güç-lendirip zenginleştirmek, geçmişten çok yönlü dersler çıkarmak gerekecektir. Kapitalizmin elindeki «teori-pratik silahları» yete-rince kavrayamayan, hegemonların günümüzdeki konumunu, aralarındaki krizi -çelişki ve çatışkılar-ı doğru biçimde hesaplama-yamayan, kapitalizmin «vitrinini yenileme» becerisinin nedenle-rini ancak «ümmi»lere yakışan bir yöntemle ifade eden, bilim ve teknikteki ilerleme ve gelişmeleri devrim için kullanamayan, en azından ulusal-evrensel ölçekte enformasyon-istihbarat ağını (bunun önemini kavramamış) kuramayan bir sol, işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul köylülüğü ayağa kalkmaya çağıramaz!.. Çünkü bunu asla haketmemiştir.

Türkiye burjuvazisinin, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel vb. bütün alanları militarize ettiği bir ortam ve dönemde Devrimci ve Marksist Sol Kadroların görev ve sorumlulukları büyüktür; işleri gerçekten zordur.

2 Şubat 1999

İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKLARIN DAVASINDAN KOPMUŞ, KOMÜNİST GEÇİNER, YARIM-DOĞRULARI TEKRARLAYAN YARIM-AYDINLAR ÜZERİNE

Devrimci ve Marksist Sol görünümlü cenahımızda en büyük tehlike: Yarım-doğruların telaffuz edilmesi olgusudur.

Okumuş, yazmış, «aydın» ya da «entelektüel» birer kimlik edinmiş ve de Komünist geçinerek siyasî parselasyonda kendine bir yer edinmiş kimileri, basın-yayın faaliyetleri arasında doğru, doğruya yakın, daha tam olarak söylenecekse, yarım-doğruları büyük bir beceriyle tekrar ediyor... Komünistlerin çoğu saptamaları, tez ve öngörülerini sosyal pratikte binlerce kere doğrulanıyor... Sınıflar mücadelesinde öne çıkan hayati ve can alıcı sorunlara çözüm yöntemleri üretmek durumunda olan kimi Komünistler, sosyalizmin 150 yıllık tarihine müracaat ederek yapılan alıntılarla sorumluluklarını yerine getirdiğini sanıyor; işi idare cihetine gidiyor... Yarım-doğruları tekrarlayan yarım-aydınlar, işçi sınıfı hareketi, sosyalist hareket, gençlik, kamu emekçileri vb. hareketler ve ayrıca, Kürt Özgürlük Hareketi pekçok sorunla boğuşurken, darbe üstüne darbeler alırken, komünist geçinenlerin kendiliğinden kurduğu örgütler bütün altüst oluşlarda «KP» iddia ve kuruntularının sınıandığı, politika üretmediği, -PARTİ olmadıkları- açığa vurulduğu görülmektedir...

Komünist, aydın ve entelektüel oluşları kendinden menkûl bu kesimler, büyük bir pişkinlikle, hiçbirşey olmamış gibi, çok geçmeden tekrar kendi amentûlarını okuyacak, «ben partiyim, benim aklıma muhtaçsınız, gelin bana biat edin!» diyecek-diye-bilecek!..

Türkiye’de, «toplumsal hafıza» dediğin nedir ki? En trajik olay ve olgular birkaç gün sonra havada uçup gidiveriyor... Burjuva diktatörlüğünün bütün canavarlıkları insanlarımızı korku ve dehşet salarken, komünist geçinen, yarım-doğruları tekrarlayan yarım-aydınlarımızın destursuz «vukuatı» bir türlü sorgulanmıyor...

Kitlelerin eseri olan kütleli çıkışlar, *Devrimci Hareket*’in yarattığı teori/pratik değerler sulandırılacak, herkesin yaptığı olumsuzluklar yanına kâr kalacak, toplumsal hafızamız kaybolacak, PARTİ atağına kalkanlara eleştiri-uyarı yapılamayacak, hesap sorulamayacak, sınıflar mücadele tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında yararlanacağımız malzemelere dudak bükülecek, işçi sınıfı ve emekçi halklardan, onların mücadelesinden kopuk kimileri gurur ve kibir dağıtacak, hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday ciddî, güvenilir ve donanımlı bir PARTİ inşa edilemeyecek!..

Günümüzde cereyan eden ve tirajik sonuçların nedenleri tartışmadan kaçırılırken, Devrimci ve Marksist Sol Kadro olabilmenin temel koşulu, pratik örgütçü bir «ilk adım»ın atılmasında aranacaktır.

Bulunduğumuz coğrafyadaki işçi sınıfı ve emekçi halk hareketleri hiç kuşkusuz boş, beyaz bir kağıtla mücadeleye yeniden başlamıyor. İşçi sınıfı hareketinin 100 yıllık, Tarihi TKP geleneğinin 75 yıllık birikimi atlanımadan, bu sürecin birikim ve değerlerini hesaba katmadan yeniden bir «ilk adım» dan sözetmiyoruz. Sosyalizmin 150 yıllık deneyim zenginliğine artışı ve eskisi ile sahiplenerek, Marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretimi gibi kapsamlı bir davayı dillendirmek istiyoruz.

Bu hayati konuyu kendiliğinden KP kurmuş olanlar da, grup, çevre ve örgüt ilişkileri içinde bulunanlar da biliyor ve zaman zaman ifade etmek zorunda kalıyor.

Herkes KP’den dem vuruyor, fakat adına layık KP bir türlü oluşturulamıyor!

KADRO olmayı hak etmiş olanlar da, birleşik ve güçlü bir KP’nin işbaşı yapması için lafa gelince vurgu yapmayı ihmal etmiyor, geçmişte yazılanları alıntı mantığıyla tekrarlıyor, daha

doğrusu kendi amentûsunu okuyor, velhasıl yarım-doğruları gündeme taşıyarak hiçbirşey yapmamış oluyor!..

Hakikatın, Doğruların telaffuz edilmesi (yani TAM'a iblağı) yarım-aydınların yarım-doğruları gevelemesiyle gerçekleşmiyor; gerçekleşmeyecek!..

Böylelerini temel doğrular yörüngesinde kısa tutulmuş bir ilkesel program çerçevesinde birlikte iş yapmaya, birlikte yürümeye, ilke, kural, yöntem vb.'lerini birlikte oluşturmaya, örgütlü mücadelede aranacak normları birlikte işletmeye bir türlü ikna edemezsin; gerisini «göç yolda düzülür» özdeyişindeki gibi öneremezsin!.. «Bak güzel arkadaşım, öyle büyük lafları bırak! Gel seninle bütün ayrılıklarımızın bilincinde olarak, yapılması mümkün, gerçekleşme şansı yüksek, kimsenin aklına henüz gelmeyen, sıradan, basit, gösterişsiz, fakat geleceğin temel çivisi anlamına gelebilecek işler yapalım. Emek güçlerimizi, birlikte saptadığımız ilkeler uzantısında kolektif işler yaparak yürüyelim!..» Bunları da diyemezsin...

Kolektif aklı, bilinci ve eylemi, birlikte devrimci işler yaparak örgütleyelim de diyemezsin!..

Arkadaş, gel bakalım o söylediklerini birlikte sınavalım da diyemezsin!..

Çünkü kendi dar grubunu fazlaca idealize edip, kendiliğinden komünist olmak, yarım-doğruları tekrarlamak yarım-aydınlar açısından daha kolay ve caziptir.

PARTİ'ye giden yolda Kadroları yan yana getirmek, muhtemel elektriklenmelerden korkmamak, anın gerektirdiği adımları atmak, sosyalist demokrasiyi yaşatarak sorunlara çözüm yöntemleri önermek herkesin harcı değildir.

KADRO olmayı haketmiş komünistlerin, hepimizin hayatımızda devrim yaparak YENİ olanı üretebilmesinin adı pekala «ilk adım» olabilir, yaratıcı diyalogun kapısını aralayabilir.

Burada cenahımıza «genel» anlamıyla yönetilen eleştirilerimize «özgün» ve ilginç olması nedeniyle bir parantez açıp, birilerinin «vukuatını» açığa vurmak istiyoruz (bu çevre aslında,

«politik açığa vurma» işini başkalarına bırakmadan kendini açığa düşürmüştür.):

PARTİ ve *Partileşme Sorunu*'nun sorumlulukla ele alınarak gereğinin yerine getirilmesinde, Devrimci Kadrolarla diyalog arayan bir çevre «Devrimci Parti Güçleri-Komünist Devrimciler-Komünist Bir Dünya Kuracağız!..» diyerek lafta radikal, özünde aşırı doktriner, dogmatik ve sekte duruşunu kimseye kaptırmayan Maya gazetesi, büyük iddialarla yayınına başlamış, üç yılda üç-dört kere kabuk değiştirmiş, her kabuk değiştirmede çalışanları birbirinin kalbini kırmış (bir yandan da sempatizanlarına *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin yayınladığı kitapları okumama «yasağı»(!) çıkarmış [Tavşan dağa küsmüş, dağın haberi dahi olmamış...], kitap fuarlarındaki etkinliklerimize donanımsız, bilinçsiz-kimi gençleri üzerimize kışkırtmış, sekte taraftarları panellerimizde yazılı bildirilerini okuyarak «komünist görevlerini» yerine getirmiş (!), akıl almaz spekülasyonlara başvurup, bu satırları kaleme alan bendenizi «Martov»un yerine koyup ne denli komünist olduklarını kanıtlamış (!), ardından «özgür» ve özgür olmayan üniversitelerde, kendi işyerlerinde kümelenerek iddialarının ne manaya gelmiş olduğunu göstermişlerdir*...), *Devrimci Harekete* kazanılacak pekçok genç insanımızın ilk siyasi adımlarının tökezlenmesine neden olmuşlardır. KP iddiasında olup da söylediklerinin arkasında duramayan, sosyal pratikte iddiasını kanıtlamayan ve ayrıca, başarısızlıkları yüzünden daima bir başkasını «günâh keçisi» yerine koyan herkes gibi Maya gazetesi, «tarz-ı siyaseti»ne uygun biçimde, bu kez, «misyon»larının devrimci ve komünist kadrolara «akıl vermek» olduğunu (Maya, S: 33, 15 Mart 1999, s. 5), en sonunda geldikleri süreçte (galiba Allah söyletiyor olmalı) kendilerini yarım-doğruları söyleyenlerin yanında bulmuştur.

* Ayrıntılı bilgi için bakınız:

- 1 Sırrı Öztürk, *Deney ve Belgeler Arasında Marksist Solun Krizi*, Sorun Yayınları, 1996.
- 2 Ali Özdoğu-Sırrı Öztürk, *Durum-Kuşatma-Sataşma-Eleştiri Üstüne Polemikler*, Sorun Yayınları, 1998.

Devrimci Hareket'in güncel-aktüel sorunlar ve alacağı tavır konusunda yalnızca Maya gazetesi değil, Kurtuluş, Atılım, Alın-teri, Kızıl Bayrak, Direniş, Hedef, Odak, Proleter Devrimci Du-ruş, Özgür Gelecek, Proleter Halkın Birliği, Halkın Günlüğü, Kaldıraç, D. Çözüm vb. daha onlarca «organ» bütün sayılarında «akıl vermek»le iştigal ediyorlar. Binbir emek ve özveriyle ha-zırlanan gazete ve dergilerinde herkes, söz yerindeyse «kendi amentüsünü okuyor.» Binbir bölüğe parsellenmiş işçi, emekçi, işsiz, öğrenci ve öğretmene örgütsüz ajitasyon çekiyor. En «radi-kal» söylemlerle ne derece Marksist-Leninist-Bolşevik olduğunu kanıtlamaya çalışıyor!..

Evet yanın-doğrulanı tekrarlamak keyif getirici bir uğraştır: en kolay, en risksiz şey akıl vermektir; dünyada da, bulunduğumuz coğrafyada da akıl verenlerimiz çoktur!..

30 Mart 1999

BİLİMSEL KOMÜNİZMİ KAVRAYIP ÖZÜMLEME ÜZERİNE

Sosyalizm üzerine bilimsellik ile uzak-yakın bir ilgisi olmayan bütün görüşlerimizi değiştirmeden ileriye doğru hiçbir inandırıcı adım atılamıyor. Yaşanan gerçeklik budur. Bütün olay ve olgular bunu işaretliyor. Bu coğrafyada, Enternasyonal açıdan sosyalizmin 150 yıllık tarihine sahiplenerek, 75 yıllık TKP tarihini irdeleyip sorgulamadan, ne ciddî, güvenilir ve donanımlı bir parti kuruluşu, ne de siyasal-sosyal devrim yapılır.

Türk Solu, tercüme kafasıyla diyalektik-materyalist yöntemi bir türlü düşünce-davranışta hayata geçirememiştir. Diyalektik yöntemi bir yandan ölü ve mekanik biçimde, öte yanda «sol-sekter» anlayışlarla öğrendiğini sanan bir «sol», donanımlı burjuvazi karşısında daima yenilecek, bozgunlardan bozgunlara uğratılacaktır.

Günümüzün nesnel koşulları, şimdiye kadar kendiliğinden kurulan, kendi dar grubunu örgütleme becerisi gösteren, meşruluk ve yasallığını hayat ve mücadeleden almayan onlarca «KP»nin, gerek ideolojik-teorik konumu, gerekse örgütlenme anlayışı, sınıfsız-sömürsüz bir toplum ve dünya ideali için geliştirdiği siyasal-sosyal devrim kavrayışı, strateji ve taktiklerinin sosyal pratikte doğrulanmadığı açıklıkla ortaya çıkmıştır. «KP» iddialı bütün örgütlerin daha fazla zaman ve kan kaybetmeden yeni bir politika ile değiştirilmesinin şart olduğunu hayat herkese öğretmiş olmalıdır. Çünkü herşeyden önce, günümüz başka bir gündür. Sınanıp aşınan örgüt anlayışlarına tapınmak ve aynen tekrarlamak marksizmin özüyle örtüşmez.

Öte yandan sosyalist teorinin de bazı sorunları vardır; olacaktır. K. Marx, F. Engels, V.İ. Lenin'in sosyal ömürleri Bilimsel Komünizmin saygınlığını perdeleyip gölge düşüren teori-pratik yanlışları düzeltemeden yaşamlarını yitirmiş olmaları, Marksizmin zenginleştirilmeyeceğini göstermez; tarihe bakışımızı ve süreçten çok yönlü dersler çıkarmamızı engellemez. Marksist teori ve yöntem, günümüzün yakıcı sorunlarını, olay ve olguları değerlendirmek için en güvenilir ve yegane başvuru kaynağıdır.

Çok sıkça tekrarladığımız gibi: «Marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretimi» derken, neleri kastedtiğimiz çok açık ve nettir. Hayatı kucaklamaya aday YENİ'yi üretmek durumundayız. YENİ derken, moda akımlardan, liberal, postmodern «sol» anlayışlarla yavesi çıkmış «yeni sol» «ultra uç sol» ya da «maoizm», «troçkizm» vs. akımlarını kasetmediğimiz açıktır.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında, anlayana, yararlanacak, ders çıkarılacak çok değerli malzemeler vardır. Tarihimiz, öznel, kariyerist amaçlara göre, kötü bir araç olarak kullanılamaz. Tarihimiz, bugünkü bilgilerimizle asla hatırlamak dahi istemediğimiz entrikalarla dolu olabilir. Şüphesiz bütün bunların o günkü nesnel koşullara göre bir açıklaması da vardır. Tarihimizi öznel amaçlar adına kötü bir araç olarak kullananlar, er-geç sosyal pratikte tökezletilmiştir. Tökezlenenlerle işimiz yoktur. Aslolan geleceği kazanmaktır; tökezlenenleri siyasî açığa vurma yöntemleriyle izole ederek, *Devrimci Hareket*'in yeni darbeler almamasına özen göstermektir.

Bilimsel Komünizmin kavranıp özümlemesinde, ne PARTİ, ne Bilim Kurulu ve Enstitü disiplin ve güvencesi yaratılamadığı gibi, Marksist Klasiklerin bu türden bir disiplinden uzak, salt tecimsel ilişkiler aracılığıyla, ayrıca, dil, terminoloji, kavram, tercüme, redaksiyon, yayın düzeni, sıralama ve benzeri ilkesellikler gözetilmeden yayınlanması da, günümüzdeki kadroların dağınık, çok parçalı ve birbirinin dilinden anlamaz biçimde konuşlanmasını koşullamıştır.

Ne okuduğu, hangi disiplinle okuduğu olgusu bir yana, 1970 öncesinin Devrimci gençliği, sosyalizmi öğrenmek için büyük bir susuzlukla kitap okuyordu. Bu türden bir okuma aşkının ne

türden örgütlerin kurulmasını koşulladığını biliyoruz; THKO, THKP-C, TKP-ML vb. örgütlerin yazıya dökülmüş projeleri ayrıntılı incelendiğinde, bu konudaki yargılar netlik kazanacaktır.

1970'ler kuşağının teori/pratiğini «temel argüman» olarak alan örgütler ve şefler, «sosyalizmden haberli» olmalarına rağmen, 1980'lere kadar, hiçbir siyasî parti, grup, örgüt, bırakalım kitlesine, kadrolarına dahi sosyalizmi öğretmemiştir. Öğretmemiş değil, öğretmemiştir. Yazılanlar, çizilenler, söylenenler ve yapılanlar bu görüşümüzü doğrulayan örneklerle doludur. Binbir emek ve özveriyle yayınlanan dergi, gazete ve kitapların acaba kaç adedi, «Devrim Müzesi»nde, sosyalizme yapılan katkıya tarihsel örnek olarak yer alabilecektir?

Kadroların eğitimi ve sosyalizmin özümlemesi konusunda, sosyalizme pekçok gönderme yapan «TKP» ile 1. TİP'in de kalıcı katkı niteliğindeki «vukuatı»ndan söz edemiyoruz.

Bu süreçte anılan pekçok örgütün eğitimde kullandığı tek aracın örgüt dergileri, bu organlara şeflerin yazdığı ahkâmları, sözümona alıntı ve yorumları, hattâ Tiran, Moskova, Pekin vb. radyolarının politik(!) yorumunu baskıya daha önce yetiştirenlerin oldukça raiting yaptığı dönemleri de biliyoruz; unutmadık.

Birer tercüme bürosu gibi çalışan ve Yeni-Sol, Anarşizm, Campus maocu akım ile Troçkizmin eserlerini basıp yayınlamaktan öte bir özelliği olmayanların bu konuda yaptığı (yapageldiği) tahribat aradan bunca yıl geçmesine rağmen, kimi zihinleri oldukça bulandırdığı da görülmüştür.

İşte tüm bu ve benzeri «eğitim uygulamaları» insanlarımızın bilimsel bilgi edinerek öğrenmesine değil, papağan misali duyduklarını tekrarlamasına yardımcı olmuştur.

«TKP», TİP, THKO, THKP-C, TKP-ML, vb.'lerinin uzantısında kurulan bütün örgütlerdeki kadroların donanımsızlığı buradan kaynaklanıyor. Kadroların sosyalizmi algılama, yorumlama ve doğruları kavrama yetisinden yoksun oluşları, bir yandan «örgütler anarşisi»ni, öte yandan birlikte iş yapılmasını zora sokmaktadır. Zihinsel yeteneklerini ve melekelerini çalıştıramayan «tarafhtarlar», sosyal pratikte karşılaştıkları güçlüklerle çözüm

yöntemleri üretememekte, daima «bir bilenin» kendilerine ne yapmaları gerektiğini söylemek doğrultusunda koşulanmışlardır. Cereyan eden olay ve olgular karşısında «bir bilenin» de çoğu kez çain devirdiği ortamlarda, bu türden «tarafhtarlar»ın morallerinin çabucak bozulduğunu, kişisel inisiyatiflerini dahi kullanmadığı görölmektedir.

«Şef» ve «tarafhtarlar» topluluğu, birer «alıcısı» ve «vericisi» bulunan, birbirini koşullayan çok garip bir ilişkiler sistemidir. Bu türden Marksizmdışı ilişkileri reddeden kadrolar, çok çetin mücadeleler sonucunda sosyalizm adına(!) işletilen mekanizmayı farkedebilmektedir. Bu da büyük bir zaman ve kadro israfına yol açmaktadır.

«Şef»ler, bu durum ve işleyişin farkındadırlar ve tüm çabaları «büyünün» bozulmasını önlemektir.

Bu türden bir «sosyalist» işleyiş, günümüzde kadroların birbirine olan güvensizliği ortamını yaratmıştır. Tarihi TKP'den bu yana geçen 75 yılda, kendisine vahiy gelen herkes büyük bir özgürlükle örgüt kurmuş, sabahtan erken kalkan birilerini «hain» ilan etmiş-edebilmişse, herkesin sosyalizm adına yaptığı olumsuzluklar, yanlışlar, ihanetler yanına kâr kalmış, hesap sorulamamışsa, günümüzde de yanyana durmaktan, birlikte iş yapılmasından korkanların geçmişten gelen kaygılarını daha yerinde kavramış oluruz.

Günümüzde öyleleri vardır ki, bırakın yanyana durmayı, okumak, doğruları tanıyıp öğrenmek, hakikatı kavramaktan dahi çekinmektedirler.

Bir yandan şef ve şamanların, diğer yandan «YDD»nin kitleleri politikasızlaştırma-politikadışı tutma niyet ve çabaları, sosyalizmin özümsevenmesini, devrimci safların tek merkezli bir PARTİ'de buluşup bütünleşmesi davasını aleyhte etkilemektedir.

Stratejik amaç ve hedefleri aynı olan kadroların ayrı bölüklerde bulunuşu olgusu, tam da tarifini yapageldiğimiz «YDD»nin uzantısındaki burjuva plan «sol» görünömlü şef ve şamanların bilinçli kurgularının örtüşmesiyle sağlanmışır.

Bilimsel Komünizmi öğrenip-özümleme başarısı gösteren genç kadrolar bizlere de: «Mevcut »KP« iddialı örgütler, ne diyalektiğin yasalarını, ne de zıtların birliğini kavrayabildi. Sosyal çelişki ve çatışkılarının varlığı, maddî üretim koşulları ve buna uygun düşen üretim ilişkilerine göre biçimleniyordu. Ham hayallerle, 'komünist-bolşevik' amentûlarını tekrarlayıp hafızlayarak bilimsel yöntem kavranamıyor.» diyerek sosyal hayatta eksikliği duyulan şeyin ne anlama geldiğini yerinde açıklamaktan geri durmuyorlardı.

Bilimin, aklın, mantığın süzgecinden geçirmeden, marksizmi yorumlamaya kalkanlar, «teorik yeniden üretim»i de anlamayacaktır. Sosyal hareketlilik ve gelişmeyi yok edip körelten bütün«ümmî» anlayışlar, marksist yaratıcılığın önünü kesmiştir. Devrimci mücadelede rol alan kişi ve kurumların bilimsel bilgi edinip edinmediği, bilinçlenip bilinçlenmediği, özetlenerek, parmak basılan sorunlardan da anlaşılacaktır.

Sınıflar mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimiz arasında kimi roller üstlendikten sonra, olay ve olguları bilimsel olarak yerli yerine koymakta geciken kişilikler, son tahlilde, ya kimliklerini kaybeder, inkârcılık-döneklik üvertürleri yapar, ya da ruh sağlıklarını zedelemiş olurlar.

Hem ulusal hem de enternasyonal ölçekte tarihimizdeki örnekler de göstermiştir ki: Bilimsel Komünizm dışı bütün «sol» sekte anlayışlar, zaman-mekân gözetmeyen aceleci keskinlikler *Devrimci Hareket*'e ve gelişmelere büyük zararlar vermiştir.

Günümüzde devrimci mücadeleyi çeşitli biçim ve yöntemlerle sürdürmekte kararlı insanlarımızın, kırdı ve kentte, üretimde ve cezaevinde karşılaştığı bütün «sıkıntı»ların özünde bu mesele yatmaktadır.

8 Ocak 1998

Günümüzün yakıcı sorunlarını anlayıp kavradığımızın tek bir işareti vardır; o da bu türden bir algılamının sosyal pratikte yansımaları olgusudur; yani davranmaktır.

Tarihselden güncel, güncelden tarihsel diyalektik yöntemle yapılan hatırlatmalar, ne bir zihin talimidir, ne de yakıcı sorunlarımız karşısında konuya pasif ve eğreti bir yaklaşımdır.

Coğrafyamızda «kütüphane faresi» kimlikli pekçok yanımadın, kendi şatosuna çekilmiş «zihin talimi» yapıyor. Güncel olay ve olguların tarihsel nedenlerini araştırıyor. Bu türden bir «zihin talimi» geleceğimize ışık tutan devrimci bir çaba olsa, zihin talimi yapanları baş tacı yapacağız. Halbuki o dahi yok...

Olay ve olguların değerlendirilmesinde, pasif, eğreti ve kaçamak tavırlar ise, alabildiğine çeşitli ve yaygın durumda...

Devrimci ve Marksist yorum ve değerlendirmelere pekçok ihtiyaç duyduğumuz dönemlerde, en azından marksist klasiklerden haberli olan, veya marksizmin yorumu ve teorik yeniden üretiminin ne anlama geldiğini bilen insanlarımız dahi sorunlarımıza kaçamak yaklaşmayı yeğlemektedir.

Konu elbette salt «marksizmden haberli olma»ya indirgenemez. «Marksizmin yorumu-teorik yeniden üretimi» sorunsalı, tarifini yapmaya çalıştığımız, yarım-doğruları dillendiren yanımadınların üstesinden geleceği bir iş de değildir. Bunu da biliyoruz.

Yarım-aydınların yeni nitelikler kazanarak ileri sıçramalar yapması, saptamaya çalıştıkları yarım-doğruları tam'a iblağı (tam'a dönüştürmesi), kendi başlarına kotarılabacak bir iş de değildir. Onlara dışardan yapılacak eleştiri, uyarı vb. yalnızca yazılı metinlerde kaldığı sürece hiçbir işe yaramaz. Devrimci ve Marksist Sol Kadroların bu insanlara karşı da sorumlulukları vardır; çifte karakterli bu tür sorumluluklar, teorik/pratikte yansımalıdır.

Sosyal pratikte yapılacak çok yönlü faaliyetler, hem yarım-doğruları telaffuz eden pasif, yalgın, kaçamak yaklaşımları, hem de tutulacak ana halkayı; *Bağımsız Sınıf Tavrı*'nın ne demek olduğunu, somut işler çevreninde ortaya çıkarır.

Yarım-doğruları terennüm ederek «devrimci» görevlerini yerine getirdiğini sanan yarım-aydınlar, istedikleri kadar «marksizmden haberli» olsunlar, ya da istedikleri kadar «entemasyonalizm», «marksizm-leninizm-bolşevizm» terennüm etsinler, veya kimi «troçkist», «trotsky» ya da «melez-troçkist» akımlara birer «ekmek parası» gibi sarılmış olsunlar, *Devrimci Harekete* olumlu hiçbir katkı getirmeyeceklerdir.

Beri yandan K. Marx, F. Engels, V. İ. Lenin sürecine kimi göndermeler yaparak, «marksist-leninist-bolşevik» olduğunu söyleyen, ayrıca, «devrimci» ve «radikal» bir çizgide savaştığını ileri süren pekçok grup, örgüt ve kişinin de benzeri bir konumda olduğunu söyleyebiliriz.

Genel anlamıyla sol, Laz fıkrasındaki gibi: «Saksağanın kuyruğu...» nakaratından öteye bir varlık gösteremiyor.

Türk Solu'nun ideolojik-teorik-örgütsel sefaletini gören, görmeye çalışan iyi niyetli herkes birşeyler yapmaya çalışıyor. Böylelerinin «özel iyi niyetinden» kimse kuşku duymaz; fakat, bu coğrafyada devrimci siyaset söz konusudur; özel iyi niyetlerin yerine, birleşik, güçlü, donanımlı, güvenilir *Kolektif İnisiyatifler* gündeme gelmiştir, cenahımızda sıkıntısı duyulan sorun burada düğümlenmektedir.

Komite, Konsey, Meclis, Şura, Sovyet vb. inisiyatifler kuran, geliştiren, aktif hareketlere katılan, ölümüne mücadeleye atı-

lan, kendini yakan, ölüm orucunda yaşamını hiçe sayan, işkence-
de onurunu koruyan, yargıda sosyalizmi savunan, binbir emek ve
özveriyle gazete-dergi-kitap üretiminde rol alan, işçi-kitle çalış-
malarında açık veya kapalı alan çalışmaları yapan, ilerici, de-
mokrat, devrimci, sosyalist, yurtsever ve marksist cenahımızla
organik ilişkili diyalog ve çalışmalarıyla öne çıkan herkes bizim
insanımızdır; *Devrimci Hareket*'te, geleceğin «yol arkadaşı», gü-
nümüzün mücadele arkadaşıdır.

Günümüzün mücadele arkadaşlarının işçi, emekçi, kent ve
kır yoksulu, işsiz, öğrenci, öğretmen, kamu-çalışanı, aydın, ente-
lektüel vb. konumlarda oluşu bu görüşlerimizden çark edilmesini
gerektirmez. Devrimci ve Marksist Sol Kadrolar, *Devrimci Ha-
reket*'in vazgeçilemez bir parçası ve bileşeni olmayı hakedenlere,
bu konumlarıyla, veya içerde, dışarda, kırdada, kentte bulunmala-
rıyla bakmaz veya bir «tasnif»e tabi tutulamaz.

Devrimci diyaloglarda, ilkelerden önce, dürüst ve samimi
olmak, bizce çok daha önemlidir. *Devrimci Hareket*'te yeri gelir,
ideolojik-teorik-örgütsel ayrıntılarımızı bir kenara bırakmamızı
gerektiren şartlar oluşabilir; sınıflar mücadelesinin gerektirdiği
zaman ve şartlarda, Kadrolar tartışmayı da bir kenara bırakabilir-
ler; Kadrolarda sorumluluk bilinci varsa, tartışma geleneğini tü-
ketmeden gerekli uzlaşmalara da varabilirler...

Yine ayrıca, mevcut grup ve örgütleri teori/pratikleriyle in-
celerken, bunların günümüzdeki görüntülerinin mutlaka değişip
dönüşüme uğrayacağını hesaba katarız. Açık ve kapalı alan ça-
lışmaları yapan Devrimci ve Marksist Sol Kadroları vareden sı-
nıfsal etkenler gözardı edilerek mevcut örgütleri tek yanlı olarak
da eleştiremeyiz. Mevcut örgütlerin neden bu düzeyde «konuş-
lanmış» olduğunu, teori/pratiklerinin neden «Marksizm dışı» ol-
duğunu, taban ve tavanda kümelenen ideolojik-sınıfsal kimlikle-
rin neden farklı konumda olduğunu, bu örgütlerin «vukuatı» ir-
delenirken, sorunun, kimi «önder» kişiliklerin «vukuatı»na ne-
den indirgenemeyeceği konusu, vb. öne çıkarırız.

*Devrimci Hareket*e, Marksist yöntemle yapılacak eleştiri,

uyan ve öneriler, bir yandan yaratıcı diyalogun kapısını aralar, Kadro olmayı haketmiş kümelenmeleri düşündürür, yan yana getirmeye zorlar; öte yandan yanım-doğruları terennüm ederek rating yapan yalancı pehlivanları açığa çıkarır.

Kürt Solu'nun ideolojik-teorik-örgütsel kopuşuyla Türkiye Solu'ndan uzaklaşması, «Türk Solu» terminolojisini kullanmamızı koşullamıştır. Devrimci politikanın evrensel boyutu, bu coğrafyada ve bölgemizde böylesine konuşlanmış ise, kullandığımız «Türk Solu» literatürünün yadırganacak bir tarafı yoktur. Konu elbette çok yönlü tartışılabilir. Evrensel ve Devrimci politikanın bu coğrafyadaki uzantısı konusu gündeme geldiğinde göze çarpan ilk olgu, bu coğrafyadaki işçi sınıfı ve emekçilerin davasını gözeten bir PARTİ'nin henüz oluşturulamamış olmasıdır; ciddî, güvenilir, donanımlı ve nitelikli tek merkezli bir özne ve kurmaylığın yaratılamayışı, *Devrimci Hareket*'in en belirgin zaafıdır. Bu zaaf, sınıflar mücadelesinin bütün alanlarında ortaya çıkmakta ve pekçok çevre tarafından dile getirilmektedir.

Garip bir durum ama, bir gerçekliği ifade ediyor: Kendisine «partiyim» diyen de, «hazırlık-inşa-kuruluş-parti gücü» vs. diyen de PARTİ'nin yokluğundan söz ediyor; «Tek Merkezli» bir parti-de bütünleşmenin önemini vurguluyor!

Bu vb. düşüncede olanlar, konumlarıyla, *Devrimci Hareket*e yine birşey katmamış, mevcut karamsar duruma müdahale ederek çözüm yöntemleri üretmemiş oluyorlar; bu gerçekliği dillendirenlerin niyet ve muradı bir olmamakla birlikte, yine yanım-doğruların dile getirildiğini görüyoruz. Artık «Marksizmin Yorumu ile Teorik Yeniden Üretimi» gibi ciddî ve nitelikli çabaları gerektiren çalışma ve inisiyatiflerden yana olanlara bu ve benzeri 'yanım-doğrular'ın dillendirilmesi hiçbir şey ifade etmemektedir. Böylelerinin, Marksizmin zenginleştirilerek güçlü kılınması ve bu coğrafyadan dünya devrimci pratiğine anlamlı bir katkı yapılması gibi kapsamlı ve büyük bir davası yoktur; olmamıştır. Doğruları anıp geçmek ve ardından kendilerini tarif etmek, ayrıca, bir siyasî ahlak sorunudur.

Kimileri, Marksist klasiklerde yazılı olanları hatmettiğini (benmerkezci tavırlarıyla) gazete, dergi ve kitaplarında sıralarken; bırakın «marksizmin yorumu»nu, son derece dogmatik, sekte, aşırı doktriner, aşırı teorizm, entelektüalizm gibi, son derece zararlı «çıkılmaz sokaklara» girmiştir.

Açık ve kapalı alan çalışmalarında böylelerinin «destursuz» saplantılarından ötürü artık herkese «gına» gelmiştir.

Söze «dedi ki:» diye başlayan, ve halâ marksist olduğundan dem vuranlara yapılan eleştiri, uyan vb.'leri hiçbir şeye yaramıyor; Stalin, Troçki, Mao, Enver Hoca, Guevera, Ho Şi Minh, vb.'lerinden alıntı mantığıyla yapılan «ideolojik-teorik» çalışmalar (!) artık kimseyi ilgilendirmiyor. Marksizmi yaratıcı özünden soyutlayan burjuva ideolojisi ve revizyonizmin kadar, konuyu din ve tarikat ehli gibi saptırıp çarpıtan anlayışlar, elbirliği etmişçesine, bu coğrafyadaki zengin deney birikiminin derlenip harmanlanması demek olan '*Bağımsız Sınıf Tavrı*' nın biçimlenmesinin önünde birer engeldir.

'*Bağımsız Sınıf Tavrı*' diye söze başlayanlar, *Devrimci Hareket*'in «Tek Merkezli» bir yapıya dönüşmesi için çaba göstermek durumundadır. Bu «Tek Merkez»in adresini liberal-postmodern «sol» ile CHP'ye, HADEP'e, ya da «devrimci-sosyalist» harekete (her kim iseler) havale eden anlayışlar da eksik değil (Özgür Bakış, Muhalefet, Haluk Gerger, s.4, 28 Nisan 1999). Türkiye'de sosyal muhalefeti, başını ÖDP ile CHP'nin çektiği bir örgütlenmeye havale eden bu türden bir yöneliş, kır ve kent küçükburjuvazisinin özlemini yansıtmaktadır. Kürt Dinamiği'nin yarattığı değerlere tutunarak, ÖDP-CHP bütünleşmesine «teorik» gerekçeler düzülmesi, «devrimci-sosyalist» hareket ile HADEP'e taktik-strateji önerilmesi, öte yandan Almanya'daki nazizmin nasıl işbaşı yaptığının vurgulanması, fakat Alman KP'nin nasıl örgütlendiğini, nerede hata yaptığının ve Kasım Devrimi'nin nasıl yenilgiye uğratıldığını anlatmadan ileri sürülen «akıl-vermeler» kelin yarasına merhem dahi olamıyor.

18 Nisan 1999 Milletvekili ve Yerel Seçimlerinin «yorumu»

bahsinde öne çıkan sözümona değerlendirilmelerde yalnızca Haluk Gerger'in yorum ve saptamaları değil, daha pekçok marksist olduğunu iddia eden yazar ve aydının yazılarında da benzeri konular işlenmektedir. Ne Haluk Gerger'den, ne de Fikret Başkaya'dan, Türkiye coğrafyasında siyasi tabloda eksikliği hissedilen PARTİ'den, *Partileşme Sorunu*'ndan sözedilmesini bekliyoruz. Fakat, gerek birikimleriyle, gerek faşizmin ne demek olduğunu bizzat yaşadıkları cezaevi deneyimiyle bilen bu arkadaşlardan, düşünsel konumlarıyla çelişik olmaması gereken PARTİ lafını ağızlarından hiç duymadığımızı da söylemeliyiz. Gerek «özgür» ve özgür olmayan üniversitedeki «etkinlik» ve «vukuat»larıyla, gerekse, yazma imkânı buldukları gazete ve dergilerde, radyo ve TV konuşmalarında PARTİ diye söze başladıklarına hiç tanık olmadık. İdeolojik-teorik soyutlamalarıyla doğru, doğruya yakın bazı saptamalarda bulunmak, yanısıra, bulunduğumuz coğrafyanın en yakıcı sorunu olan İşçi Sınıfının Devrimci Partisi'nin oluşturulması mücadelesinden bu düzeyde «uzak» durmak, «marksizmden haberli» olmakla pek bağdaşmıyor. Kürt örgütlerinin ve insanının özveri ve çalışkanlığı karşısında onları anlamak, duyarlı olmak, Kürt sosyal muhalefetinin yeni nitelikler kazanabilmesine yardımcı olmak, Kürt Dinamiği'nin yarattığı değerlere ilkesiz tutunmakla gerçekleşmez; Kürtlerin teri ve kanıyla oluşmuş organlara katkı sunmak, ayağa kalkan emekçi halkın mücadelesine saygılı olmak, Devrimci ve Marksist olmadan önce, namuslu olmak meselesidir.

Devrimci ve Marksist Sol Kadrolar, *Devrimci Hareket*'in yakıcı sorunlarına, PARTİ ve *Partileşme Sorunu*'na, öncelikli olarak ağırlık verir; Kürt örgütlerine ilkesiz, gönüllü ve koşulsuz destek sunulması, kendisini marksist olarak niteleyenleri, sonradan çok güç durumlarda bırakır; bırakmıştır. Ülke ve Bölge ölçeğinde, uluslarötesi tekelleci sermayenin «Kürt Sorunu» konusundaki tavrı, PKK'nin dışlanması, Kürt aşiretleriyle gerici ve suni devletler kurdurmaktan yanadır; böyle olduğu anlaşılıyor. Türkiye ölçeğinde ise, «Kürt Sorunu»nun çözümü, burjuvaziyle, burjuva muhalefetin, tasfiyeci, liberal postmodern «sol»larıyla «ke-

malizmi» yerli yerine koyamamış, ne sosyal ne demokrat olabilir miş CHP'nin buluşması sorununa indirgenemez. Kendilerini «devrimci-sosyalist» olarak tanımlayan öteki sosyal muhalefet odağının PKK ile HADEP'e endeksli veya endeksiz politikalarını da ayrı bir çerçevede eleştirmek-uyarmak dururken, onların günümüzdeki konumunu ciddiye alıp fanteziler üretmek de hiçbir sorunumuzun çözümüne yaramamaktadır.

CHP'nin baraja takılmasına timsah gözyaşı dökenler, bu partinin GLADIO. 'Ölüm Mangaları'ndan haberli, uluslarötesi tekelsiz sennayenin en tepesindeki örgütlere angaje ve ikiyüzlü politikasıyla sandığa takıldığını bir türlü göremiyorlar. CHP'ye "muhalefet" görevi yüklemeye çalışan ya da bu partinin yeniden parti olabilmesini arzu eden bütün ilerici maskeli anlayışlar açığa vurulmalıdır.

Devrimci ve Marksist Solun sorunları ile genel anlamıyla «sol»un sorunları çok farklıdır. Sola, ezelî ve ebedî bir «muhalif» rol ve sıfat biçmekle ne yapılmak istendiğini doğrusu H. Gerger'in yazısından anlayamadık; biz «muhalif Hasan» rolünü oynamaktan yana değiliz. «İşimize bakacaksak», ilkin PARTİ diye söze başlayacağız!..

Gerek PKK'nin, gerekse HADEP'in yeni nitelikler kazanabilmesi, siyasî mücadelede kalıcı adımlar atarak ilerleyebilmesi, çok tekrarladık; bir kere daha söyleyelim: İSP'nin ya da KP'nin oluşturulmasına ve bir 'ilk adım' atabilmesi şartına bağlıdır. En azından son on yılın olay ve olguları tek tek incelendiğinde görülecektir: İSP'nin anlamlı bir ilk adımı, Kürt örgütlerinin ancak iki adım sıçrama yapmasını koşullar. «Kürt Sorunu»na çözüm yöntemlerini burjuvazi değil, ancak donanımlı bir İSP ya da KP üretebilecektir.

Türkiye'deki sosyal muhalefet kümelenmelerini doğru biçimde hesaplamak durumundayız. Bunlar: 1) İşçi sınıfı hareketi, 2) Sosyalist hareket, 3) Kürt Sosyal Muhalefeti olarak ifade edilmektedir. Kürt sosyal muhalefeti, engin ve canlı bir potansiyelin üzerine oturmalıdır. Bu da yoksul Kürt köylülüğünün temsil etti-

ği devrimci bir muhalefettir. Açık siyasi mücadele alanını kullanan HADEP'in bu zenginliği hesaba katarak politika ürettiğini söyleyemiyoruz. Bulunduğumuz coğrafyada işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketimizi buluşturup bütünleştirme başarısı gösterebilmiş bir KP'nin henüz oluşturulamayışı «ayıbı» yüzünden PKK'ye yöneltilebilecek eleştirel katkıların da hiçbir «kıymet-î harbiyesi»nin olmayacağını da biliyoruz.

İster aydın bireyler ölçeğinde olsun, ister kendilerini örgütlü birimler olarak tanımlayanlar olsun, 18 Nisan 1999 Milletvekili ve Yerel Seçimleri sürecinde, hiçbir aydın, bir kez daha sınanan örgütlerin «vukuatı»nı gündeme taşımadı. Hiçbir örgüt, KP meselesini, 'Komünistlerin Birliği' sorununu gündeme getirmedi. Kendiliğinden örgüt kurup tabela asan ya da henüz asmayan kümelenmeler, kendilerini buna zorlayan bir irade ortaya çıkmadığından, mangalda kül bırakmadan «seçim» değerlendirmesinde bulundu; ahkâm kesti!

Dürüst ve ilkeli bir değerlendirme yapacak olanlar açısından, *Kolektifimiz*'in görüşlerini yansıtan şu kitapçıkların ayrıntılı incelenmesini, tartışılmasını gerekli buluyoruz: 1) 1995 Milletvekili «Seçim»lerinde Marksist Solun Tavrı, 2) «Seçim» Hesaplaşmasının Marksist Yorumu, 3) Seçimlerde Solun İki Taktiği (1999). Anılan çalışmalarımızdan yapılan alıntılarla, sosyal pratikte doğrulanan kimi görüşlerimizi burada sıralayıp tekrarlamak istemiyoruz. Meraklısı açıp okur ve gereğini yapar.

Kolektifimiz'in gündeme taşıdığı kimi saptama ve değerlendirmeleri sağlıklı «sol»lu bazı partiler kullandılar. Devrimci ve Marksist Sol geçinen cenahımızdan kimileri ise, suskunluğu tercih etti. Söz yerindeyse, hiçbir örgüt bu süreçten geleceği kurtarmak açısından bilimsel bir değerlendirme yapmadan, herkes yine «kendi amentüsünü» okumaya devam etti; edebildi.

Bir gün, on gün, altı ay önce yazdığını okumayan bir sol, «toplumsal hafıza»nın oldukça köretildiği bizim memleketimizde, bıraktığı yerden siyaset yapmaya(!) koyuldu; koyulabildi!..

Pekçok genç insanımız sosyalizme duyduğu ilginin uzantı-

sında mevcut grup ve örgütlere kan ve can verdi; vermeye devam ediyor. Kısımlar, kırılmalar, işkence, cezaevi deneyimleri, kitlesel dayak seansları unutulurak Türk burjuvazisinin nasıl «demokrat» olacağı üzerine inciler düzildi. Cep telefonlu, çağrı cihazlı, TC Nüfus cüzdanlı, TC pasaportlu, arabalı, ehliyetli, plakalı, seçmen kütüğüne kayıtlı, ISBN ve ISSN nolu, dövizli-dövizsiz banka hesap nolu pekçok ihtilâlcı ve de komünist geçinen zevat «illegalite»nin tadını çıkarıyor... En keskin bolşevik üvertürleri yapıyor, komünist konumuna hiçbir halel getirmeden mangalda kül bırakmayabiliyor!.. Hayatın ve mücadelenin doğrulamadığı tezlerini tekrar ediyor!.. Allahına kadar legalitenin kucağında, illegal çağrışımlar yaparak KP iddiasını kanıtlamış oluyor!.. Beri yandan da burjuvazimizin «daha demokratik» bir görünümüne kavuşabilmesi için aşınmış burjuva yöntemlerine göz kırıyor.

Süreçten kopan, devrimci politikada «avuta» çıkan bir sola artık söylenecek şey kalmamıştır. Süreçten kopanlara, bir alıcısı ve vericisi olduğuna ve de birbirini koşulladığına göre, «söyleyene değil söyletene bak» özdeyişindeki gibi bir tavır gösterilecektir.

Burjuvazinin açtığı, yarın daha da açacağı kanallarda, «yeni dünya düzeni»nin ilkeleri uzantısında «devrimci politika» yapmak oldukça kolay ve risksizdir. «İP», ÖDP, EMEP, SİP vb. örgütler, zaman zaman «hukuk»un çelmesine takılarak ehlileştirilme yöntemleriyle reformist, şoven ve sosyalşoven çizgilere çekilebilmektedir. «İP» zaten ideolojik-teorik-örgütsel duruşuyla ve de «ışık hızıyla», sosyalizmin dışına düşmüştür; düşerken de işçi sınıfı ve sosyalizm adına ne kadar temiz tutulması gereken değerlerimiz varsa, bunların hepsini lekelemiştir: Parti adı, gazete, dergi, kitap, kitle çalışması, ilke, kural, yöntem, vb...

«Seçim»ler ve sonuçları elbette her şey demek değildir; fakat bu «seçim» aracını bilerek kullanıp ta ülkedeki sosyal muhalefetin gücünü bu düzeyde güdük göstererek «uğursuz» bir işleve soyunanlar, halâ devrimci ve marksist olduklarından dem vurmaktadır(!); ya da vurabilmektedir!

Öte yandan «devrimci» ve «radikal» sol kümeleniminde bulunup da, pasif bir boykot «taktiği» ile «seçim» hesaplaşmasından yan çizerek ayırık duranlar, beri yandan HADEP ile açık veya kapalı ittifaka giren ve böylelikle yasak savarcasına «seçim» vartasını atlattığını sananlar da bu konuda inciler döktürmektedir.

Bunlar olurken, «Türkiye Mason Locaları, 90 yıl sonra kapılarını açtı; şeffaflaştı!..» incileri 28 Nisan 1999 tarihli günlük basında boy verdi.* Mason Localarının ne kadar «şeffaf» ve «demokratik» olduğunu, İtalya'da «Temiz Eller» operasyonunda ortaya çıkan ve yargı konusu olan «P-2 Mason Locası»nın içinde bulunduğu «kirli işlerden» ve işlenen cinayetlerden çok iyi biliyoruz. İtalyan savcı ve hakimleri, NATO-CIA-PENTAGON bağlantılı GLADIO ve 'Ölüm Mangaları'nın açığa çıkması konusunda ABD emperyalizmini, AB'ni korumuş, GLADIO ve 'Ölüm Mangaları'nın Türkiye ayağı konusundaki maddi kanıtları ise küllemişlerdir.

Türkiye'deki Mason, Lions, Rotary, Diners vb. örgütlerin uluslarötesi tekелci sermayenin, hegemonların, Bilderberg vb. örgütlerin güdümünde olduğu, sahte demokrat görüntüleriyle, Demirel, Koç, Sabancı, Eymür vb. «birader»lerin çıkarlarını gözetip kolladığını artık bilmeyen kalmadı. Türkiye Masonlarının «şeffaf» ya da «demokrat» görünüşleri, ilerici-devrimci cenahımıza uygulanan 75 yıllık baskı ve zulmu asla hafifletmiyor.

Aynı günlerde, her seçim sonunda konjonktürel olarak nispi demokratik görünüşlerden biri daha piyasaya sürüldü: Anayasa Mahkemesi Başkanı Ahmet Necdet Sezer'in «düşünceyi açıklama özgürlüğü» üzerine dillendirdiği inciler gündeme geldi. Eski Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden ise, «HEP'in kapatılması davasında imzası olan Sezer'in yaptığı konuşmayla imzasını inkâr eder konuma geldiğini savundu. (...) Kendisi de gerici zihniyete sahip olan Sezer, irticaya destek mi oluyor.» dedi. (Ö. Bakış, 28 Nisan 1999, s. 7).

* Ayrıntılı bilgi için bakınız: *Emperyalizmin Bataklığında İstihbarat Örgütleri*, Talat Turhan, Sorun Yayınları, 2. Baskı, 1999.

Yargıtay Başsavcısı Vural Savaş, DGM Başsavcısı Nuh Mete Yüksel, Anayasa Mahkemesi eski ve yeni başkanları, Yekta Güngör Özden, Ahmet Necdet Sezer vb.'lerinin temsil ettiği düşünce-davranış çizgisi neleri vurgulamaktadır; ve bu çizgilerin uzantısında hangi örgütsel niyet ve çıkarlar ortaya çıkmaktadır? Ya da bürokratlar katında, kimler olmayan burjuva demokrasisinden; kimler Gladio, 'Ölüm Mangaları' vb. NATO'cu politikaların devamından yanadır? Bu çelişkileri nasıl açıklayacağız?

«Düşünceyi açıklamaya özgürlük» lafını, herkes kendi muradına göre yorumlayarak büyük anlamlar (kerametler) çıkannaya başladı; halbuki bürokrasideki çelişkileri doğru hesaplayarak sistemi sorgulamak ve açığa vunnak öne çıkmıştır.

«Düşünceyi açıklama özgürlüğü» konusu, sivil-asker bürokrasisinin çeşitli angajman ve bağlantılarıyla kümelenmiş kimselere ve aralarındaki çelişkilere kaldıysa vay halimize(!)

28 Şubat 1997 postmodern darbenin sözcülerinden emekli bir general, geçenlerde bir TV programında, «Peki TSK idareye ne zaman el koymayı düşünür?» açık ve tuzak olmayan bir soruya, MGK Raporunda sıralanan «üç tehlike» (irtica, terör, ırkçı faşizm) detaylanarak anlatılacak sanırken, emekli general; *«İçinde bulunduğumuz konjonktürde TSK'nın bir müdahalesi yakışık almaz, ama görüldüğü gibi eğer ekonomik kriz sonucu patlak vermeye başlayan işçi eylemlerinde, yani grevlerde bir yaygınlaşma söz konusu olursa, işte o zaman TSK üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek üzere ister istemez idareye el koyma durumuyla karşı karşıya kalabilir.»* şeklinde cevap vermiştir.

'Bağımsız Sınıf Tavrı'nın ne demek olduğu burjuvazi tarafından yeteri açıklıkta anlaşılmıştır. Türk burjuvazisi, büyük bir sınıf bilincine ve kinine sahiptir. Solun en büyük sıkıntısı 'Bağımsız Sınıf Tavrı'nı her alanda öne çıkaran bir PARTİ'nin bir türlü işbaşı yapamayışı olgusudur; bu da, tarih ve sınıf bilincinin yetkinleşmesiyle ilgili bir meseledir.

İşin komik yanı, «trotsky» diye söze başlayan, «dünya partisi-dünya devrimi» diyerek fiyakalı laflar söyleyip, sıra bunları

gerçekleştirmeye gelince canını ÖDP cennetine atıp «devrimci» görevini yerine getirdiğini iddia edenlerin, yukarda değinilen konuyu şu biçimde değerlendirdiği görülmüştür: «İşçi sınıfını hatırlayan çıktı!(...) TSK sözcüleri yıllardır devletin karşı karşıya bulunduğu en büyük tehlikenin irticai faaliyetler ve bölücülik olduğunu ısrarla vurgulayageldiler. Şimdiyse darbe gerekçelerine bir yenisini eklemiş durumdalar: İşçi sınıfı... Bırakın devlet yöneticilerini sosyalistlerin bile önemli bir bölümü kendi durumlarına bakarak işçi sınıfının mücadelesine yıllardır burun kıvrıma- yı neredeyse bir alışkanlık haline getirmişken bu saptamanın öncelikle karşı kamptan gelmesi tabii ki sosyalistler adına üzücü. Ama politik önderliği ne yazık ki bulunmayan işçi sınıfının kendi varlığını tehdit eden sermaye saldırılarına karşı kendiliğinden de olsa gösterdiği tepki bakın sınıf düşmanlarının tavırlarını nasıl da etkiliyor, Hiç olmazsa bu etkileme 12 Eylül'den bu yana işçi sınıfını projelerinin dışında tutan sosyalistleri de en az onlar kadar etkilese mücadelenin gelişimi açısından önemli bir kazanım yeniden elde edilmiş olur.

İşçi sınıfı eylemiyle kendini düşmanlarına yeniden hatırlatıyor, darısı dostlarının hatırlamasında!» (Sınıf Bilinci, Sayı: 22, Kış 98/99, s. 17-18).

«Trotsky» diye söze başlayanların yukardaki alıntıda öne çıkan görüşlerinin eleştirisi bir yana, ideolojik-teorik-örgütsel perişanlığını bundan daha güzel tanımlayan başka ve özgün bir örneğe bilmem ihtiyaç var mıdır?

Devrimci politikada olay ve olgular değerlendirilirken, doğruluğu binlerce kez sınanmış 'Marksist Metodolojiyi' kullanmak dururken, din ve tarikat ehli misali, söze ısrarlı biçimde «Trotsky», «Mao», vb. diye başlamanın ne ilericilikle ne de bilimsellikle bir ilgisi vardır. Böylelerinin *Devrimci Hareket* olumlu hiçbir katkı getirmediği, hele 'Komünistlerin Birliği' gibi çok kapsamlı bir soruna sulandırıcı işlevler üstlenerek zararlı oldukları çokça görülmüştür.

Sosyalizmin 150 yıllık tarihini anlamak, sahiplenmek ve yorumlamak gündeme gelmişken, söze «dedi ki» diye başlayıp, ek-

lektik alıntılarla işi idare cihetine gidenlerin ne siyasal-sosyal devrimle, ne de sosyalist iktidar ve kuruculukla bir ilgisi vardır. Ölü diyalektik, aktarmacılık ve alıntı mantığıyla Devrimci ve Marksist olunmaz, olsa olsa ümmi-yobaz karışımı birşey olunur.

Türk Solu, işçi sınıfına, sosyalist harekete, ilerici gençliğe, Kürt sosyal muhalefetine, emekçilere politika üretmedi. Tarihi TKP'nin, 1. TİP'in, DİSK'in, DEV-GENÇ'in, DDKO vb. örgütlenmelerin yeni nitelikler kazanabilmesi ve bütünlüklü hareket etmesi için olumlu adımlar atamadı; 150 yıllık tarihimize ve bu süreçte kimi roller üstlenen teori/pratik ustalara, Marx-Engels-Lenin'den sonra, Stalin, Mao, Troçki, Ho Şi Minh, Castro vb.'lerine, «bunlar bizim insanlarımızdır; hayat ve mücadelelerinden öğrenecek çok şey vardır; bu yollardan bizden önce geçen herke-se saygımız vardır; onların teori/pratiklerinden öğrenmek, çok yönlü dersler çıkarmak dururken, aynen tekrar etmek marksizme aykındır; günümüz başka bir gündür; günümüzün yakıcı sorun-larına ulusal-sosyal-evrensel ölçekte çözüm yöntemleri üretmek dururken tarihsel kişilikleri öne çıkarıp işçi sınıfı ve emekçi halkların davasını bölmek Devrimci ve Marksist Sola çok pahalı-ya mal olmuştur; Marksizmin yorumu ve teorik. yeniden üretimi gibi hayati bir konuda geliştirici değil köreltici olunmuştur; em-peryalist-kapitalizmin sosyal ömrü tamamlanmışken, Devrimci ve Marksist Sol Kadroların aralarındaki onulmaz, akıl, mantık ve bilim dışı sözümona »ideolojik-teorik« ayrılıklar yüzünden, araya eloğlunun girmesi kolaylaşmış, hegemonların krizi ve araların-daki çelişki ve çatışkılar, »vitrin düzeltme« yöntemleriyle gide-rilmeye çalışılmıştır, vs. vs.» denilmemiş, kent küçükburjuvazi-sinin başını çektiği teori/pratik duruşlarda kılıçlar çekilmiş, düş-mana değil, «hasım» olarak cenahımızın insanları karşıya alın-mıştır.

*Dünya Komünist Hareketi'*ndeki ideolojik-teorik-örgütsel bölünmenin bütün yerli uzantıları bu coğrafyada da çimlenmiş-tir; artı bu bölünmeye yerli deneylerimizle «katkı» da sunulmuş-tur! Doktorcu, Mıhrıcı, Deniz, Mahir, İbo vb. örgütsel kastlar oluşmuş, Devrimci ve Marksist Sol cenahımızdaki bölünmeler daha da "renkli" bir duruma dönüşmüştür!..

İlerici gençliğin omuzlarında yükselen bir *Devrimci Hareket*. sınıfın koruyuculuğundan hızla uzaklaşmakta, işçi sınıfı ve emekçiler de giderek politikasızlaşmaktadır.

Devrimci Harekete sızarak kadrolar arasına «kama sokmak» durumunda olan burjuvazinin özel bir çabasına gerek dahi kalmadan sol (maşallahı var), çok parçalı bölünmeleri, düşman çatlatırcasına bi hakkın yerine getirmiştir!..

Bulduğumuz coğrafyanın tarihi, ilerici gelenekleri, dini, tarikatı, dili, folklorü, sanatı, müziği, gerici, dinci, ırkçı, faşist partilerin sömürüsüne ve parselasyonuna terk edilmiştir.

Türk Solu, Batı aktarıncılığı, resmî tarih, resmî ideoloji, «kemalizm»in sağ-solu vs. ile pekçok ilgilenmiş; işçi sınıfı ve emekçilerden oksijen almamış. Doğu nedir? sorusuna kulağını kapatmıştır; bulunduğu coğrafyayı tanımadığı için politika da üretememiştir.

Türk Solu kiblesini «Batı Uygarlığı»na (ne demekse?!) fazlaca dönmüş, Doğu'yu (en başta Türk, Kürt vb. emekçi halklarını) tanımak ihtiyacını duymamıştır. Resmî ideolojinin yedeğinde gerici, dinci, ırkçı, faşist eğilimler ise, son derece sinsi ve kurnaz yöntemlerle «Türk-İslâm Sentezi» adı altında politikalar geliştirmiştir; «emekçi halklar mozayığı» baskı, terör, asimilasyon, göç, kitlesel kıyım ve kırımlarla sömürülür, sömürgeci yöntemlerle bozulurken, orijinal sınıf-halk ilişki ve çelişkilerini bir türlü yerli yerine koyamamıştır.

Yeri gelmişken, bu konuda kafa yoran, çeşitli tezler sunan Dr. Hikmet Kıvılcımlı'yı anmadan edemeyiz. Türk Solu'nda, Doğu-Batı tartışmalarında, senteze kavuşmaya aday kimi tezleriyle emeği geçen Kıvılcımlı'yı, onun tezlerini dahi tartışamayan bir solu düşündürmek ve uyarmak açısından konuya değinmek doğru olacaktır, diye de düşünüyoruz.

Komünist Hareket'in dünya ölçeğinde bölünmesi, ideolojik planda, yalnızca Marx-Engels-Lenin sürecinin yorum ve değerlendirilmesinde değil, sosyal pratikteki uygulamalarda da ortaya çıkmıştır.

Türk Solu, bir yandan SSCB'nin dış politikası yörüngesindeki kuşatmayı, öte yandan yerli iç deney zenginliğini bir üst basamağa sıçratamayışı yüzünden bir türlü kendine gelememiştir. Tarihi TKP'nin PARTİ olamayışı, sürekliliğini koruyamayışı, tarih ve devrimci geleneklerini günümüz kadrolarına kesintisiz taşıyamayışı, ve bu sürecin çok yönlü niyet ve amaçlarla sömürülmesi, günümüzdeki adeta «örgütler anarşisi» görünümündeki «sol» örgütlerin konuşlanmasını sağlamıştır.

Solun bugünkü örgütsel konumu, tarihsel ve sosyal haklılıklarıyla sosyalizmin saygınlığını köreltmeye, burjuvazinin sağlı «sol»lu partilerinin «alternatif» olmasını öne çıkarmaya yardımcı olmaktadır. Soldaki ideolojik-teorik-örgütsel kavga uzlaşılması gereken bir iç mesele (kardeş kavgası) olmaktan çıkmış, ün düşkününü kent küçükburjuvazisinin uzlaşmaz düşmanlıklarına dönüşmüştür.

Sınıflar mücadelesinde başını kent küçükburjuva «sol»ların çektiği örgütlerin bugünkü düzeyde çok parçalı oluşu ve aralarında bir türlü uzlaşamayışının nedenlerini biliyoruz. Bu türden bir sınıf tabanına oturan «sol»ların yan yana gelmesinin asla mümkün olmadığını da hayat bize öğretti. Ayrıca bu türden örgütsel anlayışların giderek daha da parçalanacağını, *Devrimci Harekete* katkı getirmeyeceğini, dahası çok büyük zararlar vereceğini de söylemek «kehanet» değildir. Kent küçükburjuvazisinin giderek artan örgüt sayısı isterse yüzleri bulsun, bundan asla kaygılanmıyoruz; ayrıca, sorun bu değildir.

Kolektifimiz'in duyarlı olduğu mesele, '*Bağımsız Sınıf Tavrı*'ndan yana olan Devrimci ve Marksist Sol Kadroların, 'Komünistlerin Birliği' ekseninde buluşmasıdır. *Komünist Hareket*, işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin buluşup-bütünleşmesiyle oluşabileceğinden, ve de meşruluk ve yasallığını bu temelde kazanabileceğinden, ortaya çıkan ya da çıkanları «KP» iddia ve kuruntularını asla doğru bulmuyoruz. «Bu coğrafyada en kolay, en risksiz şey nedir?» diye bir soru yöneltildiğinde, buna verilecek en yalın cevap: «'KP' kurmaktır!..» olacaktır.

Hangi gerekçeyle kurulmuş olursa olsun, Komünist kadro-

lar, sağına-soluna bakmadan, Kadroların onay ve iznini almadan kendi dar gruplarını PARTİ olarak ilan etmez, edemezler. Komünist Kadrolar, PARTİ kurmaz, PARTİ'yi oluşturur ve yaratırlar. PARTİ'ye giden yolda sıradan, basit, gösterişsiz devrimci işler yaparlar. Komünistlerin PARTİ, DEVLET, DEVRİM, SOSYALİST İKTİDAR ve İNŞA konusundaki ideolojik-teorik söylemleri şaka değildir; ciddî bir meseledir. Fakat, bu coğrafyada kimi söylemler sözle sınırlı kalmış, ciddiyetini büyük ölçüde kaybetmeye yüz tutmuştur. Kendiliğinden örgüt kurup PARTİ çağrışımı yapanların gerçekten Devrimci mi, yoksa yalancı pehlivan mı olduğu sorusu bilinmekle birlikte tartışılır duruma gelmiştir. Böyleleri, her ne kadar sosyal pratikte bozgunlardan bozguna uğramış olsa dahi, yalancı pehlivanlar iddia ve kuruntularından asla vazgeçmemiştir.

Burada, böylelerinden de yakınmak söz konusu değildir. İsteyen bir gecede hazırlanan tüzük-programıyla hemén kendi dar grubunu (hizipçi duruşunu) derhal «KP» diye ilan edebilir. Türkiye adeta «köpeksiz köy» misali, herkesin aklına gelen herşeyi yapmada oldukça 'özgür' olduğu bir ülkeye dönüşmüştür. TKP adına yapılan sömürüden, işçi sınıfı ve emekçilere vurulan darbeden ötürü kimseden hesap sorulmadığını, herkesin yaptığının yanına kâr olarak kaldığını yaşımız kadar biliyoruz. Bu gidişle, Modern Proleteryanın kendi sınıfı adına PARTİ kuranlara yasak koymadığı sürece, kent küçükburjuvazisi, daha çok «KP» kuraacaktır.

'Komünistlerin Birliği' sorunu bu düşüncelerin uzantısında öne çıkıyor; kapitalizmin krizi kadar, ondan daha önemlisi, kapitalizmi aşmaya aday olan Devrimci ve Marksist Solun krizi gündeme gelmiştir. Asıl sorun da buradadır.

Kolektifimiz'in amacı ve çabası, bu türden bir yüksek bilincin cenahımızda yeşermesine yöneliktir. PARTİ ve *Partileşme Sorunu*'nun oluşacak bu yüksek bilinç sayesinde ilgili kadrolarca gündeme getirileceğinden kuşku duymuyoruz. Ciddî kadroların hazırlığı ve donanımı, ilkin ideolojik-teorik sorunlarda netleşmeyle, ardından devrimci ideolojik çalışmaların, sınıfın militan

gücüyle buluşturulmasıyla mutlaka yerine getirilecektir; elimizdeki araç, bu amaca yönelik kullanılmaktadır. Ayrıca, bu faaliyet işin yalnızca bir yanıdır. Pratik örgütçü faaliyet ise, kadroların bilinç ve donanımıyla ilgili bir sorundur. Yeter ki Kadrolar istesin, Devrimci ve Marksist Solun Birliği sorunsalı, yarım saatte çözüme kavuşturulur! Evet, yeter ki, Kadrolar istesin!

18 Nisan 1999, Milletvekili ve Yerel Seçimleri, genel olarak solun «vukuatını», özel olarak da Devrimci ve Marksist Sol Kadroların «vukuatını» yeniden tartışmaya açtı.

Türk burjuvazisinin ve sistemin ne denli çürümüş olduğu, sağlıklı «sol»lu siyasî partilerin artık dikiş dahi tutamaz duruma geldiğini, siyasal-ekonomik krizin aşılanmayacağını, krizin yapısal olduğunu, gerici reformların dahi yapılamadığını, işçi, köylü, esnaf, emekçi, işsiz, öğrenci, öğretmen, kamu-çalışanı, aydın vb. kesimlere baskı, terör ve sömürü dışında bir seçenek tanınmadığını-tanınmayacağını çarpıcı görüntüleri ve sonuçlarıyla ortaya çıkardı.

Seçim, sömürenle-sömürülenin, ezenle-ezilenin arasında yapılırsa seçimdir. Türk burjuvazisinin yüksek çıkarlarına dokunmayan, «yeni dünya düzeni»nin «küreselleşme» ve «serbest pazar-piyasa»sına biat eden siyasî partiler arasında yapılan seçimlere, emekçi halklarımız oy vermek durumunda kaldı. Bütün burjuva partilerine oy verenler işçi ve emekçilerdir. Burjuvazinin üretim, mülkiyet ve paylaşım ağına dokunmayan her siyasî parti, bu göstermelik seçim oyununda rol üstlendi. Kendilerine açılan kanala girdi; kurallarını tekelci, militarist, polis devletinin tayin ve tesbit ettiği koşullarda »özgürce« yarıştı! Emekçi halkımızın binbir kuşatmayla şaşkına çevrildiği bir ortamda, sandıktan DSP ile MHP'ye daha fazla oy çıktı. FP, ANAP, DYP'nin oyları geriledi. CHP barajı aşamadı. HADEP ise, her şeye rağmen, yerel seçimlerde, kurguladığı gibi, önemli bir basamak elde etti; Parlamento'ya, barajı aşamadığı için giremedi. Çeşitli sol örgütler ise, tablodan da görüleceği üzere, çok düşük oy oranlarıyla yetinmek durumunda kaldılar.

18 Nisan 1999 Milletvekili Genel Seçimleri Sonuçları*

Kayıtlı Seçmen	:	37.495.217
Oy Kullanan Seçmen	:	32.656.070
Geçerli Oy Sayısı	:	31.184.496
Geçersiz Oy Sayısı	:	1.471.574
Seçime Katılma Oranı (%)	:	87.09

<i>Parti Adı</i>	<i>Oy</i>	<i>Yüzde</i>
ÖDP	248.553	0.80
İP	57.607	0.18
DBP	24.419	0.08
DEPAR	37.376	0.12
ANAP	4.122.929	13.22
EMEP	51.756	0.17
DTP	179.871	0.58
YDP	44.787	0.14
BBP	456.353	1.46
DP	92.093	0.30
DSP	6.919.670	22.19
FP	4.805.381	15.41
CHP	2.716.094	8.71
LDP	127.174	0.41
BP	78.922	0.25
MP	79.370	0.25
DYP	3.745.417	12.01
SİP	37.680	0.12
HADEP	1.482.196	4.75
MHP	5.606.583	17.98
BAĞM	270.265	0.87

Türkiye Geneli Partilerin Kazandıkları Milletvekili Sayıları

<i>Parti Adı</i>	<i>Kazandığı Milletvekili</i>
ANAP	86
DSP	136
FP	111
DYP	85
MHP	129
Bağımsızlar	3
Toplam	550

* Resmi Gazete, 27 Nisan 1999-S: 23678 (Mükerrer)

Seçim'ler üzerine pekçok yorum ve değerlendirme yapıldı; konuya sistemin mantığı açısından bakanlara bir diyeceğimiz yoktur. Sözümüz, burjuvazinin rmz sistemini kırıp geriletmeye ve aşmaya aday cenahımızın yeni nitelikler kazanmasına ilişkindir; işçi sınıfı, emekçiler, yoksul köylülüğün muhtemel ittifakları ve bölünmemesi üzerinedir.

Faşizm olgusunu, yalnızca 'MHP'nin örgütlenmesiyle sınırlı görenler, TC devletinin 75 yıllık «vukuatı»nı hesaba katmamış oluyor. İşçi sınıfı ve emekçiler, TC devletinin kurulduğundan beri açık ya da örtülü faşizm uygulayagelen siyasî partilere yönetildi. Gerici, ırkçı faşist bir partiden, ötekine «ehveni şer» mantığıyla, tahterevallı misali, biri gidip diğeri gelen partilerle emekçi halklarımız ynetilegelindi. Burjuvazinin sağlı «sol»lu bütün siyasî partilerinde, faşist, faşizan ögeler daima varolagelmıştır. Türk burjuvazisi, her siyasal-ekonomik kriz döneminde faşist yöntemlere başvurmadan iktidarda kalamıyor; baskı ve sömürüsünü devam ettiremiyor. Burjuvazinin kaba güce ve zora başvurması, onun ilkel, gaddar, kıyıcı doğasından ileri geliyor. Türk burjuvazisinin, burjuva demokratik anlamda dahi bir «demokrasi» anlayışına hiçbir ihtiyacı bulunmamaktadır; onu buna zorlayan ne bir irade ne de g vardır...

Sistem, 1995 seçimlerinde, burjuvazinin sağlı «sol»lu partilerine kfi miktarlarda dağılmış faşistleri yeter bulduğundan, MHP'nin parlamentoya girmesini uygun bulmamıştı; şimdi ise, MHP'ye koltuk çıkarak iktidarda rol almasından yana görünüyor.

Tekelci sermayenin açık ve örtülü desteğiyle (kimi yörelerde HADEP'in aldığı oylar hile ve zora başvurulup alınarak...) MHP'nin zoraki % 18 oranında oy alması sağlanmışır. Çünkü, sınıflar mücadelesi giderek keskinleşmiştir; “seçim”lerde sadece “vitrin değişikliği” yapılırken, “hini hacette” sermayenin sınıfsal çıkarlarını “aktif biçimde” koruyacak faşist bir güce ihtiyaç duyulmuştur.

Ayrıca, MHP'nin oylarının yükselişini “Kürt milliyetçiliği”nin karşısında bir yöneliş olarak ileri sürenler, eğer sosyalist

iseler, faşizmin nasıl işbaşı yaptığına ilişkin tarihsel örnekleri ayrıntılı incelemek zorundadır. Sosyalistler açısından: Kürt sosyal muhalefetinden “ayrık” durarak, resmî ideolojiye göz kırpmak ne kadar tehlikeliyse, Kürt Dinamizminin yarattığı değerlere tutunarak “iddiasını” kanıtlamaya çalışmak da o derece tehlikelidir. Bu türden «sol» akımlar, faşizmin tırmanışı olgusu konusunda ne teorik, ne de pratik bir katkı yapmaya adaydır.

Ne hazindir ki, tekelci, militarist polis devletinde, parlamentoya girebilmek için can atan «sol» partiler, asıl şoven kışkırtmaları bir yana bırakmış, «Kürt milliyetçiliği»ni «bahane» ederek, seçimlerde aldıkları yenilgiyi «teorize» etmeye kalkmıştır! Onların beğenmediği HADEP ise, şovenizme düşmemeye özen göstermiş, sola son derece «esnek» seçim ittifakları önermiştir; diyalogtan kaçmamıştır.

Hakim gerici sınıfların büyük bir “sempati”sini alan MHP’nin ve “kirli işlere” bulaşmış kadrolarının seçimler sonrasında beyanat ve görüntüleri şimdiden belli çevrelerde bazı “kaygıların” oluşmasına sebep olmuştur.

Türkiye’de yaşanan haksız savaş (iç savaş)ta faşizm olgusu, yalnızca siyasî partilerle değil, sivil-asker bürokrasisinde, sendika, dernek, vb. kuruluşlarda, kamu kurum ve kuruluşlarında, güvenlik güçlerinde, polis teşkilatında, üniversite ve okullarda, ABD-CIA-PENTAGON-MOSSAD ve hegemonların çıkarları uzantısında kurgulanmış GLADIO ve ‘Ölüm Mangaları’ örgütlenmelerinde, çeşitli istihbarat birimlerinde, mafya, ticaret, kara para, uyuşturucu trafiği, banka, sanayi, borsa, kilise, cami, din ve tarikat ağında, hukuk sisteminde, eğitimde, kitlesel kıyım ve kırımlarda, baskı, terör, asimilasyon ve sömürde, medya, koruculuk sisteminde, fabrikalarda, insan ve üretim yapılan her ünite, müzik, sanat ve kültür kurumlarında, Atatürk’ün heykellerinde, resim ve yazılarında, ve hemen hemen her alanda faşizmin kendisini ya da gölgesini görmek mümkündür!..

MHP’nin kemikleşmiş oyu olan % 8’lik oranı aşmasını, kapitalizmi gelişmiş ülkelerde, Almanya’da «Dazlaklar», Fransa’da

“Le Pen” hareketi gibi değerlendirmek gerekiyor. Faşist hareketler, tekelci sermayenin krizi, «sosyal devlet», «sınıflarüstü siyaset» vb. kapitalist projelerin hayata geçmesi için binbir çeşit tavizler veren sosyaldemokrat, sosyalist ve komünist patentli partilerin politikaları yüzünden ve böyle bir ortamda öne çıkabilmektedir. Alman, İtalyan ve Japon faşizminin, II. Dünya Savaşı sonunda fiilen yenilmesinden sonra, ABD faşizmi, bu türden faşist uygulamalarını sollayarak işbaşı yapmaya başlamıştır. «Yeni dünya düzeni» uyutması, «küreselleşme» ve «serbest piyasa», “bilgi toplumu” üvertürleri sermaye diktatörlüğünün büründüğü «yeni» faşist-faşizan görüntülerdir.

Zaten her çeşit gizli ve kirli işlerde yeterince örgütlü bulunan faşist organizasyonlar, bu kez, daha da yoğun olarak MHP aracılığıyla parlamentoya, bürokrasiye yerleşecektir.

Burjuvazinin krizi, işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul Kürt köylülüğünün taleplerine çözüm yöntemi üretemeyişi, haksız savaşın emekçiler katında yarattığı maddi-manevi çöküntü, mevcut partilerin ilkesiz, programsız konumu, çeteler, gizli cinayet şebekeleri, failî meçhûler, keyfi-fiilî infazlar, NATOcu Gladio politikalarının ve çeteleşmenin iflası, milliyetçi ve şoven duyguların kışkırtılması, burjuvazinin alt-emperyalist ve taşeron konumundan bir üst düzeye sıçrayış, milliyetçi kışkırtmaları maharetle kullanması, Türkiye'nin dış politikasında komşularıyla çeşitli bahaneler çıkararak, daima bir «dış tehlike» duygusu yaratarak, içteki sınıfsal, demokratik ve özgürlükçü hareketleri bastırmak isteği, sıkıyönetim, olağanüstühal gibi dönemlerin kalıcılaştırılarak haksız savaşın rant paylaşımında «vurucu bir güce» ihtiyaç duyulması, bir dönemin «Komünizm Tehlikesi»ne karşı uygulanan baskı ve şiddetin, bu kez «Bölücü Terör»e karşı konuşturulması, krizin aşılmayışı, gerici reformların dahi yapılamayışı, Devrimci ve Marksist Sol Kadroların da kriz içinde olması, politika üretemeyişi, burjuvazinin bütün oyunlarını bozup-teşhir edecek güçten yoksun oluşu, işçi sınıfı ve emekçilerin kent küçükburjuvazisinin bilimsel olmayan görüş ve saplantılarıyla bölünüp parçalanması, Kürt örgütlerinin açık ve kapalı alan çalış-

malarındaki yoksunluğu, ciddî ideolojik-teorik çalışmalar yapamayan Marksistlerin, bu çalışmalarını işçi sınıfının militan gücüyle buluşturamayışı, özcesi, bu coğrafyada yaşayan insanlarımızın tarih, kültür, devrimci gelenek, dil, din, sanat, müzik vb. alanlarda ciddî araştırmaların yapılmayışı, bu alanların gerici, dinci, ırkçı ve faşistlere adeta ciro edilip bağışlanması, vb. onlarca etkeñ sandıktan «boyalı» faşist DSP ile «boyasız» faşist MHP'yi değil de, işçi sınıfı ve sosyalizm adına (!) ortaya çıkartılan «İP», ÖDP, EMEP, SİP vb.'lerini mi çıkaracaktı?

Faşizmin yükselişi olgusu, emek-sermaye cephesindeki çelişki ve çatışkılar ekseninde aranacaktır. Sınıflar mücadelesindeki Devrim-Karşıdevrim hesaplaşması sürecinde karşıdevrim cephesinin iktidarı ele geçirmesiyle burjuva diktatörlüğünün biçimi gündeme gelir; bu durumda, MHP'nin oylarının yükselişini «hayret» nidalarıyla karşılayanlara karşı hayret edilmelidir. Daha ne olacaktı?

Hakim gerici sınıflar sözcüleri, şimdi MHP'ye methiyeler düzmekle meşgul. Kimi basın-yayın organları ve TV'ler, kuzu postunda bir görünüm vermeye çalışan faşistlere övgüler düzerek yalakalık yapıyorsa bunun da nedenleri vardır.

Türk Solu, örgütlü yapılarıyla bu «seçim» hesaplaşmasında, işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul Kürt köylülüğünün hayati sorunları karşısında taraf olamamış, politika üretememiş, sürecin sorunlarına duyarsız kalmış ve avuta düşmüştür; sosyalizmin propagandasını dahi yapamamıştır; «restorasyon» hayalleriyle «Asker Partisi»ne selam duranlar, şoven ve sosyalşoven duruşlarıyla Kürt sosyal muhalefetine ilgisiz kalanlar, işçi sınıfı ve emekçilerin canlı desteğini de alamamıştır. «Heval» diye söze başlayıp, «Orta-Doğu Devrimi» diye mangalda kül bırakmayanlar, Kürtlere «Akıl-verenler», bilcümle sahte Kürt dostları, Kürt örgütlerinin darbe üstüne darbe aldığı ortamlarda suskunluğu seçmiş, gıkı dahi çıkmamıştır. Halbuki, Fukara Kürtler birazcık nefes alalım, bu sinsî kuşatmaları birlikte kırılım diyerek, Türk Solundan bilcümle avantüryeyi, gazete, radyo ve TV'lerinden cömertçe yarar-

landırmıştı! Parti, sendika, kitle örgütlerinden faydacı biçim ve ölçülerde yararlanan «sol»lar, hem kendilerine, hem Kürt örgütlerine, hem de işçi sınıfı ve sosyalist hareketin birliğine zarar vermişlerdir.

İşçi sınıfı ve sosyalizm adına(!) pekçok çam devirdikten sonra, büyük bir pişkinlikle «seçim» değerlendirmesi(!) yapanlar işçi sınıfı ve emekçilerin karşısına çıkmış-çıkabilmiştir!..

«Seçim» hesaplaşmasından yenik çıkan «sol» örgütler, PARTİ konusunda sınıfta kaldıklarından habersiz olamazlar; fakat kendiliğinden kurdukları örgütlerini, Marksist ilke, kural, yöntem üzerine değil, «vahiy» geleneği üzerine oturttuklarından, artık onlara eleştiri, uyarı ve öneri yapmanın da pek anlamı kalmamıştır.

TKP idealizasyon ve mistifikasyonlarıyla 75 yıldır «vukuatı» ayyuka çıkanlar başta olmak üzere, bu süreçte «vahiy» geleneğiyle örgüt kurup parti çağrışımı yapanlarla hiçbir platformda müşerref olmak «şansına» erişilememiştir.

Bizim kuşaktan bütün arkadaşlar sık sık şunu dile getirmektedir: «Yahu arkadaş, bir ömür boyu TKP'yi TKP yapalım dedik olmadı; 1. TİP'i, DİSK'i, DEV-GENÇ'i devrimci yapalım dedik olmadı; bu örgütlerdeki padişahlardan Laz İsmail başta olmak üzere, oportünizmle bir türlü olması gereken yerde hesaplaşamadık; TİP'deki padişahlardan Aybar, Aren, Boran, Sargın ile de bir türlü hesaplaşamadık; DİSK geleneğini kabaca sömüren Kemal Türkler vb. sendika bürokratları ve işçi aristokratlarıyla da hesaplaşamadık; hesaplaşmak ne kelam, bu insanların yerine onlarca, yüzlerce lider, şef, önder pozlarında yeni artistler, kimliği tartışmalı şarlatanlar ve bir yığın avantürye türedir. Devrimci geleneklerimiz, örgütlerimiz kabaca çiğnendi, sulandırıldı; »yeni dünya düzeni«ne angaje pekçok görevli *Komünist Harekete* sızdı; sağlıklı »sol«lu oportünist akımlar KP ve devrimci geleneklerimiz adına temiz kalmış ne varsa hepsini kirletti; bu gidişle, galiba bizim çok büyük bir şoka ihtiyacımız var!..»

Evet cenahımızın bir şoka ihtiyacı var!..

HADEP'in «seçim» aracını, bütün kuşatmalara rağmen, maharetle kullanmış olduğunu söyleyebiliriz. Yerel inisiyatiflerin geliştirilip güçlendirilmesi, kent küçükburjuvazisinin pek meraklı olduğu «çata-pat» eylemlerinden daha önemlidir. HADEP'in Kürt illerinden büyük oranda oy alması, fakat 3.5 milyon Kürdün bulunduğu İstanbul'dan ise, çok az oy alışı, üzerinde düşünülecek bir sorunu işaretlemektedir. HADEP, aldığı oy oranını küçümsemeden, böyle bir tabanı örgütlemelidir; aidat disiplini, gazete okuma disiplini, düzenli seminer ve toplantı disiplini, 'ulusallık' temelindeki gelişmeleri bilimsellik-sınıfsallık ekseninde şekillendirme vb. gibi çok hayati sorunlarda yoğunlaşması gerekecektir.

«Türk Solu'nun günümüzdeki açık ve kapalı alan çalışması yapan örgütleri kendilerine çeki-düzen venmelidir.» türünden bir değerlendirme de doğru bulmuyoruz. *Devrimci Hareket*'te sürecin dışına kaymış bir sola, ne eleştiri, ne uyarı ve ne de öneri yapılır.

Evet Türk Solu'nun da bir şoka ihtiyacı var!...

Burada yalnızca bu örgütlere terini ve canını veren iyi niyetli, dürüst, samimi ve militan arkadaşlara sözümüz vardır: Örgütlerinizi denetleyin, sorgulayıp yargılayın; çok parçalı, «ne deve ne kuş» misali ne olduğu tartışmalı örgütlülükler yerine, hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday «Tek Merkezli» bir PARTİ'nin neden oluşturulması gerektiği konusunu bir kez daha, düşünün!

Siyasî tabloda eksikliği duyulan PARTİ, mevcutların dışında oluşturulacaktır. Devrimci ve Marksist Sol Kadrolar, günümüzün bazı sorunlarını yeniden düşünmek durumundadır; ideolojik-teorik-örgütsel ayrılıklarımız yüzünden oldukça büyük bir zaman ve kadro israf edilmiştir; PARTİ normları işletildikten sonra, Kadrolar bütün süreçlerde tartışacaktır; tartışma tüketilmesin; sosyalizmin zenginlikleri köreltilmesin; fakat, öyle anlar-zamanlar olur ki, dostlar arası çekilen «kılıçlar» kınına sokulabilir; *Devrimci Hareketi* olduğundan geri bir konuma götürdüğü sabit olan azıllık düşkünleriyle bütün ipler koparılabilir, düşman

sevindiren çok parçalı, aşırı bölünmüş *Devrimci Hareket*. şimdi, 'Komünistlerin Birliği' ekseninde buluşup bütünleşmeyi, yeniden harmanlanmayı bekliyor. Sorumluluk bilincine sahip Kadroların bir '*İlk Adımı*' pek çok özlem ve devrimci ütopyaı gerçekleştirebilir... Tarihsel iyimserliği besleyebilir... Karamsarlığı kırabilir...

30 Nisan 1999

Dünyada ve bulunduğumuz coğrafyada cereyan eden olay ve olguları bilimsel olarak değerlendirebilmek için doğruluğu sınanmış biricik bilimsel yöntem, Marksist Metodoloji'ye baş vurmaktır.

Bilimsel yönetime dayalı inceleme-araştırma ve polemiklerin yerini bulabilmesi için de çeşitli kurumsallaşmalara ihtiyaç vardır.

"Bilim Kurulu", "Enstitü" gibi kurulların ciddi, güvenilir ve donanımlı bir PARTİ'nin gelenek ve disipliniyle henüz oluşturulmadığını da biliyoruz.

Bu türden gelenek, disiplin ve güvencelerden yoksun olduğumuz bir ortam ve dönemde, işçi sınıfının bağımsız tavrı yörüngesinde, işçi sınıfı hareketi ile sosyalist hareketin kimi hayati sorunlarını gündeme getirmek yanlış olmayacaktır.

Bu kitapçık mevcut siyasi tabloda eksikliği gün be gün artarak hissedilen KP'nin oluşturulmasıyla ancak yerine getirileceğine inandığımız çözüm yöntemlerinin Kadrolarca sahiplenerek tartışılması ve davranılması için hazırlanmıştır. "Tarihselden Güncele Bağımsız Sınıf Tavrı" adıyla incelenen konular, hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday PARTİ'nin gecikmeden yaratılması yörüngesinde, öne çıkan soru ve sorunlar hakkındaki çeşitli polemiklerden oluşmuştur.

Sahte örgütler kurup suni gündemler oluşturarak, işçi sınıfını politikadışı tutan, toplumu politikasızlaştıran burjuva ideolojisine karşı tavır almak günümüzde daha önemli bir duruma gelmiştir; bu sürece bilim ve akıldışı "sağ" ve "sol" teslimiyetçi sapkın duruşlarıyla katkı getirenler de karşıya alınmayı "hak" etmişlerdir.

Konu hakkındaki inceleme ve polemikleri kaleme alan Sırrı Öztürk, kendi görüşleri yanında, aynı zamanda Kolektifimiz'in görüşlerini de yansıtmaktadır.

ISBN 975-431-092-0

9 789754 310924